

*Створюємо
конспект уроку
разом*

Г. П. ЛИШЕНКО

УРОКИ МАТЕМАТИКИ

В **4** КЛАСІ

До підручника
«МАТЕМАТИКА, 4 клас»
М. В. Богдановича, Г. П. Лишенка

- За новою програмою
- Календарно-тематичне планування
- Методичні рекомендації
- Орієнтовні розробки уроків

УДК 373.3.016:51](072)
ББК 74.262.21я7
Л67

*Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з питань
освіти Міністерства освіти і науки України
(лист ІТЗО від 27.07.2015 р. № 14.1/12-Г-951)*

Експерти:

Н.Є. Пархоменко, заступник директора з навчально-виховної роботи спеціалізованої школи
№ 194 «Перспектива» м. Києва;

О.М. Кондратюк, кандидат педагогічних наук, доцент НПУ ім. М.П. Драгоманова.

Лищенко Г.П.

Л67 Уроки математики в 4 класі : посіб. для вчителя /
Г.П. Лищенко. – Київ : Генеза, 2015. – 176 с.

ISBN 978-

Посібник для вчителя є складовою навчально-методичного комплексу з математики для 4 класу загальноосвітніх навчальних закладів і покликаний надати вчителю методичну допомогу в організації та проведенні уроків математики. Посібник містить передмову, орієнтовне календарно-тематичне планування та орієнтовні поурочні розробки. Формат видання дає можливість учителю робити нотатки, вносити зміни й уточнення в хід уроку на спеціально відведених для цього рядках збоку та внизу сторінки.

Для вчителів початкових класів, методистів, студентів педагогічних середніх спеціальних та вищих навчальних закладів.

**УДК 373.3.016:51](072)
ББК 74.262.21я7**

ISBN 978-

© Лищенко Г.П., 2015
© Видавництво «Генеза»,
оригінал-макет, 2015

ПЕРЕДМОВА

Відповідно до Базового навчального плану на вивчення математики в 4 класі початкової загальноосвітньої школи відводиться 4 год на тиждень. Основними темами, що вивчаються в 4 класі, є такі:

1. Повторення та узагальнення матеріалу 3 класу.
2. Письмове множення і ділення в межах 1000.
3. Нумерація багатоцифрових чисел. Міри довжини і маси.
4. Додавання і віднімання багатоцифрових чисел.
5. Письмове множення і ділення багатоцифрових чисел.
6. Дроби.
7. Повторення вивченого за рік.

У початковій школі здійснюється пропедевтика алгебри і геометрії, тому в посібнику вчителі знайдуть поради щодо того, як доступно і науково правильно пояснити те чи інше математичне поняття.

У 4 класі учні продовжують опрацьовувати порядок виконання арифметичних дій, знаходити значення виразів з буквеним компонентом (змінною). Вони вчаться розв'язувати задачі з буквеними даними, рівняння на основі взаємозв'язків між компонентами та результатами арифметичних дій, нерівності з одним невідомим шляхом випробовування. Діти опрацьовують задачі різних видів: складені, які включають знаходження невідомого компонента чи збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць (у кілька разів); на знаходження четвертого пропорційного способом зведення до одиниці та способом відношень чи суми двох добутків та обернені до них; розширені — на спосіб зведення до одиниці; пов'язані з одиничною нормою; задачі на пропорційний поділ і на знаходження невідомого за двома різницями.

У посібнику подано методичні рекомендації щодо проведення уроків математики відповідно до програми 4 класу початкової школи та підручника М. В. Богдановича, Г. П. Лишенка «Математика, 4 клас» (Київ : Генеза, 2015), *орієнтовне* календарно-тематичне планування уроків математики, а також *орієнтовні* поурочні розробки за календарним планом.

Після формулювання теми кожного уроку запропоновано авторське бачення його навчальної мети, тобто змісту математичних понять та обсягу знань, що їх мають засвоїти учні. Структурні компоненти уроку здебільшого однотипні, а саме:

1. Перевірка домашнього завдання.
2. Актуалізація та корекція опорних знань (опитування; усні обчислення (математична розминка) тощо).
3. Повідомлення теми та мети уроку.
4. Вивчення (опрацювання) нового матеріалу.
5. Повторення та закріплення вивченого матеріалу (робота над задачами; виконання геометричних завдань, додаткові завдання).
6. Підсумок уроку.

До кожного уроку вміщено добірку завдань для фронтального або індивідуального опитування. Подано також завдання для усної лічби. Зазначені в посібнику кількість та зміст завдань для актуалізації знань сприятимуть усвідомленню нових понять, адже головне на уроці — домогтися від учнів активного сприйняття. На цьому етапі уроку вчитель наголошує на необхідності нових знань для подальшого вивчення математики. Мотивація завжди тісно пов'язана з формулюванням теми й мети уроку.

Новий матеріал здебільшого опрацьовується на основі системи відповідних вправ підручника. Опрацювання передбачає різноманітні методи навчання: відповідь, пояснення, евристичну бесіду індуктивного чи дедуктивного спрямування, самостійну роботу за підручником тощо.

Для первинного закріплення знань у підручнику подано відповідні вправи й задачі. Їх доцільно виконувати фронтально під безпосереднім контролем учителя, а краще — з його коментуванням. Після цього слід використовувати самостійну роботу, завдання якої диференційовано за обсягом і ступенем складності з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

У розробках уроків є вказівки щодо способів і прийомів опрацювання матеріалу: фронтально чи самостійно, як концентрувати увагу учнів на основних поняттях, як спонукати їх до формулювання висновків самостійно або з допомогою вчителя.

Вправи, позначені зірочкою (*), є позапрограмовими. Їх слід опрацьовувати під керівництвом учителя.

У посібнику вміщено завдання для контрольних робіт (два варіанти). Для учнів, які швидше виконали контрольну роботу, передбачено додаткові завдання. Помилки в розв'язаннях додаткових завдань не повинні впливати на оцінювання роботи учня. Проте правильно виконане додаткове завдання може бути підставою для підвищення загального бала.

Пропонований у підручнику обсяг завдань для домашньої роботи не є обов'язковим. Враховуючи рівень підготовки учнів та умови роботи, учитель може зменшувати чи збільшувати кількість завдань, замінювати їх іншими. Перевіряти їх виконання варто на кожному уроці.

Завершальним етапом є підсумок уроку, коли оцінюється робота всього класу та деяких учнів, узагальнюється опрацьований матеріал. Варто виділити головне, спираючись на записи на дошці та відповіді учнів. Підсумкова рефлексія є обов'язковою складовою підсумку уроку. Учитель має подякувати учням за урок.

Подані розробки слід розглядати як загальне керівництво до побудови уроку, зміст компонентів якого залежить від реальних умов навчання, наявного на уроці обладнання, а також від рівня підготовки класу. Радимо вчителів не обмежуватися ними, а творчо підходити до проведення кожного уроку.

Орієнтовне календарно-тематичне планування уроків математики в 4 класі

(за підручником: Богданович М.В., Лищенко Г.П. Математика : підруч. для 4 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М.В. Богданович. Г.П. Лищенко. – Київ : Генеза, 2015)

№ пор.	Тема	Примітка
І С Е М Е С Т Р (65 год) Повторення матеріалу 3 класу. Вивчення письмового множення та ділення в межах 1000 (17 год)		
1	Усна й письмова нумерація трицифрових чисел. Табличне множення та ділення. Задачі на знаходження четвертого пропорційного.	
2	Нумерація трицифрових чисел. Запис чисел сумою розрядних доданків. Письмове додавання та віднімання трицифрових чисел. Розміщення відрізків на площині.	
3	Складання та обчислення виразів. Розв'язування задач, що містять знаходження частини числа, та задач, обернених до знаходження суми добутоків.	
4	Множення та ділення із числами 1, 0. Множення та ділення суми на число.	
5	Письмове множення трицифрових чисел на одноцифрове число. Складання задач, обернених до задач на знаходження суми двох добутоків. Задачі на множення числа на добуток. Круглі числа.	
6	Ділення з остачею. Письмове ділення трицифрових чисел на одноцифрове число.	
7	Письмове ділення трицифрових чисел на одноцифрове число. Розв'язування задач, що включають збільшення (зменшення) числа в кілька разів та знаходження частини числа.	
8	Знаходження числа за значенням його частини. Письмове ділення трицифрових чисел на одноцифрове.	
9	Множення та ділення чисел на 10 і 100. Задачі, що містять частини, та задачі на поступове зведення до одиниці.	
10	Письмове множення на розрядні числа. Розв'язування задач та рівнянь.	
11	Письмове множення на двоцифрове число. Робота з нерівностями. Задачі, обернені до задач на суму двох добутоків.	
12	Письмове множення на двоцифрове число.	
13	Письмове ділення на розрядне двоцифрове число. Задачі на різницеве порівняння двох часток.	
14	<i>Контрольна робота.</i>	
15	Аналіз контрольної роботи. Письмове ділення трицифрових чисел на двоцифрове число.	
16	Письмове ділення трицифрових чисел на двоцифрове число. Розв'язування задач, що містять знаходження частини числа.	
17	Письмове ділення трицифрових чисел на одноцифрове число з остачею.	

№ пор.	Тема	Примітка
Нумерація багатоцифрових чисел (22 год)		
18	Утворення, запис, читання чотирицифрових чисел у межах двох тисяч.	
19	Утворення, запис, читання чотирицифрових чисел у межах двох тисяч. Утворення числа 2000. Лічба тисячами до 10 тисяч.	
20	Читання і запис чотирицифрових чисел. Розкладання чисел на розрядні доданки. Утворення чисел з розрядних доданків. Види кутів.	
21	Читання і запис чотирицифрових чисел. Знаходження частини числа та числа за значенням його частини.	
22	Читання і запис чотирицифрових чисел, визначення загальної кількості сотень і тисяч у числах. Побудова кола.	
23	Утворення, читання та запис п'ятицифрових чисел у межах 20 000. Письмове додавання і віднімання трицифрових чисел. Нерівності.	
24	Читання і запис чисел у межах 20 000. Утворення числа 20 000. Лічба десятками тисяч до 10 десятків тисяч. Письмове віднімання трицифрових чисел.	
25	Читання і запис п'ятицифрових чисел. Розкладання чисел на розрядні доданки й утворення числа з розрядних чисел. Письмове віднімання і додавання у випадку трьох компонентів.	
26	Читання і запис п'ятицифрових чисел. Порівняння чисел, визначення загального числа десятків, сотень, тисяч. Перевірка письмового ділення множенням.	
27	Нумерація шестицифрових чисел у межах 200 000. Повторення ділення на одноцифрове число.	
28	Читання і запис чисел у межах 200 000. Утворення числа 200 000. Лічба сотнями тисяч до 10 сотень тисяч. Мільйон.	
29	Читання, запис і порівняння шестицифрових чисел.	
30	<i>Контрольна робота.</i>	
31	Аналіз контрольної роботи. Нумерація шестицифрових чисел, поняття класу. Таблиця розрядів і класів.	
32	Читання та запис шестицифрових чисел. Множення та ділення на 10, 100, 1000.	
33	Читання та запис шестицифрових чисел, визначення загальної кількості десятків, сотень, десятків тисяч у числі. Розв'язування задач на четверте пропорційне способом відношень.	
34	Десяткова система числення, збільшення (зменшення) числа у 10, 100, 1000 разів. Розв'язування задач і рівнянь.	
35	Одиниці вимірювання довжини.	
36	Одиниці вимірювання маси.	
37	Заміна одних одиниць вимірювання маси іншими.	

№ пор.	Тема	Примітка
38	Одиниці вимірювання часу.	
39	Повторення одиниць вимірювання величин.	
Додавання і віднімання багатоцифрових чисел (17 год)		
40	Дія додавання, закони додавання.	
41	Дія віднімання, властивості дії віднімання та їх використання для обчислень.	
42	Письмове додавання і віднімання багатоцифрових чисел.	
43	Перевірка дій віднімання і додавання.	
44	Письмове додавання і віднімання багатоцифрових чисел у випадку одночасного переходу через кілька розрядів.	
45	Додавання у випадку кількох доданків.	
46	Знаходження значень виразів на сумісні дії першого ступеня.	
47	<i>Контрольна робота.</i>	
48	Аналіз контрольної роботи. Додавання і віднімання складених іменованих чисел, виражених в одиницях довжини і маси.	
49	Круглі числа. Складання виразів за задачами з буквеними даними.	
50	Додавання і віднімання складених іменованих чисел, виражених одиницями часу.	
51	Розв'язування задач на час і рівнянь.	
52	Застосування округлення чисел при додаванні та відніманні.	
53	Діаграми. Розв'язування задач, що містять непряме збільшення (зменшення) на кілька одиниць.	
54	Поняття про швидкість. Задачі на знаходження швидкості.	
55	Задачі на знаходження відстані.	
57	Ознайомлення з назвами геометричних тіл.	
Множення та ділення багатоцифрових чисел на одноцифрове число (27 год)		
58	Дія множення. Закони множення та їх застосування.	
59	Письмове множення на одноцифрове число.	
60	Обчислення виразів із застосуванням алгоритму письмового множення багатоцифрових чисел на одноцифрове.	
61	Множення у випадку кількох нулів у першому множнику.	
62	<i>Контрольна робота.</i>	

№ пор.	Тема	Примітка
63	Аналіз контрольної роботи. Множення багатоцифрових чисел, які закінчуються нулями.	
64	Поняття площі. Квадратний сантиметр.	
65	Площа прямокутника.	
ІІ С Е М Е С Т Р (71 год)		
66	Повторення вивченого. Розв'язування задач на знаходження площі прямокутника.	
67	Одиниці вимірювання площі та співвідношення між ними.	
68	Визначення площі прямокутної ділянки за її планом.	
69	Знаходження довжини однієї зі сторін прямокутника за довжиною іншої сторони і його площею.	
70	Знаходження площі невеликих фігур за допомогою паletки.	
71	Дія ділення та її властивості.	
72	Ділення багатоцифрового числа на одноцифрове (загальний випадок)	
73	Ділення багатоцифрових чисел на одноцифрові. Задачі на зведення до одиниці.	
74	Ділення багатоцифрових чисел на одноцифрові. Перевірка ділення множенням.	
75	Контрольна робота.	
76	Аналіз контрольної роботи. Ділення багатоцифрових чисел на одноцифрові у випадку, коли частка містить нулі.	
77	Ділення багатоцифрових чисел на одноцифрові, коли частка містить у середині нулі.	
78	Ділення багатоцифрових чисел, що закінчуються нулями, на одноцифрове число.	
79	Письмове ділення складених іменованих чисел на одноцифрові.	
80	Ділення складеного іменованого числа на просте іменоване.	
81	Знаходження значень виразів на сумісні дії. Задачі на зустрічний рух двох тіл.	
82	Усне ділення круглих багатоцифрових чисел на одноцифрові. Задачі на зустрічний рух.	
83	Знаходження значень виразів на всі арифметичні дії. Задачі на зустрічний рух.	
84	Ділення багатоцифрових чисел з остачею на 10, 100, 1000. Задачі на спільну роботу.	
Дроби (7 год)		
85	Знаходження частини числа і числа за значенням його частини.	
86	Дроби.	

№ пор.	Тема	Примітка
87	Знаходження дробу від числа.	
88	Задачі на знаходження дробу від числа. Вирази зі змінною, що повторюється двічі.	
89	Знаходження числа за значенням його дробу.	
90	Розв'язування задач із дробами.	
91	<i>Контрольна робота.</i>	
Множення та ділення на розрядні числа (14 год)		
92	Аналіз контрольної роботи. Повторення законів множення. Заміна розрядних чисел добутком одноцифрового числа і відповідної розрядної одиниці.	
93	Усне множення двоцифрових і круглих багатоцифрових чисел на розрядні.	
94	Письмове множення багатоцифрових чисел на розрядні.	
95	Задачі на пропорційний поділ.	
96	Множення круглих багатоцифрових чисел на розрядні числа. Розв'язування задач із буквеними даними та на пропорційний поділ.	
97	Розв'язування та складання задач на пропорційне ділення. Рівняння та нерівності.	
98	Усне ділення багатоцифрових чисел на розрядні числа.	
99	Ділення з остачею на двоцифрові числа. Усне ділення круглих чисел на розрядні.	
100	Письмове ділення трицифрових чисел на круглі десятки з остачею.	
101	Ділення трицифрових чисел на круглі десятки з остачею. Порівняння задач на пропорційне ділення.	
102	Ділення багатоцифрових чисел на розрядні. Задачі на рух у протилежних напрямках.	
103	Ділення багатоцифрових чисел на розрядні, коли в частці будуть нулі.	
104	Ділення чисел, що закінчуються нулями. Ділення іменованих чисел.	
105	<i>Контрольна робота.</i>	
Письмове множення та ділення на двоцифрове число (24 год)		
106	Аналіз контрольної роботи. Множення двоцифрових чисел на двоцифрові.	
107	Множення трицифрового числа на двоцифрове.	
108	Множення багатоцифрових чисел на двоцифрові. Рівняння.	
109	Множення складених іменованих чисел на двоцифрові. Порівняння задач на знаходження невідомого за двома різницями.	
110	Знаходження значень виразів на сумісні дії.	

№ пор.	Тема	Примітка
111	Множення багатоцифрових чисел на трицифрові.	
112	Множення багатоцифрових чисел на трицифрові з нулем у середині.	
113	Ділення з остачею трицифрових чисел на двоцифрові.	
114	Ділення трицифрових чисел на двоцифрові. Середнє арифметичне кількох чисел.	
115	Ділення трицифрових чисел на двоцифрові. Задачі на середнє арифметичне.	
116	<i>Контрольна робота.</i>	
117	Аналіз контрольної роботи. Ділення багатоцифрових чисел на двоцифрові.	
118	Ділення багатоцифрових чисел на двоцифрові. Перевірка ділення множенням.	
119	Ділення багатоцифрових чисел на числа другого десятка.	
120	Ділення багатоцифрових чисел на двоцифрові, коли частка містить нулі.	
121	Ділення багатоцифрових чисел на двоцифрові у випадку, коли частка містить нулі в кінці.	
122	Ділення з остачею багатоцифрових чисел на двоцифрові у випадку, коли частка містить нулі.	
123	Ділення іменованих чисел на двоцифрові.	
124	Знаходження значень виразів на сумісні дії.	
125	Ділення багатоцифрових чисел на двоцифрові. Ускладнені задачі на знаходження четвертого пропорційного.	
126	Обчислення виразів на сумісні дії з багатоцифровими числами. Рівняння.	
127	<i>Контрольна робота.</i>	
128	Аналіз контрольної роботи. Ділення багатоцифрових чисел на трицифрові.	
129	Ділення багатоцифрових чисел на трицифрові числа, коли у частці є нулі.	
130–136	Вибіркове повторення вивченого матеріалу. Повторне розв'язування задач із підручника та задач із логічним навантаженням.	

І СЕМЕСТР (65 ГОД)

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ З КЛАСУ. ВИВЧЕННЯ ПИСЬМОВОГО МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ В МЕЖАХ 1000

1/1. ТЕМА: УСНА Й ПИСЬМОВА НУМЕРАЦІЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ. ТАБЛИЧНЕ МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ. ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ЧЕТВЕРТОГО ПРОПОРЦІЙНОГО (1–10)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ УЧНІВ З ПІДРУЧНИКОМ З МАТЕМАТИКИ ДЛЯ 4 КЛАСУ; ПОВТОРИТИ ЛІЧБУ, НАЗВИ, ЗАПИС І ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 1000; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ЧЕТВЕРТОГО ПРОПОРЦІЙНОГО ТА ЗАДАЧІ З КРАТНИМ ВІДНОШЕННЯМ ЧИСЕЛ

Вступна бесіда.

– У цьому навчальному році ми вивчатимемо нумерацію багатоцифрових чисел та арифметичні дії з ними. Оволодіння математичними знаннями тісно пов'язане з розв'язуванням задач. Тож ми навчимося розв'язувати нові задачі, що мають практичне значення.

Учитель зупиняється на характеристиці підручника і складових його структури.

I. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Запитання й завдання для повторення про усну і письмову нумерацію чисел.

1) Які лічильні (розрядні) одиниці ви знаєте? Яке співвідношення між ними? (На дошці записати: 1 дес. – 10 од.; 1 сот. – 10 дес.; 1 сот. – 100 од.).

2) Назвати 5 чисел, починаючи з 498, прилічуючи по 1; по 10; по 100. На скільки одиниць кожне наступне число відрізняється від попереднього?

3) Назвати «сусідів» чисел 350; 400; прочитати числа: 598; 495; 650. Назвати цифру, спільну для кожного із чисел, і пояснити, що вона означає в кожному числі.

4) Назвати число, у якому: 2 сот. 5 дес. 4 од.; 6 сот. 5 од.; 4 сот. 6 дес.; 4 сот. 6 од.

2. Усні обчислення. Повторення таблиць множення й ділення (ланцюжком).

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти повторять нумерацію трицифрових чисел, табличне множення та ділення, розв'язуватимуть задачі.

III. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Усне виконання вправ 1, 2 підручника.

Розглянути малюнок до вправи 1. Назвати число, зображене на малюнку. Назвати сусідів цього числа. Скільки в числі 422 сотень? десятків? одиниць?

2. Виконання вправи 2 супроводжується аналізом порозрядного складу кожного із чисел. Доцільно підкреслити залежність значення цифри в числі. Можна запропонувати записати числа в порядку зростання самостійно чи коментуючи з місця.

3. Практична робота за вправою 3. Записуючи числа в нумераційну таблицю, варто прочитати їх у зростаючому та спадному порядку.

4. М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т.

Триста двадцять один; чотириста шістдесят шість; двісті

Коментар
учителя

Дата _____

Клас _____

сімдесят; чотириста сорок чотири; сто; вісімсот тридцять; шістсот два.

5. Гра «Жива нумерація». Беруть участь 2 команди по 6–10 гравців, яким пропонуються картки з послідовними числами в межах 1000. За сигналом учителя команди повинні утворити відрізок числового ряду в порядку зростання або спадання.

6. Самостійне виконання вправи 6 (час обмежено). Перед тим варто повторити не лише порядок дій, а й усні прийоми позатабличного ділення. Взаємоперевірка в парах.

7. Усне складання і розв'язування задач за вправою 4.

8. Робота над вправою 5. Заслухати задачі, складені учнями за коротким записом. Провести аналіз однієї з них за планом: Чи можемо відразу знайти відповідь на запитання задачі? Чому? Що сказано про щоденну витрату? Чи можемо знайти щоденну витрату за кожний із 7 днів? Скласти план розв'язування задачі. Розв'язання записати виразом: $42 : 7 \cdot 5 = 30$ (кг). Скласти обернену задачу й усно розв'язати її. Замінити одне із чисел і усно розв'язати задачу. Під час фронтальної перевірки наголосити, що заміна числових даних не змінює план і вибір дій у розв'язанні задачі.

9. Складання і розв'язування задач за малюнками вправи 7. Порівняння задач, вибір виразів для розв'язування кожної. Складання задач за поданим виразом $a + a : b$. Сильніші учні складають задачу за виразом: $a - a : b$.

10. Колективне складання плану розв'язування задачі 8. Розв'язання записати виразом: $56 : (a : 2)$ (год). Обчислити самостійно, якщо $a = 14$. Учням з високим рівнем досягнень запропонувати порівняти задачі 8 і 5 та зробити висновок.

11. Додаткові диференційовані завдання.

1) Записати трицифрові числа, у яких кожна наступна цифра на 3 менша за попередню. (963, 852, 741, 630).

2) До числа 34 дописали зліва цифру 6. На скільки збільшилося при цьому число? Чи залежить результат від того, до якого числа приписували цифру 6? Довести.

IV. Підсумок уроку

Доцільно запропонувати такі завдання: як одержати наступне (попереднє) число до даного числа? Назвати найбільше трицифрове число, а потім зменшити його на 200, на 1. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

2/1. ТЕМА: НУМЕРАЦІЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ. ЗАПИС ЧИСЕЛ СУМОЮ РОЗРЯДНИХ ДОДАНКІВ. ПИСЬМОВЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ. РОЗМІЩЕННЯ ВІДРІЗКІВ НА ПЛОЩИНІ (11–21)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ЗАМІНЮВАТИ ТРИЦИФРОВІ ЧИСЛА СУМОЮ ВІДПОВІДНИХ РОЗРЯДНИХ ДОДАНКІВ, ПРИЙОМИ ПИСЬМОВОГО ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ, УМІННЯ ВИРАЗНОГО І ЧІТКОГО ЧИТАННЯ ЗАДАЧ; УДОСКОНАЛЮВАТИ НАВИЧКИ ЗНАХОДЖЕННЯ ЗНАЧЕНЬ БУКВЕНИХ ВИРАЗІВ, УМІННЯ ОПИСУВАТИ ПОЛОЖЕННЯ ВІДРІЗКІВ НА ПЛОЩИНІ

I. Перевірка домашнього завдання

Запис розв'язання задачі 10 на дошці. Фронтально повідомити значення виразів із вправи 9. На скільки одиниць значення першого виразу більше за значення другого виразу в першому (другому) стовпчику? Який порядок дій у решті виразів?

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для індивідуального опитування.

К а р т к а 1

1) Обчислити: $54 : 6 + 87$; $92 - 63 : 9$; $8 \cdot 7 - 6 \cdot 8$.

2) У 5 ящиках 48 кг печива. Яка маса печива у 3 таких ящиках?

К а р т к а 2

1) Записати числа: *вісімсот чотири*; *шістсот шістдесят*; *триста сорок один*; *чотириста*.

2) З а д а ч а. За 6 год трактор витратив 54 л пального. За скільки годин цей трактор витратив 45 л пального?

2. Фронтальне опитування.

1) Назвати «сусідів» чисел 490, 600; назвати всі числа від 880 до 893; назвати числа шостого десятка; назвати розрядні доданки числа 830; назвати всі трицифрові числа, які можна записати за допомогою цифр 0, 2 і 7 без повторення (720, 702, 207, 270); знайти суму чисел 400 і 600 та зменшити її на 300 (на 1). У числі 386 закреслили цифру 8. На скільки меншим стало число?

2) З а д а ч а. У хлопчика було дві купюри по 1 грн. Він витратив 80 к. Скільки копійок залишилось у хлопчика?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні повторять заміну трицифрових чисел сумою розрядних доданків, прийоми письмового додавання і віднімання трицифрових чисел, розв'язуватимуть рівняння, описуватимуть положення відрізків на площині.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Опрацювання вправи 11 усно. Самостійна робота за вправою 12 за варіантами: завдання 2 – сильнішим учням, а 1 – решті.

2. Вправу 13 виконати на дошці та коментуючи з місця.

3. Повторення алгоритму розв'язання рівняння. Розв'язування рівнянь (вправа 14): перший стовпчик – на дошці з коментуванням, решту – самостійно за варіантами: другий стовпчик – I варіант, третій стовпчик – II варіант. Взаємоперевірка в парах.

4. Пояснення прийомів письмового додавання і віднімання біля дошки: $328 + 496$; $803 - 249$.

5. Закріплення цих прийомів за вправою 15 самостійно.

6. Виконання вправи 16 (1) з коментуванням з місця.

Якщо $a = 507$, $b = 328$, то $a + b = 507 + 328 = 835$.

Якщо $a = 507$, $b = 328$, то $a - b = 507 - 328 = 179$.

Дата _____

Клас _____

7. Виконання вправи 16 (2) на дошці з поясненням правил порядку дій у виразах.

8. Розв'язування задачі 17. На дошці подати короткий запис.

$$\begin{array}{l} \text{I} - 127 \text{ кг} \\ \text{II} - \text{на } 65 \text{ кг більше, ніж з I} \\ \text{III} - ? \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{I} - 127 \text{ кг} \\ \text{II} - \text{на } 65 \text{ кг більше, ніж з I} \\ \text{III} - ? \end{array}} \right\} 450 \text{ кг}$$

Пошуки плану провести від числових даних. Скласти план колективно. Розв'язання записати самостійно, скласти обернену задачу. Для сильніших учнів: замінити частину умови, щоб першою дією було віднімання; замінити запитання, щоб у розв'язанні додалася ще одна дія (на вибір).

9. Самостійне виконання вправи 18. Успішнішим учням дати завдання: побудувати вертикальний відрізок завдовжки 2 см і горизонтальний – 8 см.

10. Розв'язування задачі 19. Пригадати, як пронумеровано сусідні будинки на одному боці вулиці. У задачі потрібно знайти три числа, які попарно відрізняються на 2, а в сумі дорівнюють 54. Сума таких чисел дорівнює трьом середнім. Тому $54 : 3 = 18$. Отже, номери будинків: 16, 18, 20.

11. Додаткові диференційовані завдання.

1) Розв'язати задачу способом моделювання за алгоритмом (для сильніших учнів).

З а д а ч а. Сорочка коштує b грн, а спортивний костюм на c грн дорожчий. Скільки коштують сорочка і спортивний костюм разом?

Алгоритм розв'язування задачі способом графічного моделювання:

1. Прочитати задачу з метою первинного сприймання та осмислення.

2. Прочитати задачу частинами з одночасним кресленням схеми.

3. Позначити на схемі всі відомі дані (числами або буквами латинського алфавіту) і шукані (невідомі) величини (x, y, z).

4. Записати розв'язання задачі (виразом, діями).

2) Вираз $3 \cdot 100 + 2 \cdot 10 + 5$ записати трицифровим числом (разом з учителем; для учнів середнього та початкового рівня досягнень).

12. Гра «Футбол» (фронтально). Грають 2 команди. Учень з першої команди називає довільний приклад з таблиць множення або ділення і вказує учня з другої команди, який буде відповідати. Якщо відповідь правильна, то гравець, який відбив «удар», дає завдання першій команді. Якщо відповідь не правильна, то команда «нападників» дає правильну відповідь і хором промовляє: «Гол!». Перемагає команда, яка заб'є більше «голів».

V. Підсумок уроку

Училися письмово додавати і віднімати трицифрові числа (пояснити обчислення виразів $480 - 326$ і $298 + 186$), розв'язувати рівняння й задачі. Розкажіть про свої успіхи на уроці. Що вам було легко, а що важко робити на уроці?

3/1. ТЕМА: СКЛАДАННЯ ТА ОБЧИСЛЕННЯ ВИРАЗІВ. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ, ЩО МІСТЯТЬ ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСТИНИ ЧИСЛА ТА ЗАДАЧ, ОБЕРНЕНИХ ДО ЗНАХОДЖЕННЯ СУМИ ДОБУТКІВ (22-31)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ НАВИЧКИ ШВИДКИХ ОБЧИСЛЕНЬ У МЕЖАХ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ, УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ СКЛАДАТИ ВИРАЗИ; РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ, ЩО МІСТЯТЬ ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСТИНИ ЧИСЛА, ТА ЗАДАЧІ, ОБЕРНЕНІ ДО ЗНАХОДЖЕННЯ СУМИ ДОБУТКІВ; ВИБИРАТИ, ВИВЧАТИ ТА ОБҐРУНТОВУВАТИ ДІЇ В РОЗВ'ЯЗАННІ ЗАДАЧ

I. Перевірка домашнього завдання

Розв'язання задачі 20 учень записує на дошці виразом $206 + (206 + 325) + (206 - 95) = 848$ (з.) і коментує.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Обчислити значення виразу $a - b : 8$, якщо $a = 360$, $b = 240$.
- 2) Перше число 250, друге – на 120 менше від першого, а третє – у 10 разів менше від другого. Знайти третє число.

К а р т к а 1

- 1) Обчислити: $600 - 1$; $630 + 4 \cdot 10$; $960 + 40 : 10$.
- 2) Перше число 400, друге – у 2 рази менше від першого, а третє – на 200 менше, ніж друге. Знайти суму першого і третього чисел.

К а р т к а 2

- 1) Порівняти вирази: $8 \cdot 3 + 3 \cdot 7 \dots (8 + 7) \cdot 3$;
 $36 + 42 : 6 \dots (36 + 42) : 6$.
- 2) З а д а ч а. Перше число 40, а друге становить $\frac{1}{4}$ від першого. Знайти суму цих чисел.

2. Усні обчислення.

1) Гра «Мовчанка».

880	460	609	280
360	-36 390	147	+53 408

- 2) Знайти $\frac{1}{3}$ від 18; $\frac{1}{7}$ від 420; $\frac{1}{10}$ від 1 год; $\frac{1}{5}$ від 1 м.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці складатимуть і обчислюватимуть вирази, розв'язуватимуть задачі.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

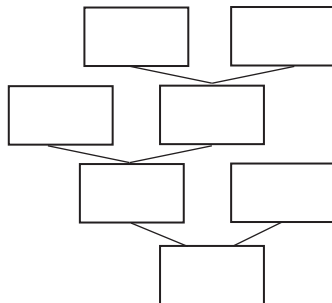
1. Усне виконання вправ 22 і 23 (фронтально).
2. Самостійне складання виразів та обчислення їх значень (вправа 27).

3. Розв'язування задачі 24.

Проаналізувати задачу, користуючись схемою. Скласти план розв'язування. Розв'язання записати самостійно окремими діями.

4. Розв'язування задачі 25 (1) (самостійно). Учні, які впораються швидше, працюють над завданням: змінити запитання задачі так, щоб у розв'язанні додалася ще дія віднімання. Вправу 25 (2) виконати усно.

5. Складання задач за короткими записами (вправа 28).

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

4/1. ТЕМА: МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ ІЗ ЧИСЛАМИ 1 ТА 0. МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ СУМИ НА ЧИСЛО (32–41)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПОВТОРИТИ ПРАВИЛА МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ ІЗ ЧИСЛАМИ 1 ТА 0, ВЛАСТИВОСТІ МНОЖЕННЯ Й ДІЛЕННЯ СУМИ НА ЧИСЛО; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ ДВОМА СПОСОБАМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Виконання вправи 30 один учень записує на дошці. Учитель перевіряє розв'язання задачі 31 (вибір дій) фронтально. Як зміниться розв'язання задачі, якщо замінити запитання: На скільки кілограмів більше залишилося картоплі, ніж витратили? У скільки разів менше витратили, ніж залишилося?

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

К а р т к а 1

1) З а д а ч а. У господарки було чотири купюри по 50 грн. Вона купила 2 кг лимонів по 35 грн. Скільки грошей залишилося в господарки?

2) Обчислити: $256 + 384 - 185$.

К а р т к а 2

1) З а д а ч а. Мама купила 2 кг печива і заплатила 72 грн та 1 кг цукерок, який коштував на 62 грн більше, ніж кілограм печива. Яка вартість покупки?

2) Обчислити: $582 - 398 + 457$.

2. Усні обчислення.

М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т: збільшити на 70 числа 500, 99, 220; зменшити на 60 числа 150, 110, 590; суму чисел 49 і 35 зменшити в 7 разів. Записати відповідь задачі: В учня було 50 грн. Він купив 8 зошитів, і в нього залишилося 26 грн. Скільки коштує зошит?

3. Виконання вправи 32.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні повторюватимуть множення і ділення із числами 1 і 0, властивості множення і ділення суми на число.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Фронтальна робота за вправами 33 і 34.

2. Самостійна робота за вправою 35: I в а р і а н т – перший рядок, II в а р і а н т – другий рядок. Взаємоперевірка або звіряння із записами на дошці.

3. Обчислення значень виразів двома способами: $(3 + 6) \cdot 5$ і $(18 + 24) : 6$. Який висновок про множення і ділення суми на число можна зробити?

4. Опрацювання задачі 36.

– Прочитаємо задачу і коротко запишемо її умову.

Зібрали	Розклали	Кількість ящиків
18 кг і 12 кг	по 6 кг	?

– Чи можемо відразу знайти, скільки знадобилося ящиків? Чому? Чи можемо знайти, скільки всього кілограмів смородино зібрали? Складемо план розв'язування задачі. Запишемо розв'язання на дошці і в зошитах виразом: $(18 + 12) : 6 = 5$ (ящ.).

Дата _____

Клас _____

Яким ще способом можна розв'язати задачу? Запишемо другим виразом:

$$18 : 6 + 12 : 6 = 5 \text{ (ящ.)}$$

Чи можна було б розв'язати задачу другим способом, якби з кожного куща зібрали, наприклад, по 15 кг смородини? Який зробимо висновок?

5. Виконання вправ 37 і 38 з коментуванням.

6. Розв'язування задачі 39*. Спочатку учні намагаються розв'язати задачу самостійно. Якщо їм це не вдається, слід коротко записати задачу відрізками:

У першому бідоні – 3 частини, а в другому – одна.

$$24 : (3+1) = 6 \text{ (л)} - \text{у другому бідоні.}$$

$$6 \cdot 3 = 18 \text{ (л)} - \text{у першому бідоні.}$$

7. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Учні вирішили обсадити алею парку двома рядами дерев. Їм привезли 48 саджанців лип і 36 саджанців каштанів. По скільки дерев посадять у кожному ряді? (Розв'язати двома способами самостійно – для сильніших учнів. Під керівництвом учителя решта учнів розв'язують задачу одним способом.)

З а д а ч а 2. У змаганнях з баскетболу взяли участь 86 хлопчиків. Це на 24 більше, ніж дівчаток. Скільки всього учнів узяли участь у змаганнях з баскетболу?

8. Гра «Весела лічба» (фронтально). Завдання: знайти і показати на таблиці числа по порядку від 720 до 740. На дошці 2 однакові таблиці, на яких числа подано в довільному порядку. Від кожної команди виходить по одному учню. Указкою вони мають показувати числа по порядку. Перемагає той, хто закінчить першим і без помилок. Команди слідкують за гравцем суперників.

V. Підсумок уроку

Повторили множення і ділення з 1 і 0; властивості множення і ділення суми на число. Обчислити двома способами: $(240 + 360) : 6$; $(30 + 40) \cdot 8$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

5/1. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ МНОЖЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ. СКЛАДАННЯ ЗАДАЧ, ОБЕРНЕНИХ ДО ЗАДАЧ НА ЗНАХОДЖЕННЯ СУМИ ДВОХ ДОБУТКІВ; ЗАДАЧІ НА МНОЖЕННЯ ЧИСЛА НА ДОБУТОК. КРУГЛІ ЧИСЛА (42–51)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ВИКОНУВАТИ ПИСЬМОВЕ МНОЖЕННЯ ТРИЦИФРОВОГО ЧИСЛА НА ОДНОЦИФРОВЕ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА МНОЖЕННЯ ЧИСЛА НА ДОБУТОК ТА ОБЕРНЕНІ ЗАДАЧІ НА СУМУ ДВОХ ДОБУТКІВ; ПОРІВНЮВАТИ СПОСОБИ СКЛАДАННЯ ПЛАНУ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧІ ВІД ЧИСЛОВИХ ДАНИХ ТА ВІД ЗАПИТАННЯ; УТОЧНИТИ ЗМІСТ ТЕРМІНА «КРУГЛІ ЧИСЛА»

I. Перевірка домашнього завдання

Розв'язання задачі 41 один учень коментує з місця першим способом, а інший – другим. Фронтально знайти суму результатів кожного стовпчика у вправі 40.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $170 - 98 + 487$; $317 - (90 + 89)$.

2) Знайти значення виразу $(a + b) \cdot 3$, якщо $a = 70$, $b = 50$.

К а р т к а 1

1) Обчислити $537 - 238$ і перевірити додаванням.

2) З а д а ч а. Першого дня зібрали 4 ящики моркви по 18 кг, а другого – 6 таких ящиків. Скільки всього кілограмів моркви зібрали за 2 дні?

К а р т к а 2

1) Обчислити: $(45 - 28) \cdot 8$; $230 \cdot 2 + 170 \cdot 2$.

2) З а д а ч а. В одному оповіданні 48 сторінок, а в другому – 36 сторінок. Хлопчик прочитав ці два оповідання, читаючи кожного дня по 12 сторінок. Скільки днів читав хлопчик?

2. Усні обчислення.

1) Кожне із чисел 50, 13, 20, 36 збільшити в 7 разів; кожне із чисел 81, 180, 45, 108 зменшити в 9 разів.

2) З а д а ч а. У їдальню привезли 120 кг яблук. Це в 4 рази більше, ніж привезли груш. Скільки кілограмів яблук і груш привезли в їдальню?

3. Виконання «ланцюжком» вправи 42.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці вчитимуть множення трицифрових чисел на одноцифрові; познайомляться з терміном «круглі числа».

IV. Вивчення нового матеріалу

Детальне пояснення усного і письмового множення

$$\begin{array}{r} 148 \\ 148 \cdot 4 = (100 + 40 + 8) \cdot 4 = \begin{array}{r} \times 4 \\ 148 \\ \hline 592 \end{array} \\ = 100 \cdot 4 + 40 \cdot 4 + 8 \cdot 4 = 400 + 160 + 32 = 592. \end{array}$$

Письмове множення розпочинаємо з одиниць: 8 помножити на 4, буде 32. Це 3 дес. і 2 од. 2 пишемо під одиницями, а 3 запам'ятовуємо. Множимо 4 дес. на 4 буде 16 дес. Додамо до 16 дес. ще 3 дес., буде 19 дес. Це 1 сот. і 9 дес. 9 дес. записуємо під десятками, а 1 сот. запам'ятовуємо. 1 сот. множимо на 4, буде 4 сот. та ще 1 сот. На місці сотень пишемо 5. Добуток 592.

З'ясувавши за підручником (вправа 43) ще раз усний і письмовий способи множення, виконати письмово вправу 45: перші 2 вирази біля дошки, а решту – коментуючи з місця.

Дата _____

Клас _____

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Вправа 44. Учні розглядають знаходження значення виразу, пояснюють прийоми обчислення. Потім самостійно виконують вправу 44 (2).

2. Задача 46. Розглянути малюнок і схеми, що пояснюють, як міркував кожен учень. Прочитати міркування, звернути увагу, що в обох випадках план розв'язування однаковий. Розв'язання записати самостійно.

3. Задача 47. За даними таблиці учні складають задачу, складають план розв'язування. Розв'язання записують самостійно.

4. Задачу 48 прочитати, повторити за окремими запитаннями. Розбір задачі провести від запитання: «Чи можемо відразу знайти масу всіх банок з фарбою? Чому? А можемо знайти їхню кількість? Складемо план розв'язування задачі». Розв'язання учні записують самостійно. Сильнішим учням запропонувати розв'язати задачу іншим способом: 1) $3 \cdot 6 = 18$ (кг) – маса банок в одному ряді; 2) $18 \cdot 4 = 72$ (кг) – маса всіх банок з фарбою. Порівняти способи розв'язання.

5. Вправа 49. До кожного з поданих чисел назвати два найближчих круглих числа. Наприклад, число 17 знаходиться між числами 10 і 20.

6. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. У магазин завезли 2 види печива. Одного виду 5 ящиків, а іншого – 7. Маса печива в кожному ящику 8 кг. Яка маса всього печива? Сильнішим учням запропонувати змінити частину умови, щоб задачу можна було розв'язати двома способами.

2) Поставити пропущені знаки дій, щоб рівності були істинними:

$$1 \square 2 \square 3 \square 4 \square 5 = 5 \quad 1 \square 2 \square 3 \square 4 \square 5 = 0$$

VI. Підсумок уроку

Училися письмово множити трицифрові числа на одноцифрові. Ознайомилися з круглими числами. Назвати найближче кругле число до числа 483. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці, виявлення труднощів.

Додатковий матеріал до уроку

6/1. ТЕМА: ДІЛЕННЯ З ОСТАЧЕЮ. ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ (52–61)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ НАВИЧКИ ДІЛЕННЯ З ОСТАЧЕЮ ТА ПИСЬМОВОГО ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ; УЧИТИ ДЕТАЛЬНО АНАЛІЗУВАТИ ТЕКСТИ ЗАДАЧ І БУДУВАТИ СХЕМИ МІРКУВАНЬ ВІД ЗАПИТАННЯ АБО ЧИСЛОВИХ ДАНИХ

Дата _____

Клас _____

I. Перевірка домашнього завдання

Розв'язання задачі 51 один учень записує на дошці, пояснює план розв'язування та вибір дій двома способами (другий спосіб: $910 : 5 = 167$ (в.)). Вправа 50. Звернути увагу, що для виконання першої дії потрібно перейти від порядкових до кількісних чисел.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

К а р т к а 1

1) Обчислити: $248 \cdot 4$; $186 \cdot 5$.

2) З а д а ч а. На 5 порцій морозива витрачають 200 г вершків. Скільки грамів вершків потрібно на 15 порцій морозива?

К а р т к а 2

1) Обчислити: $384 \cdot 2$; $238 \cdot 4$.

2) З а д а ч а. На ятку привезли в ящиках 54 кг вишень, а черешень – у 2 рази менше. Маса ягід у кожному ящику 9 кг. Скільки всього ящиків ягід привезли на ятку?

2. Фронтальне опитування провести методом «мозкового штурму» за такими запитаннями й завданнями: Як перевірити дію ділення? Яке співвідношення між дільником і остачею при діленні з остачею? Назвати найбільшу можливу остачу при діленні на 5; на 8. Знайти число, яке при діленні на 8 дає частку 12 і найбільшу можливу остачу. Як перевірити ділення з остачею?

З а д а ч а. Осика може жити до 100 років, вишня – у 4 рази менше від осики, а акація – у 8 разів довше від вишні. Скільки років може жити акація?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні повторять ділення з остачею, вчитимуть письмове ділення трицифрових чисел на одноцифрові.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Усне виконання вправи 52.

2. Пояснити усне ділення трицифрового числа на одноцифрове за вправою 53.

3. Детально пояснити на дошці алгоритм письмового ділення $732 : 4$ аналогічно до пояснення у вправі 54.

4. Самостійне читання пояснення письмового ділення за вправою 54.

5. Вправа 55. Перші два вирази обчислити біля дошки з детальним поясненням, два – коментуванням з місця, а останній – самостійно.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Вправа 58. Звернути увагу на ділення іменованих чисел на іменовані ($1 \text{ дм} : 5 \text{ см}$ означає 1 дм поділити по 5 см, або скільки разів 5 см вміщується в 1 дм) та на відповідність запису найменування біля результату.

[illegible]

7/1. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ, ЩО ВКЛЮЧАЮТЬ ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) ЧИСЛА В КІЛЬКА РАЗІВ ТА ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСТИНИ ВІД ЧИСЛА (62–70)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ВИКОНУВАТИ ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ; РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ, ЩО ВКЛЮЧАЮТЬ ЗБІЛЬШЕННЯ ЧИСЛА В КІЛЬКА РАЗІВ ТА ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСТИНИ ЧИСЛА; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ АНАЛІЗУВАТИ ЗАДАЧІ ВІД ЧИСЛОВИХ ДАНИХ

I. Перевірка домашнього завдання

Учень записує розв'язання задачі 61, а потім пояснює його. Учні з місця повідомляють значення виразів (вправа 60) та пояснюють, як визначали кількість цифр у частках.

II. Актуалізація та корекція опорних знань

1. Завдання для опитування.

К а р т к а

1) Обчислити вираз $900 : 4$ і результат перевірити множенням.
2) З а д а ч а. Хлопчик купив книжку за 30 грн і альбом, дешевший за книжку в 3 рази. Яка вартість покупки?

2. Усні обчислення.

1) Робота в парах. Повторення таблиць ділення. Один учень запитує, а інший відповідає. За сигналом учителя вони міняються ролями. Учень, який запитує, може користуватися таблицями.

2) Обчислити: $804 : 2$; $35 : 8$; $0 : (34 + 29)$.

3) Розв'язати задачу і скласти обернену до неї.

З а д а ч а. Купили 2 кг груш і 5 кг яблук. Кілограм яблук коштує 25 грн. Скільки коштує кілограм груш, якщо всього заплатили 185 грн?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ознайомляться з прийомами письмового ділення трицифрових чисел на одноцифрові та розв'язуватимуть задачі на знаходження частини від числа.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Побудувати квадрат зі стороною 2 см. Поділити його на 4 рівні частини. Зафарбувати одну частину. Записати, яку частину квадрата зафарбовано. Скільки четвертих частин у цілому квадраті?

2. Як знайти $\frac{1}{5}$ від числа 35?

3. Вправа 62. Яку частину довжини AB становить довжина AK ? Як знайти $\frac{1}{3}$ числа 10 см 8 мм? ($10 \text{ см } 8 \text{ мм} = 108 \text{ мм}$, $108 : 3 = 36 \text{ (мм)} = 3 \text{ см } 6 \text{ мм}$).

4. Вправа 63. Вивчити задачі й скласти план розв'язування колективно. Сильніші учні розв'язують самостійно, решта записують розв'язання з коментуванням вибору кожної дії.

5. Вправа 64. Два вирази обчислити з поясненням на дошці, а решту – самостійно. Для самоконтролю дати суму значень останніх трьох виразів (131).

6. Розв'язування задачі 65. Проаналізувати задачу від числових даних, скласти план розв'язування, розв'язання записати з коментуванням з місця.

Дата _____

Клас _____

8/1. ТЕМА: ЗНАХОДЖЕННЯ ЧИСЛА ЗА ЗНАЧЕННЯМ ЙОГО ЧАСТИНИ. ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ (71–81)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПОВТОРИТИ ПРАВИЛО ЗНАХОДЖЕННЯ ЧИСЛА ЗА ЗНАЧЕННЯМ ЙОГО ЧАСТИНИ; ФОРМУВАТИ НАВИЧКИ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ ТА ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ РАЦІОНАЛЬНИМ СПОСОБОМ; ВИКОРИСТОВУВАТИ НАБУТІ ЗНАННЯ В НОВИХ СИТУАЦІЯХ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально перевірити план і вибір дій у розв'язуванні задачі 69 та значення виразів вправи 70.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

К а р т к а

1) Обчислити: $486 : 6$; $321 \cdot 2$.

2) З а д а ч а. У двох бідонах було 84 л олії. Продали п'ятьом покупцям по 12 л олії кожному. Скільки літрів олії залишилося в бідонах?

2. Усні обчислення.

Гра «Кращий обчислювач». Завдання заздалегідь записано на дошці:

1) Скільки годин: у $\frac{1}{2}$ доби; у 3 добах; у 180 хв?

2) $36 \cdot 4 \cdot 0$; $37 : 8$; $4 : 9$; $600 : 2$; $74 : 4$; $(87 + 48) : 1$; $(96 - 39) \cdot 0$.

3) З а д а ч а. У двох кошиках 145 горіхів. У першому кошику 60 горіхів. На скільки горіхів більше у другому кошику?

За першу правильну відповідь та пояснення кожного завдання учням дають фішки. Хто назбирає більше фішок, той – кращий обчислювач.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель може повідомити, що на уроці повторять, як можна знайти число за значенням його частини, письмово ділити муть трицифрові числа та відшукуватимуть найбільш раціональні способи розв'язування задач.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задача 71. Прочитати задачу та її розв'язання. Чому помножили 22 на 5? Результат перевірити вимірюванням.

2. Самостійне розв'язування задачі 72.

3. Практична робота за вправою 73. Порівняти задачі 71–73 та зробити висновок: щоб знайти число за значенням його частини, потрібно помножити значення його частини на кількість частин.

4. Самостійне розв'язування задачі 74.

5. Ознайомлення з новим випадком ділення трицифрових чисел, коли в частці є нуль, за вправою 75. Один учень на дошці виконує ділення. Наголосити, чому в частці одержали нуль десятків.

6. Самостійне виконання вправи 76 з наступною взаємоперевіркою.

7. Розв'язування задачі 77. Вивчити задачу за запитаннями. Проаналізувати від числових даних, скласти план розв'язування. Розв'язання записати, коментуючи з місця. Чи зміниться план розв'язування і вибір дій у розв'язанні, якщо фасували не по 2 кг, а по 3 кг у пакет? Більше чи менше треба було б пакетів?

Дата _____

Клас _____

9/1. ТЕМА: МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ ЧИСЕЛ НА 10 І 100. ЗАДАЧІ, ЩО МІСТЯТЬ ЧАСТИНИ, ТА ЗАДАЧІ НА ПОСТУПОВЕ ЗВЕДЕННЯ ДО ОДИНИЦІ (82–91)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ МНОЖИТИ ТА ДІЛИТИ ЧИСЛА НА 10 І 100; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ, ЩО МІСТЯТЬ ЧАСТИНИ, ТА ЗАДАЧІ НА ПОСТУПОВЕ ЗВЕДЕННЯ ДО ОДИНИЦІ; ПЕРЕВІРИТИ ПРАВИЛЬНІСТЬ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ

I. Перевірка домашнього завдання

Повідомити з місця відповідь задачі 80. Замінити запитання задачі, щоб у розв'язанні додалася ще одна дія (для учнів з високим рівнем знань: ще 2 дії віднімання), а розв'язання вправи 81 перевірити взаємоперевіркою.

II. Актуалізація та корекція опорних знань

1. Завдання для опитування.

К а р т к а 1

1) Обчислити вирази $a : 4 - 17$ і $500 - (a : 2)$, якщо $a = 824$.

2) З а д а ч а. Вишня може рости до 25 років, що становить $\frac{1}{4}$ віку осики. На скільки років більше може рости осика, ніж вишня?

К а р т к а 2

1) Знайди число, $\frac{1}{8}$ якого дорівнює 9.

2) Знайди суму $\frac{1}{15}$ години і $\frac{1}{4}$ хвилини.

3) З а д а ч а. Господиня купила 24 кг овочів. $\frac{1}{2}$ овочів становила картопля, $\frac{1}{2}$ овочів – морква, а решта – буряки. Скільки кілограмів буряків купила господиня?

2. Усні обчислення.

«Кругові вирази».

98 · 10	640 : 2 · 1	980 – 340 : 1	320 – 160 · 2
24 · 4 + 2	0 · 340 + 260	260 : 13 + 4	

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель може повідомити, що на уроці діти повторять множення і ділення із числами 10 і 100, складатимуть і розв'язуватимуть задачі.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Повторення множення та ділення на 10 і 100 за вправами 82 і 83.

Вправа 82. Порівняти перші числа в кожному виразі та результати в рядках і зробити висновки: щоб помножити число на 10, треба справа до нього дописати нуль, а щоб помножити число на 100, треба справа до нього дописати два нулі.

Вправа 83. Самостійно порівняти вирази та їх значення і зробити висновок: щоб поділити на 10 число, яке закінчується нулями, треба в ньому справа закрити один нуль, а щоб поділити на 100 число, яке закінчується нулями, треба в ньому справа закрити два нулі.

2. Розв'язування задачі 84 самостійно. Творча робота: змінити запитання так, щоб у розв'язанні задачі додалася дія віднімання. Для учнів з високим рівнем досягнень – додалося 2 дії.

Дата _____

Клас _____

[illegible]

10/1. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ МНОЖЕННЯ НА РОЗРЯДНІ ЧИСЛА. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ І РІВНЯНЬ (92–101)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ УЧНІВ З ПИСЬМОВИМ МНОЖЕННЯМ НА РОЗРЯДНІ ЧИСЛА; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ РІВНЯННЯ, СКЛАДАТИ Й РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ ЗА КОРОТКИМИ ЗАПИСАМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Учень з місця повідомляє складені вирази та їх значення (вправа 90). План розв'язування задачі 91 повідомляє інший учень, а ще інший пояснює вибір дій розв'язання.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

К а р т к а 1

1) Обчислити: $824 : 4$; $315 : 3$.

2) З а д а ч а. В учня було 5 грн 7 к. Він витратив $\frac{1}{3}$ грошей. Скільки грошей залишилося в учня?

К а р т к а 2

1) Знайти $\frac{1}{5}$ різниці чисел 849 і 384.

2) З а д а ч а. У гаражі стояло 8 легкових автомобілів, що становить $\frac{1}{9}$ всіх автомобілів. Скільки в гаражі не легкових автомобілів?

2. Усні обчислення.

1) Обчислити вирази: $70 \cdot 8$; $240 \cdot 3$; $35 \cdot 4 + 65 \cdot 4$; $810 : 9$; $820 : 4$; $420 : 7$; $200 : 5 + 300 : 5$; $630 : 7$.

2) Заповнити «цікаві» квадрати.

19		11
5	13	21
15		

4		16
25	33	1
		22

3) Вправа 93.

4) З а д а ч а. У господарки були кури, качки й гуси, усього 98 птахів. Курей було $\frac{1}{2}$ всіх птахів, качок – 34. Скільки було гусей?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вчитимуть письмове множення на розрядні числа, складатимуть і розв'язуватимуть задачі.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Фронтальна робота за вправою 92.

2. На дошці пояснити усне і письмове множення чисел 48 і 20.

$$48 \cdot 20 = 48 \cdot (2 \cdot 10) = 48 \cdot 2 \cdot 10 = 96 \cdot 10 = 960.$$

$$\begin{array}{r} 48 \\ \times 20 \\ \hline \end{array}$$

3. Два вирази обчислити з коментуванням, а решту – самостійно.

4. Розв'язування задачі 96. Вивчити і скласти план фронтально. Розв'язання записати виразом. Учні з вищим рівнем досягнень запропонувати скласти задачу за іншим виразом.

Дата _____

Клас _____

11/1. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ МНОЖЕННЯ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО. РОБОТА З НЕРІВНОСТЯМИ. ЗАДАЧІ, ОБЕРНЕНІ ДО ЗАДАЧ НА СУМУ ДВОХ ДОБУТКІВ (102–111)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ПИСЬМОВИМ МНОЖЕННЯМ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ДОБИРАТИ ЗНАЧЕННЯ ЗМІННОЇ У НЕРІВНОСТЯХ ТА ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ

I. Перевірка домашнього завдання

Задачу 129 перевірити фронтально, замінити запитання задачі так, щоб останньою дією було віднімання. Вправу 128 перевірити вибірково.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Скільки разів 7 дес. міститься в 58 дес.? 4 дес. у 29 дес.? 8 дес. міститься в 63 дес.? 3 дес. міститься в 25 дес.? Яка найбільша остача може бути при діленні числа 8, 9?

2) Як перевірити ділення з остачею?

3) З а д а ч а. На елеватор привезли 240 ц вівса, а жита – у 2 рази менше. На скільки центнерів привезли вівса більше, ніж жита?

4) Назвати найближчі круглі числа до кожного із чисел: 18; 27; 42; 68; 81.

5) Як можна поділити число на добуток?

6) Які числа діляться на 10 без остачі?

7) Поділити числа 24, 340, 245, 678, 8 на 10.

8) Визначити, скільки цифр буде в частці при діленні чисел 225 і 675 на 25.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель пропонує усно знайти добуток: $42 \cdot 23 = 42 \cdot (20 + 3) = 42 \cdot 20 + 42 \cdot 3 = 42 \cdot 2 \cdot 10 + 42 \cdot 3 = 840 + 126 = 966$. Такий спосіб досить громіздкий. Сьогодні учні навчатимуться множити на двоцифрове число письмово (у стовпчик).

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Підготовчі вправи. Фронтально усно обчислити: $24 \cdot 3$; $25 \cdot (3 \cdot 4)$; $60 \cdot 3$; $24 \cdot 3 + 24 \cdot 7$. Детально пояснити: $43 \cdot 20 = 43 \cdot 2 \cdot 10 = 860$.

2. Виконання вправи 102. Перший і останній вирази обчислити на дошці, а решту – коментуванням з місця.

3. Запропонувати учням самостійно пояснити записаний на дошці письмовий спосіб множення $42 \cdot 23$.

Починаємо множити спочатку на одиниці. 42 помножити на 3, буде 126 – це перший неповний добуток. Тепер 42 помножимо на 20. Для цього помножимо 42 на 2 і потім помножимо на 10. При множенні на 10 треба справа дописати нуль. Але цей нуль писати не будемо, залишимо його місце вільним, бо число одиниць не зміниться, якщо до нього додати нуль. Добуток 42 на 2 починаємо підписувати під десятками. Другий неповний добуток – 84 дес., або 840. Додаємо неповні добутки, справа наліво. Буде 966.

4. Читання і пояснення множення на двоцифрове число за вправою 103.

5. Первинне закріплення за вправою 104. Два вирази обчислити на дошці, а решту – коментуючи з місця.

6. Розв'язування задачі 107 самостійно.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Розв'язування задачі 105. Вивчити задачу і проаналізувати від запитання фронтально: Чи можемо відразу знайти

Дата _____

Клас _____

12/1. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ МНОЖЕННЯ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО (112–119)
ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ВИКОНУВАТИ ПИСЬМОВЕ МНОЖЕННЯ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ ДВОМА СПОСОБАМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Виконання вправ 110 і 111 учні коментують з місця. Змінити запитання задачі 111, щоб другою дією в розв'язанні було додавання: $300 + 300 : 3$. Учням з вищим рівнем досягнень поставити запитання: Як зміниться розв'язання задачі, якщо в умові замінити слово «менше» словом «більше»?

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для індивідуального опитування.

К а р т к а 1

1) Обчислити: $34 \cdot 25$; $24 \cdot 13 - 268$.

2) З а д а ч а. Посіяли 24 ц пшениці, а зібрали у 25 разів більше. Яку масу пшениці зібрали?

К а р т к а 2

1) Обчислити: $34 \cdot 24 - 428 : 4$.

2) З а д а ч а. До млина привезли 18 мішків пшениці по 55 кг. Скільки кілограмів пшениці привезли до млина?

2. Фронтальне опитування.

- 1) Як помножити суму на число?
- 2) Як додати число до суми?
- 3) Як поділити суму на число?
- 4) Як поділити число на 10; на 100?
- 5) Яке співвідношення між дільником і остачею?
- 6) Як поділити число на добуток?

3. Усні обчислення.

1) Гра «Обчисли ланцюжки».

81 : 3	64 : 4
: 9	· 6
· 3	: 8
· 8	· 7
· 5	· 5
: 10	: 10

2) М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т.

Знайти число, $\frac{1}{5}$ якого дорівнює 16. 900 зменшити на добуток чисел 9 і 5.

Вправа 112.

Задача 113.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні будуть множити двоцифрові числа, розв'язуватимуть задачі різними способами.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Вправа 114. Три вирази обчислити з коментуванням, два – самостійно. Взаємоперевірка в парах.

2. Задача 115. Розглянути малюнок. Уточнити: що показує число 40; скільки всього ящиків.

3. Розв'язування задачі 116. Вивчити задачу, проаналізувати від числових даних, скласти план розв'язування фронтально. Розв'язання записати самостійно. Учням з високим рівнем до-

Дата _____

Клас _____

13/1. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ НА РОЗРЯДНЕ ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО. ЗАДАЧІ НА РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ЧАСТОК (120–129)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ПИСЬМОВИМ ДІЛЕННЯМ НА РОЗРЯДНЕ ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ЧАСТОК, УСТАНОВЛЮЮЧИ ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВІ ЗВ'ЯЗКИ

Дата _____

Клас _____

I. Перевірка домашнього завдання

Виконання вправ 118 і 119 учні коментують з місця. Записати розв'язання задач виразами.

Задача 118. $480 : 6 - 450 : 9 = 30$ (кг)

Задача 119. $20 \cdot 8 : 4 = 40$ (л) та інший спосіб: $20 \cdot (8 : 4) = 40$ (л)

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для індивідуального опитування.

К а р т к а

1) Обчислити: $26 \cdot 18 - 612 : 3$.

2) З а д а ч а. Відомо, що із 60 кг макулатури можна виробити стільки паперу, скільки його виробляють з одного великого дерева. Скільки дерев зберегли два класи, які зібрали 300 кг і 600 кг макулатури?

2. Фронтальне опитування.

1) Поділити на 10 кожне число: 260; 300; 90; 280. Скільки разів 6 дес. міститься у 54 дес.? 4 дес. міститься у 29 дес.? Як поділити число на добуток двох чисел? Яка може бути остача при діленні на 8? на 20?

2) З а д а ч а. У магазин привезли 1 ц 20 кг огірків у 10 однакових ящиках. Яка маса огірків в одному ящику?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти ознайомляться з письмовим діленням на розрядне двоцифрове число, розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Фронтальне виконання вправ 120–122.

2. Прочитати самостійно пояснення ділення на розрядне двоцифрове число за вправою 123. Звернути увагу, як знаходили й перевіряли цифри частки.

3. Пояснення ділення біля дошки на прикладах двох виразів вправи 124. Решту виразів – самостійно.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Розв'язування задачі 125. Колективно проаналізувати задачу від числових даних і скласти план. Розв'язання записати самостійно:

1) $900 : 60 = 15$ (в.)

2) $850 : 50 = 17$ (в.)

3) 17 більше за 15; $17 - 15 = 2$ (в.)

2. Розв'язування рівнянь (вправа 126). Перші два рівняння розв'язати з коментуванням, а останнє – самостійно.

3. Фронтальне розв'язування задачі 127. Якби в кожному місяці були дні народження не більше ніж у 3 учнів, то це було б усього $3 \cdot 12 = 36$ (уч.). Тому буде місяць, у якому відзначатимуть день народження не менше ніж 4 учні.

4. Додаткові диференційовані завдання.

Виконували письмово ділення на розрядне двоцифрове число.
Можна дати завдання поділити $840 : 30$.

Дата _____

Клас _____

15/1. ТЕМА: АНАЛІЗ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ. ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО (130–138)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПРОАНАЛІЗУВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ; ОПРАЦЮВАТИ СПОСОБИ ТА ПРИЙОМИ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ ПОЯСНЮВАТИ ВИБІР ДІЙ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ; ПЕРЕВІРЯТИ ПРАВИЛЬНІСТЬ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ

I. Аналіз контрольної роботи

1. Загальна характеристика виконання контрольної роботи, аналіз помилок та розв'язування відповідних вправ. Біля дошки учні, які допустили помилки, розв'язують аналогічні завдання. Учні, які успішно впорались із завданнями, розв'язують завдання іншого варіанта.

2. Усні обчислення.

1) Довести, що у вправі 130 записано «кругові вирази».

2) Гра «Кращий обчислювач». На дошці записано стільки стовпчиків виразів, скільки рядів парт у класі. Перемагає той ряд, учні якого швидше правильно обчислять вирази свого стовпчика.

46 + 38	72 + 19	36 + 47
81 + 35	50 – 23	100 – 46
2 · 7 + 38	3 · 6 + 54	2 · 9 + 39
3 · 7 – 13	3 · 8 – 23	3 · 6 – 9

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє учням, що на уроці вони ділитимуть трицифрові числа на двоцифрові, навчатися пояснювати вибір дій для розв'язування задач.

III. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснення ділення на двоцифрове число за вправою 132.

2. Пояснити знаходження частки 196 : 28 (біля дошки).

3. Вправа 134. Два вирази обчислити з поясненням на дошці, а два – коментуючи з місця.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Самостійне розв'язування задачі 135. Скласти обернені задачі.

2. Задачу 136 запропонувати спочатку розв'язати самостійно. Якщо виникнуть труднощі, уточнити, що число груш є від'ємником у різниці між числом яблунь і груш.

3. Додаткові диференційовані завдання.

1) Скласти і розв'язати з а д а ч у за коротким записом.

Було – 230 кг буряків і 320 кг моркви

Використали – $\frac{1}{2}$ овочів кожного виду

На скільки більше використали кілограмів моркви, ніж буряків?

2) З а д а ч а. Тренер хоче купити для команди м'ячі. Якщо він купить 5 м'ячів, то в нього залишиться 150 грн. Щоб купити 7 м'ячів, йому не вистачає 30 грн. Скільки грошей у тренера? (Для сильніших учнів).

V. Підсумок уроку

Учили ділення на двоцифрові числа. Поділити 161 на 27 з поясненням.

16/1. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ (139–145)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПИТИ ВМІННЯ ДІЛИТИ ТРИЦИФРОВІ ЧИСЛА НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ, КОРИСТУЮЧИСЯ ПРАВИЛАМИ ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСТИНИ ЧИСЛА

Дата _____

Клас _____

I. Актуалізація та корекція опорних знань учнів
Фронтальне опитування.

- 1) Розказати таблицю ділення на 3.
- 2) Зменшити у 2 рази кожне із чисел: 4, 12, 18, 16, 10.
- 3) Знайти значення виразу $20 - a \cdot 3$, якщо $a = 5$.
- 4) Суму чисел 35 і 25 зменшити на їх різницю.
- 5) З а д а ч а. Знайти периметр рівностороннього трикутника, сторона якого дорівнює 2 дм.
- 6) Суму чисел 12 і 9 зменшити у 3 рази.
- 7) Кожен результат таблиці множення числа 3 зменшити на 2.
- 8) Кожен результат таблиці ділення на 2 збільшити на 4.
- 9) Сума трьох чисел 100. Перше число 25, друге – 33. Знайти третє число.

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє учням, що на уроці вони продовжать учитися ділити на двоцифрові числа та розв'язуватимуть задачі.

III. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Фронтальна робота за вправою 139. Пояснити, як перевірити ділення з остачею.
2. Вправа 140. Пояснити ділення на дошці (два вирази) та самостійно обчислити решту.
3. Фронтальне розв'язування задачі 141. Пояснити вибір дії в розв'язанні задачі. Проаналізувати від числових даних. Розв'язання записати виразом.
4. Самостійне розв'язування задачі 143.
5. Фронтальна робота за вправою 142*. Якщо кількість смужок однакова, то чи не можна їх об'єднати парами? Яка довжина двох таких смужок? Скільки таких смужок? Розв'язання: $490 : (6 + 8) = 35$ (см.)

IV. Підсумок уроку

Повторили таблиці множення числа 4 і ділення на 4, склали рівняння за текстовою задачею. Що було легко, а що важко робити на уроці? Що не сподобалося?

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

17/1. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ ЧИСЛО З ОСТАЧЕЮ (146–154)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОПРАЦЮВАТИ ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ З ОСТАЧЕЮ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ПОРІВНЮВАТИ ЗАДАЧІ ТА УЗАГАЛЬНЮВАТИ СПОСОБИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

I. Перевірка домашнього завдання

Учень записує і коментує розв'язання задачі 145. Як треба змінити частину задачі, щоб її розв'язанням був вираз $15 + 6 : 3$? вираз $(15 + 6) - 3$? Задача 144. Заслухати запитання задачі та її розв'язання фронтально:

$$I - 360 + 360 : 3 = 480 \text{ (км)} \quad II - 360 - 360 : 3 = 240 \text{ (км)}$$

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

К а р т к а

1) Обчислити: $(560 + 370) : 3$; $780 - 430 : 5$.

2) З а д а ч а. Місткість бідона 34 л, відра – 10 л, а діжки – у 6 разів більша, ніж відра. На скільки літрів більша місткість діжки, ніж бідона і відра разом?

2. Усні обчислення.

М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т. (Записати лише результати).

1) Обчислити: $640 : 4$; $24 \cdot 20$; $600 : 10$; $300 : 30$; $800 : 20$.

2) Записати найбільші можливі остачі при діленні на 8; на 24.

3) Записати лише остачі: $35 : 6$; $384 : 10$; $267 : 100$.

3. Розв'язати рівняння $x - 230 = 630$.

4. Вправа 146.

5. З а д а ч а. У їдальні було 50 кг картоплі, це на 26 кг більше, ніж моркви. Витратили $\frac{1}{4}$ моркви. Скільки кілограмів моркви залишилося?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель може повідомити, що на уроці діти виконуватимуть ділення трицифрових чисел, розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Запропонувати учням самостійно за пунктами алгоритму письмового ділення пояснити ділення $834 : 4$ і $594 : 7$.

2. Вправа 148. Порівняти вирази та їх значення в першому і другому стовпчиках. На скільки ділене першого виразу менше від діленого другого виразу? Що можна сказати про різницю й остачу?

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Розв'язування задач 149. Скласти плани розв'язування задач фронтально, а розв'язання записати самостійно.

2. Вправу 150 розв'язати, коментуючи з місця. Учні з вищим рівнем досягнень – розв'язати самостійно.

3. Вправу 152 дати учням з вищим рівнем досягнень. Якщо додати попарні суми чисел, то одержимо подвоєну суму трьох чисел. Розв'язання: $30 + 27 + 33 = 90$; $90 : 2 = 45$ – сума трьох чисел; $45 - 30 = 15$; $45 - 27 = 18$; $45 - 33 = 12$. Решта учнів обчислює вираз $(360 : 90 + 264) : 4$.

VI. Підсумок уроку

Обчислювали вирази на ділення трицифрових чисел на одноцифрове число з остачею. Пояснити обчислення $647 : 8$.

НУМЕРАЦІЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ.

18/1. ТЕМА: УТВОРЕННЯ, ЗАПИС ТА ЧИТАННЯ ЧОТИРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ ДВОХ ТИСЯЧ (155–166)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З НУМЕРАЦІЄЮ ЧОТИРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ ДВОХ ТИСЯЧ

I. Перевірка домашнього завдання

Виконання вправ 153 і 154 учні коментують з місця.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для індивідуального опитування.

К а р т к а

1) Обчислити: $426 : 4$; $517 : 7$.

2) З а д а ч а. Фермер відправив у місто 150 ц кавунів на трьох машинах. На першій машині було 45 ц кавунів, на другій – на 13 ц більше, ніж на першій. Скільки центнерів кавунів було на третій машині?

2. Фронтальне опитування.

1) Вправа 155.

2) На скільки відрізняються 2 «сусідніх» числа?

3) Як одержати число, знаючи попереднє до нього? знаючи наступне за ним? Навести приклади.

4) На якому місці, рахуючи справа наліво, записують одиниці? десятки? сотні?

5) Назвати числа, у яких: 6 сот. 3 дес. 8 од; 9 сот. 3 од.; 9 сот. 3 дес.; 10 сот.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти ознайомляться із числами, більшими за тисячу, розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Виконання вправи 156.

2. Як можна одержати число, наступне за числом 1000?

3. Пояснення нового матеріалу за вправою 157.

4. Практична робота за вправою 158.

5. Вправа 159. Скільки цифр треба, щоб записати числа?

6. Виконання вправи 160 (фронтально).

7. Вправу 161 виконати під керівництвом учителя.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Самостійне обчислення значень виразів (вправа 162).

2. Фронтальне розв'язування задачі 163. Повторити умову задачі, скласти схему міркувань від запитання до числових даних. Учням з високим рівнем досягнень можна запропонувати записати розв'язання виразом.

3. Вправа 164 (усно). Перед завданням повторити, як можна помножити добуток на число. $20 \cdot (b + 8) = 20 \cdot b + 20 \cdot 8$.

4. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. Улітку в таборі відпочило за 3 місяці 700 дітей. У червні – 220 дітей; у липні – на 60 дітей більше, ніж у червні. Скільки дітей відпочило в серпні?

2) Знайти закономірності й продовжити ряди чисел:

456; 566; 676; ... 988; 991; 994; 997 ...

VI. Підсумок уроку

Назвати числа від однієї тисячі тридцяти п'яти до однієї тисячі сорока семи. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Коментар
учителя

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

19/1. ТЕМА: НУМЕРАЦІЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ. УТВОРЕННЯ, ЗАПИС ТА ЧИТАННЯ ЧОТИРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ ДВОХ ТИСЯЧ. УТВОРЕННЯ ЧИСЛА 2000. ЛІЧБА ТИСЯЧАМИ ДО 10 ТИСЯЧ (167–175)
ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З УТВОРЕННЯМ ЧИСЛА 2000 ТА ЛІЧБОЮ ТИСЯЧАМИ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ПОСТУПОВЕ ЗВЕДЕННЯ ДО ОДИНИЦІ

I. Перевірка домашнього завдання

Розв'язування задачі 165 перевіряємо фронтально. Скласти подібну задачу, яка розв'язуватиметься другим виразом: $a + (a + b)$. Що зміниться у розв'язанні задачі 166, якщо в умові замінити слово «більше» словом «менше»?

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Назвати числа від 1235 до 1245.
- 2) Прочитати числа: 1300; 1508; 1060; 1872.
- 3) Назвати «сусідів» чисел: 1000; 1299; 1600.
- 4) Назвати числа від 100, прилічуючи сотнями до 10 сот.
- 5) Як одержати наступне число?
- 6) Порівняти числа 1037 і 1307; 1400 і 1040; 1001 і 1010.
- 7) За виразом $600 : 20$ скласти задачу.
- 8) З а д а ч а. У господарки було 200 грн. Вона купила 4 кг моркви по 15 грн за кілограм і 2 кг буряків по 5 грн. Скільки грошей залишилось у господарки?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель запитує, чи знають учні числа, більші за 1999, і які саме. Повідомляє, що вони будуть утворювати нові числа за допомогою нової лічильної одиниці, розв'язувати новий вид задач.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Вправа 167. Робота в парах з виконання завдань 1, 2. Читання чисел і називання «сусідів» чисел по черзі.
2. Записування чисел вправи 167 (3). Взаємоперевірка.
3. Опрацювання вправи 167 (4) самостійно з наступним поясненням. Як одержали 2000? Назвати «сусідів» числа 2000. Яку нову лічильну одиницю можна бачити в записі: $1000 + 1000 = 2000$?
4. Прочитати числа (вправа 168).
5. Записати числа цифрами від 10 000 до 1000, відлічуючи тисячами.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Усне розв'язування задачі 169.
2. Самостійне виконання вправи 170. Учням, які швидше впораються з роботою, запропонувати скласти задачу за останнім виразом.
3. Фронтальне розв'язування задачі 171. Учні з вищим рівнем досягнень змінюють запитання, щоб розв'язанням задачі був вираз $36 : 3 \cdot 5 - 36 : 3$.
4. Розв'язати задачу 172 двома способами, аналізуючи від числових даних.

І спосіб: $80 : 2 : 5 = 8$ (ст.) II спосіб: $80 : 5 : 2 = 8$ (ст.)

5. Самостійне розв'язування складеної задачі 173* з наступною перевіркою (усно).
6. Додаткові диференційовані завдання. Геометричні задачки.

Коментар
читателя

Дата _____

Клас _____

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися з утворенням числа 2000 та числами четвертого розряду. Назвати числа від 9 тисяч до 1000, відлічуючи тисячами.

Додатковий матеріал до уроку

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Дата _____

Клас _____

20/1. ТЕМА: ЧИТАННЯ І ЗАПИСУВАННЯ ЧОТИРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ. РОЗКЛАДАННЯ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ ДОДАНКИ. УТВОРЕННЯ ЧИСЕЛ З РОЗРЯДНИХ ДОДАНКІВ. ВИДИ КУТІВ (176–184)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ЧИТАТИ Й ЗАПИСУВАТИ ЧОТИРИЦИФРОВІ ЧИСЛА, РОЗКЛАДАТИ ЇХ НА РОЗРЯДНІ ДОДАНКИ; УТВОРЮВАТИ ЧИСЛА З РОЗРЯДНИХ ДОДАНКІВ; УЗАГАЛЬНИТИ ЗНАННЯ ПРО КУТИ

I. Перевірка домашнього завдання

Учень коментує розв'язання задачі 174. Звернути увагу, що зі зміною запитання до розв'язання додається одна дія. Перевірити виконання вправи 175 фронтально, знайшовши суму значень виразів у першому, другому і останньому стовпчиках (60, 81, 370) й різницю – у третьому і четвертому стовпчиках (227, 129).

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для індивідуального опитування.

К а р т к а

1) Обчислити: $(560 + 370) : 3$; $780 - 430 : 5$.

2) З а д а ч а. Місткість бідона 40 л, відра – 10 л, а діжки – у 6 разів більша, ніж відра. На скільки літрів більша місткість діжки, ніж бідона й відра разом?

2. Фронтальне опитування.

1) Назвати числа від 1996 до 2004.

2) Назвати числа четвертого розряду.

3) Перше число 630, друге – у 3 рази менше від першого, а третє – у 4 рази менше від суми перших двох. Знайти третє число.

3. Усні обчислення.

М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т. Записати лише результати.

1) Обчислити: $840 : 4$; $34 \cdot 20$; $800 : 10$; $900 : 30$; $600 : 20$.

2) Записати найбільші можливі остачі при діленні на 9; на 55.

3) Записати лише остачі: $37 : 6$; $386 : 10$; $667 : 100$.

4) Розв'язати рівняння $x - 230 = 730$.

5) З а д а ч а. У їдальні було 500 кг картоплі, це на 260 кг більше, ніж моркви. Витратили $\frac{1}{4}$ моркви. Скільки кілограмів моркви витратили?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель може повідомити учням про те, що на уроці вони будуть читати і записувати чотирицифрові числа, замінюватимуть їх сумою розрядних доданків, працюватимуть з геометричним матеріалом, розв'язуватимуть задачі.

IV. Опрацювання нового матеріалу

1. Пояснення матеріалу за вправами 176 і 177. Звернути увагу дітей на таке: якщо в числі відсутні одиниці якогось розряду, то при читанні його не називають, а на письмі на його місці пишуть нуль.

2. Розкладання числа 587 на розрядні доданки. Скільки одиниць у розряді одиниць? у розряді десятків? у розряді сотень? Як можна записати це число сумою розрядних чисел? Розглянути записаний на дошці розклад на розрядні доданки числа 1587. $(1000 + 500 + 80 + 7)$. Чим відрізняється поданий розклад від розкладу числа 587? Чому?

Коментар
читателя

Читали й записували чотирицифрові числа. Повторили види кутів. Записати число 3206 сумою розрядних доданків. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Дата _____

Клас _____

21/1. ТЕМА: ЧИТАННЯ І ЗАПИСУВАННЯ ЧОТИРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ. ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСТИНИ ЧИСЛА ТА ЧИСЛА ЗА ЗНАЧЕННЯМ ЙОГО ЧАСТИНИ (185–193)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ЧИТАТИ Й ЗАПИСУВАТИ ЧОТИРИЦИФРОВІ ЧИСЛА; ПОВТОРИТИ ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСТИНИ ЧИСЛА ТА ЧИСЛА ЗА ЙОГО ЧАСТИНОЮ

I. Перевірка домашнього завдання

На дошці записано вирази:

$$60 : 12 \quad 60 : 12 + 24 : 12 \quad (60 + 24) : 12$$

Який з них є розв'язком задачі 184? Взаємоперевірка вправи 183.

II. Актуалізація та корекція знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Назвати число, яке має: 3 тис. 2 сот. 5 од.; 5 тис. 2 дес. 4 од.
- 2) Задача 185.

2. Усні обчислення.

Вправа «Продовж ряди».

6, 7, 8, 250, 90, 200

18, 21, 24, ... , ... ,

10, 15, 20, 45, 300

2, 3, 4, ... , ...

III. Повідомлення теми та мети уроку

Читатимемо та будемо записувати чотирицифрові числа, повторювати знаходження частини числа та знаходження числа за значенням його частини, розв'язуватимемо задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

На дошці записано два числа 325 і 4325. Як записуємо трицифрові числа? Як записати чотирицифрове число? (Пояснення вчителя). Вправа 186.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задача 189. Сильні учні розв'язують самостійно за запитанням під позначкою *. Інші розглядають на дошці короткий запис і складають задачу.

Було	Розпиляли	Залишилося
Б. к. 48	$\frac{1}{4}$	} ?
С. к. 56	$\frac{1}{4}$	

Фронтально скласти подібну задачу за виразом: $56 - 56 : 4$.

2. Задача 190. Скласти план розв'язування за схемами, розв'язання записати самостійно. Який зі способів є найбільш раціональним?

3. Самостійна робота за вправою 191. Взаємоперевірка.

4. Вправи 187 і 188 виконати під керівництвом учителя.

5. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Для приготування обіду в їдальні використали a кг картоплі, що становить $\frac{1}{4}$ маси всієї картоплі. На скільки кілограмів картоплі більше залишилося, ніж використали?

З а д а ч а 2. Периметр земельної ділянки прямокутної форми дорівнює 900 м, її довжина на 44 м більша за ширину. Знайти ширину і довжину ділянки.

VI. Підсумок уроку

Записати число, що має п'ять тисяч, вісім сотень, шість одиниць, три тисячі три одиниці.

22/1. ТЕМА: ЧИТАННЯ І ЗАПИСУВАННЯ ЧОТИРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ, ВИЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ СОТЕНЬ І ТИСЯЧ У ЧИСЛАХ, ПОБУДОВА КОЛА (194–205)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ВИЗНАЧЕННЯМ ЗАГАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ ДЕСЯТКІВ, СОТЕНЬ, ТИСЯЧ У ЧОТИРИЦИФРОВИХ ЧИСЛАХ, ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ЧИТАТИ Й ЗАПИСУВАТИ ЧОТИРИЦИФРОВІ ЧИСЛА, БУДУВАТИ КОЛО; РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ З БУКВЕНИМИ ДАНИМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Учні звіряють значення виразів вправи 192, записаних у порядку зростання на дошці, зі своїми результатами. Пояснюють план і розв'язання задачі 193 (двома способами).

II. Актуалізація та корекція знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Записати у вигляді суми розрядних доданків числа 3058, 9746, 8030.

2) Що означає цифра 7 у записі кожного із чисел: 7204; 5707; 3274?

3) 3 а д а ч а. У шести однакових мішках 288 кг картоплі. Скільки картоплі у трьох таких мішках?

2. Усні обчислення.

1) Робота в парах. Кожний учень має по 10 карток, на яких записано вирази та їх значення. Учні один одному показують картки, обчислюють вирази, звіряють із записаними значеннями.

2) 3 а д а ч а. Хлопчику залишилося прочитати 36 сторінок книжки, це в 4 рази менше, ніж він уже прочитав. Скільки сторінок у книжці?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель пропонує визначити в числі 548 кількість усіх десятків і сотень. Повідомляє, що учні будуть визначати кількість десятків, сотень, тисяч у чотирицифровому числі, будувати коло, розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Фронтальна робота за вправами 194, 195. Учитель пояснює різницю між запитаннями: скільки десятків у числі? та скільки всього десятків у числі? Друге запитання потребує врахування і десятків, які є в розряді тисяч. Число 2356 можна записати так:

$$\begin{array}{l} 2356 \\ \left| \begin{array}{l} = 2000 \text{ од.} + 300 \text{ од.} + 50 \text{ од.} + 6 \text{ од.} \\ = 200 \text{ дес.} + 30 \text{ дес.} + 5 \text{ дес.} + 6 \text{ од.} = 235 \text{ дес.} + 6 \text{ од.} \\ = 20 \text{ сот.} + 3 \text{ сот.} + 5 \text{ сот.} + 6 \text{ од.} = 23 \text{ сот.} + 5 \text{ дес.} + 6 \text{ од.} \\ = 2 \text{ тис.} + 3 \text{ сот.} + 5 \text{ дес.} + 6 \text{ од.} \end{array} \right. \end{array}$$

Отже, щоб визначити, скільки всього десятків у числі, досить в його записі закрити розряд одиниць і прочитати число, утворене рештою цифр. Щоб дізнатися, скільки всього сотень, достатньо закрити розряди одиниць і десятків і прочитати число, утворене рештою цифр.

2. Вправа 196 (фронтально).

3. Вправа 197. Порівняти вирази.

4. Вправа 198 – з коментуванням з місця.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Самостійна робота за вправою 199. Додаткове завдання для сильніших учнів. Якщо замінити слово «менше» словом

Дата _____

Клас _____

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

23/1. ТЕМА: УТВОРЕННЯ, ЧИТАННЯ ТА ЗАПИСУВАННЯ П'ЯТИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 20 000. ПИСЬМОВЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ. НЕРІВНОСТІ (206–216)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З УТВОРЕННЯМ, ЧИТАННЯМ ТА ЗАПИСОМ П'ЯТИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 20 000; ПОВТОРИТИ ПИСЬМОВЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ЗНАХОДИТИ ЗНАЧЕННЯ НЕВІДОМИХ У НЕРІВНОСТЯХ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ ПОРІВНЮВАТИ ЗАДАЧІ

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка учнями виконаних завдань один у одного в парах.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Назвати числа від 2996 до 3005.

2) Назвати «сусідів» чисел 3000, 7999.

3) Як дістати наступне число за 5999?

4) З а д а ч а. У п'яти однакових рядах a кущів смородини. У скількох таких рядах b кущів смородини?

2. Усні обчислення.

1) Виконати дії: $99 + 1$, $999 + 1$, $9999 + 1$; $100 - 1$, $1000 - 1$, $10\,000 - 1$; $3000 + 2$, $3000 + 200$, $3000 + 20$; $6000 + 30 + 300 + 20 + 4$; $300 - 300$, $4520 - 4000$.

2) Знайти та виправити помилки.

$$650 + 300 = 680$$

$$370 + 30 = 400$$

$$670 - 200 = 450$$

$$72 : 9 \cdot 8 = 1$$

$$54 - 54 : 9 = 0$$

$$48 - 32 : 8 = 44$$

$$46 + 4 \cdot 5 = 250$$

$$(80 - 40) : 8 = 5$$

3) З а д а ч а. Андрійкові залишилося прочитати 36 сторінок книжки. Це в 4 рази менше, ніж він уже прочитав. Скільки сторінок у книжці?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти працюватимуть з більшими числами, повторять письмове додавання і віднімання, розв'язуватимуть задачі та нерівності.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Як одержати число 10 000 з попереднього? Як одержати наступне число за числом 10 000?

2. Вправа 206 (самостійно).

3. Вправа 207 (фронтально). Наголосити, що 10 000 – це один десяток тисяч, тому в таблиці (підручник) з'явився розряд десятків тисяч. Зазначити, що для запису таких чисел використовують 5 цифр. Тому ці числа називають *п'ятицифровими*. Читаючи числа, називають спочатку тисячі, а потім – одиниці. Слово «одиниць» не вимовляють.

4. Вправа 208. Перед виконанням на дошці записати сумою розрядних доданків чотирицифрове число 3546, а потім – п'ятицифрове число 13 546.

5. М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т (один учень працює біля дошки).

1) Записати числа (з голосу вчителя): 12 349, 10 006, 11 024, 17 020. Записати сумою розрядних доданків числа: 13 003, 19 231, 18 100.

2) Вправа 209.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задачу 211 проаналізувати від запитання до числових даних, користуючися малюнком. Після перевірки запропону-

Дата _____

Клас _____

[illegible]

24/1. ТЕМА: ЧИТАННЯ І ЗАПИСУВАННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 20 000. УТВОРЕННЯ ЧИСЛА 20 000, ЛІЧБА ДЕСЯТКАМИ ТИСЯЧ ДО 10 ДЕСЯТКІВ ТИСЯЧ. ПИСЬМОВЕ ВІДНІМАННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ (217–225)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З УТВОРЕННЯМ ЧИСЛА 20 000 ТА ЛІЧБОЮ ДЕСЯТКАМИ ТИСЯЧ ДО 10 ДЕСЯТКІВ ТИСЯЧ; УЧИТИ НАЗИВАТИ ЧИСЛА ВІД 10 ДЕСЯТКІВ ТИСЯЧ, ВІДЛІЧУЮЧИ ПО 10 000; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ЧИТАТИ І ЗАПИСУВАТИ ЧИСЛА В МЕЖАХ 20 000; ПОВТОРИТИ ПИСЬМОВЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально перевірити відповідь задачі 215. Чому в першій дії виконували ділення? Змінити запитання, щоб у розв'язанні додалася одна дія.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т. (Завдання, подібні до вправи 216).

1) Записати цифрами числа: 12 тис. 400; 13 тис. 085; 15 тис. 006; 19 тис. 450; 17 тис. 007.

2) Розкласти на розрядні доданки числа: 13 384; 17 036; 19 002.

3) Записати «сусідів» чисел 9999, 11 999.

4) Записати найбільше і найменше п'ятицифрові числа.

5) З а д а ч а. Після того як витратили b кг борошна, його залишилося у 3 рази більше, ніж витратили. Скільки борошна було спочатку? На скільки більше кілограмів борошна залишилося, ніж витратили?

2. Завдання для опитування.

1) Вправа 217.

2) З а д а ч а. Взуттева фабрика випустила за день 365 пар взуття.

Дитяче взуття становило $\frac{1}{3}$ всього взуття, решта – жіноче. Скільки було випущено пар жіночого взуття?

3. Усні обчислення.

Обчислити «кругові вирази»:

100 – 40 800 – 700 60 + 400 50 + 810

68 – 18 460 + 8 468 – 400 860 – 60

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти продовжать ознайомлення з п'ятицифровими числами, складатимуть і розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Фронтальне виконання вправи 218 (1). Самостійно розглянути і пояснити, як можна утворити число 20 000.

2. Називання чисел, прилічуючи та відлічуючи по 10 тис., до 100 тис.

3. Фронтально виконати вправу 219.

V. Повторення та узагальнення знань

1. Вправа 220. Пригадати алгоритм письмового віднімання (1); (2) – самостійно.

2. Під керівництвом учителя скласти задачу за малюнком до вправи 221. Розв'язання записати самостійно. Що зміниться у розв'язанні, якщо слово «менше» в умові замінити на слово «більше»?

Дата _____

Клас _____

25/1. ТЕМА: ЧИТАННЯ І ЗАПИСУВАННЯ П'ЯТИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ. РОЗКЛАД ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ ДОДАНКИ Й УТВОРЕННЯ ЧИСЛА З РОЗРЯДНИХ ЧИСЕЛ. ПИСЬМОВЕ ВІДНІМАННЯ І ДОДАВАННЯ У ВИПАДКУ ТРЬОХ КОМПОНЕНТІВ (226–235)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ЧИТАТИ Й ЗАПИСУВАТИ П'ЯТИЦИФРОВІ ЧИСЛА, РОЗКЛАДАТИ НА РОЗРЯДНІ ДОДАНКИ, УТВОРЮВАТИ ЧИСЛА З РОЗРЯДНИХ ЧИСЕЛ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ ТА ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ ГЕОМЕТРИЧНОГО ЗМІСТУ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально перевірити відповідь, план та вибір дії у розв'язанні задачі 224. Взаємоперевірка виконання вправи 225.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Записати число 83 018, назвати в ньому найвищий розряд. Кількість одиниць якого розряду дорівнює нулю? Скільки всього: десятків, сотень, тисяч у цьому числі? Назвати і записати число, більше за дане; менше за дане.

2) **З а д а ч а.** У господарки було 16 курок. $\frac{1}{4}$ – чорні, а решта – білі. Про що можна дізнатися за цими даними?

2. Усні обчислення.

1) Гра «Ніч – день». Обчислити 3 тис. + 10 тис.; 20 тис. + 50 тис.; 80 тис. – 30 тис.; 90 тис. – 20 тис. Хто раніше правильно впорається – переможець.

2) Знайти $\frac{1}{4}$ від 200; $\frac{1}{45}$ від 1 т; $\frac{1}{3}$ від 1 год.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє учням, що на уроці вони продовжать працювати з п'ятицифровими числами, складатимуть та розв'язуватимуть задачі, знаходитимуть значення виразів.

IV. Вивчення нового матеріалу

Пояснення та первинне закріплення провести за вправами 226–229, чергуючи роботу під керівництвом учителя і самостійну роботу учнів.

V. Повторення та узагальнення знань

1. Самостійна робота. Перед виконанням вправи 230 повторити правила порядку дій, оформлення записів обчислення значень виразів. Виконуючи кожну дію окремо, обчислити на дошці вираз: $346 + (534 - 275)$.

2. Робота над задачею 231. Записати коротко:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Т.} - 74 \text{ (кв.)} \\ \text{Ц.} - \frac{1}{6} \text{ остачі} \\ \text{К.} - ?, \text{ решта} \end{array} \right\} 200 \text{ кв.}$$

(Для сильніших учнів: змінити частину умови задачі, щоб одержати більше число).

3. Під керівництвом учителя скласти задачу за малюнком вправи 232, нагадавши, що таке периметр трикутника. Для сильніших учнів – вправа 233. Перевірити її розв'язання фронтально.

Дата _____

Клас _____

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

26/1. ТЕМА: ЧИТАННЯ І ЗАПИСУВАННЯ П'ЯТИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ, ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ, ВИЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОГО ЧИСЛА ДЕСЯТКІВ, СОТЕНЬ, ТИСЯЧ. ПЕРЕВІРКА ПИСЬМОВОГО ДІЛЕННЯ МНОЖЕННЯМ (236–245)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ЧИТАТИ, ЗАПИСУВАТИ Й ПОРІВНЮВАТИ П'ЯТИЦИФРОВІ ЧИСЛА, ВИЗНАЧАТИ ЗАГАЛЬНУ КІЛЬКІСТЬ ДЕСЯТКІВ, СОТЕНЬ, ТИСЯЧ У ЧИСЛІ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ДОБУТКІВ; ВИКОНУВАТИ ТА ПЕРЕВІРЯТИ ДІЮ ДІЛЕННЯ

I. Перевірка домашнього завдання

Розв'язання задачі 235 і виконання вправи 234 учні перевіряють один у одного, обмінявшись зошитами.

II. Актуалізація та корекція знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $(13\ 000 - 3000) \cdot 4$; $12\ 000 + 8000 : 4$; $(28\ 000 + 1200) : 2$.

2) З а д а ч а. У школу привезли 90 стільців. $\frac{1}{3}$ стільців поставили в їдальні, 46 – у класі, а решту – у залі. Скільки стільців поставили в залі?

3) Розв'язати рівняння: $x - 2300 = 300$.

2. Усні обчислення.

М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т.

Суму чисел 360 і 280 зменшити у 4 рази; різницю чисел 480 і 360 збільшити у 5 разів; знайти $\frac{1}{3}$ від суми чисел 120 і 90; знайти число, $\frac{1}{6}$ якого дорівнює різниці чисел 84 і 66; 540 зменшити у 10 разів і збільшити на 46.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вчитимуться читати й записувати п'ятицифрові числа, порівнювати їх, визначати кількість десятків, сотень, тисяч, повторять ділення з перевіркою множенням.

IV. Вивчення нового матеріалу

Порівняти числа 46 і 49, 224 і 225, 1001 і 1002. Пояснити хід порівняння можна, знаючи місце числа в натуральному ряді: число більше від кожного із чисел, які під час лічби називають раніше, і менше від кожного із чисел, які під час лічби називають пізніше. Наприклад: $160 > 154$; $160 < 171$. Кожне із трицифрових чисел більше за найбільше двоцифрове число, а кожне чотирицифрове – більше за найбільше трицифрове і т. д. Порівнюючи великі числа, застосовують прийом порозрядного порівняння – від вищих розрядів до нижчих.

1. Порівняти числа 1243 і 17 342; 26 301 і 2694.

2. Вправа 236 – самостійно. Перевіряючи, спонукати до детального пояснення окремих обчислень.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправу 237 виконати самостійно.

2. Вправа 239 – під керівництвом учителя. Зразок міркування: кожен 100 см становлять 1 м. Отже, метрів буде стільки, скільки всього сотень сантиметрів. У числі 28 004 см є 280 сотень сантиметрів. Це 280 м та ще 4 см. Усього 280 м 4 см.

Дата _____

Клас _____

27/1. ТЕМА: НУМЕРАЦІЯ ШЕСТИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 200 000. ПОВТОРЕННЯ ДІЛЕННЯ НА ОДНОЦИФРОВЕ ЧИСЛО (246–256)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ УТВОРЮВАТИ, ЧИТАТИ Й ЗАПИСУВАТИ ШЕСТИЦИФРОВІ ЧИСЛА В МЕЖАХ 200 000, РОЗКЛАДАТИ ЇХ НА РОЗРЯДНІ ДОДАНКИ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ ТА ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ДРОБІВ ВІД ЧИСЛА ЗА ПРАВИЛОМ

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка виконання вправ 244 і 245.

К а р т к а 1

1) Порівняти числа: 48 000 і 47 999; 34 005 і 34 050.

2) З а д а ч а. Відстань між двома містами 570 км. Із цих міст назустріч один одному одночасно виїхали два автобуси. Яка відстань буде між ними, коли перший проїде 235 км, а другий – на 27 км менше?

К а р т к а 2

1) Розкласти число 80 016 на розрядні доданки.

2) Порівняти числа: 35 870 і 3587; 60 805 і 68 005.

3) З а д а ч а. Дуб може прожити до 2000 років, це на 800 років більше, ніж ялина. Скільки років може прожити ялина?

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Завдання для опитування.

1) Знайти $\frac{1}{4}$ від 2 м; $\frac{1}{10}$ від 5 кг; $\frac{1}{5}$ від 1 год.

2) Скільки всього сотень у кожному із чисел: 6070, 12 034, 19 308?

3) З а д а ч а. Зріст страуса 2 м 50 см, а журавля – 1 м 20 см. На скільки сантиметрів журавель вищий від страуса? Скласти обернені задачі.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель пропонує дітям назвати найбільше п'ятицифрове число і записати число, наступне за числом 99 999. Скільки цифр використали в записі числа 100 000? Далі повідомляє, що сьогодні учні навчатимуться утворювати, називати й записувати шестицифрові числа, розкладати їх на розрядні доданки.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Вправи 246, 247. Пояснити, що спільного в записах чисел.

2. Пояснення нового матеріалу за вправою 248. Назвати 10 чисел від *ста двох тисяч дев'ятисот дев'яноста семи*, від *ста дев'яноста дев'яти тисяч дев'ятисот дев'яноста семи*.

3. Вправа 249. З'ясувати, що показують нулі в записі чисел.

4. Вправа 250. Можна запропонувати зразок.

5. Вправа 251. Під керівництвом учителя записати два числа, а решту – самостійно.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Вправа 252. Повторити алгоритм ділення: визначити неповне ділене, за яким дізнаємося про кількість цифр у частці; знайти цифру частки; визначити кількість поділених та неподілених одиниць відповідного розряду; перевірити правильність дібраної цифри частки.

2. Задача 253. Аналіз провести від числових даних. Розв'язок записати самостійно.

3. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. У п'яти однакових клітках вміщується 20 кролів порівну. Скільки потрібно таких кліток, щоб розмістити 72 кролі?

Дата _____

Клас _____

З а д а ч а 2. Скільки років мине після січня 2016 року, коли вперше добуток чисел, що позначені цифрами в записі року, стане більшим від суми цих чисел? (Першим роком, у записі якого немає нуля, є 2111 рік, але сума $2 + 1 + 1 + 1 > 2 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 1$. Шуканим роком буде 2115 рік. Тому ми: $2115 - 2016 = 99$ (р.).

Ознайомилися з шестидиговими числами. Прочитати числа 103 246, 198 900. Скільки всього в цих числах сотень? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

28/1. ТЕМА: ЧИТАННЯ І ЗАПИСУВАННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 200 000. УТВОРЕННЯ ЧИСЛА 200 000. ЛІЧБА СОТНЯМИ ТИСЯЧ ДО 10 СОТЕНЬ ТИСЯЧ (257–266)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З УТВОРЕННЯМ ЧИСЛА 200 000, УЧИТИ НАЗИВАТИ ЧИСЛА ШОСТОГО РОЗРЯДУ; ОЗНАЙОМИТИ З НОВОЮ ЛІЧИЛЬНОЮ ОДИНИЦЕЮ – *МІЛЬЙОНОМ*; ФОРМУВАТИ НАВИЧКИ УСНИХ ОБЧИСЛЕНЬ, ЗАМІНИ ОДНИХ ОДИНИЦЬ ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ ІНШИМИ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ДРОБУ ВІД ЧИСЛА

I. Перевірка домашнього завдання

У задачі 254 з'ясувати відповідь, пояснити план і вибір дій у розв'язанні різними способами. Вправу 256 перевіряють за записами на дошці.

II. Актуалізація та корекція знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Записати число 134 200 сумою розрядних доданків.

2) Обчислити: $100\,000 + 200 + 40 + 3$; $100\,000 + 20\,000 + 800 + 4$; $100\,000 + 700$.

3) Повторно розв'язати задачу 253, замінивши число $\frac{1}{3}$ на $\frac{1}{2}$.

2. Усні обчислення.

1) За вправою 261 провести гру «Мовчанка».

2) З а д а ч а. Покупець купив куртку за a грн, витративши $\frac{1}{4}$ усіх грошей. Скільки грошей було в покупця?

3) З а д а ч а. Довжина стрічки 2 см. Відрізали $\frac{1}{5}$ стрічки. На скільки більше сантиметрів стрічки залишилося, ніж відрізали?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти ознайомляться з новою лічильною одиницею – *мільйоном*.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Вправа 257. Пояснити утворення числа 200 000. Звернути увагу, що кожне з шестицифрових чисел можна дістати прилічуванням одиниці до попереднього числа; читаючи шестицифрові числа, спочатку називають перше трицифрове число і після нього промовляють слово «тисяч», потім називають друге трицифрове число.

2. Лічба сотнями тисяч за вправою 258 (ланцюжком).

3. Вправа 259. Коментування з місця.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задачу 262 розв'язати колективно.

2. Задача 263. Записати розв'язання самостійно, сильнішим учням – виразом, решті – за діями. Вправа 264* для тих, хто швидше виконає завдання. Перевіряючи, запропонувати змінити запитання задачі 263, щоб у розв'язанні додалася ще одна дія (додавання або ділення).

3. Вправа 260. Коментування з місця.

4. Вправу 261 учитель пропонує диференційовано.

5. Додаткове завдання.

З а д а ч а. Роман упіймав кілька рибин. Якби він упіймав ще 24 рибини, то їх у нього було б утричі більше. Скільки рибин він упіймав?

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися з новою лічильною одиницею – *мільйоном*. Скільки в мільйоні сотень тисяч? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

29/1. ТЕМА: ЧИТАННЯ, ЗАПИС, ПОРІВНЯННЯ, ДЕСЯТКОВИЙ СКЛАД ШЕСТИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ (267–274)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ЧИТАТИ, ЗАПИСУВАТИ, ПОРІВНЮВАТИ, ВИЗНАЧАТИ СКЛАД ШЕСТИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ; РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ, ОБЕРНЕНІ ДО ЗНАХОДЖЕННЯ СУМИ ДВОХ ДОБУТКІВ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально з'ясувати відповідь задачі 266 та пояснити вибір другої та третьої дій у розв'язанні. Вправа 265 – взаємоперевірка.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Прочитати число 106 026. Пояснити, скільки в ньому всього: десятків, сотень, десятків тисяч. Скільки цифр використано в записі цього числа?

2) Яке число передує числу 1 000 000?

3) З а д а ч а. У класі 36 учнів. $\frac{1}{9}$ з них учиться на «10, 11» балів, $\frac{3}{4}$ решти – на «7–9» балів. Скільки учнів учиться менше ніж на 7 балів?

2. Усні обчислення.

Обчислити вирази. Розташувати букви в порядку спадання значень виразів, прочитати слово.

$$Б \quad (680 - 200) : 6 = 80$$

$$Н \quad 350 \cdot 2 - 500 = 200$$

$$Й \quad (1000 - 300) : 7 = 100$$

$$І \quad 20 \cdot 50 : 10 - 30 = 70$$

$$Л \quad 360 : 40 \cdot 8 = 72$$

$$М \quad (570 + 230) : 20 = 40$$

$$О \quad 300 : 100 \cdot 50 = 150$$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть читати, порівнювати шестицифрові числа і визначати їх склад.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Фронтальна робота за завданням вправи 269.

2. Вправа 268 – самостійно. Взаємоперевірка в парах.

3. Коментоване виконання вправи 269.

4. Вправа 270. Розкласти два числа на розрядні доданки на дошці, а решту – самостійно.

5. Задача 271. Учні з високим і достатнім рівнями досягнень розв'язують самостійно, записуючи розв'язання виразом: 8 ц = 800 кг $(800 - 10 \cdot 50) : 15$. Змінити частину умови, щоб задача розв'язувалася виразом: $(800 - 10 \cdot 50) : (10 + 5)$. Решта учнів працює з учителем: аналізують задачу і складають схему міркувань від запитання.

6. Самостійне розв'язування задачі 272 (1).

7. Фронтальне розв'язування рівнянь 272 (2) усно.

8. Додаткове завдання.

З а д а ч а. У парку вздовж алеї довжиною 300 м посаджено дерева на відстані 6 м одне від одного. Скільки всього посаджено дерев?

V. Підсумок уроку

Замінити числа 326 954 і 330 101 розрядними доданками. Порівняти ці числа. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

30/1. ТЕМА: КОНТРОЛЬНА РОБОТА
ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПЕРЕВІРИТИ РІВЕНЬ ЗНАНЬ УЧНІВ
З ВИВЧЕНИХ ТЕМ

М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т.

1) Записати цифрами такі числа: *п'ять тисяч сімсот двадцять п'ять, дванадцять тисяч триста сімдесят чотири, сорок тисяч шістьсот, двадцять тисяч сорок сім, вісімсот двадцять одна тисяча три, сімсот три тисячі двісті вісім, п'ятсот тисяч двісті.*

2) Записати, скільки всього сотень у числі 23 573.

3) Записати число 305 710 у вигляді суми розрядних доданків.

І в а р і а н т

1. Привезли 400 кг винограду в ящиках по 10 кг і по 5 кг. Скільки привезли великих ящиків, якщо малих привезли 24 ящики?

2. Довжина відрізка AB 24 мм, що становить $\frac{1}{5}$ довжини відрізка AC . Знайти довжину відрізка AC і побудувати його.

$3. 966 : 42$	$957 - 357 : 3$	$4 \text{ м} : 8$
$27 \cdot 35$	$684 - (354 + 126)$	$1 \text{ кг} - 1 \text{ г}$

ІІ в а р і а н т

1. 200 л виноградного соку налили у 50 великих і 25 малих банок. Місткість великої банки 3 л. Яка місткість малої банки?

2. Довжина відрізка KM 18 мм, що становить $\frac{1}{5}$ довжини відрізка KD . Знайти довжину відрізка KD і побудувати його.

$3. 864 : 36$	$948 - 348 : 3$	$3 \text{ м} : 6$
$42 \cdot 23$	$547 + (450 - 249)$	$1 \text{ кг} - 150 \text{ г}$

Додаткові завдання

1. Записати всі п'ятицифрові числа, у яких кількість десятків у 3 рази більша від кількості десятків тисяч, а сума одиниць в останніх розрядах дорівнює 1.

2. У задачі свого варіанта змінити запитання так, щоб у розв'язанні додалася ще одна дія.

3. Сума трьох чисел 756. Перше число дорівнює 192, а друге – на 38 більше від першого. Знайти третє число.

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

31/1. ТЕМА: АНАЛІЗ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ. НУМЕРАЦІЯ ШЕСТИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ, ПОНЯТТЯ КЛАСУ, ТАБЛИЦЯ РОЗРЯДІВ І КЛАСІВ (275–282)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПРОАНАЛІЗУВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ; ОЗНАЙОМИТИ З КЛАСАМИ ТИСЯЧ ТА ОДИНИЦЬ ТА ЇХ СТРУКТУРОЮ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ЧИТАТИ Й ЗАПИСУВАТИ ШЕСТИЦИФРОВІ ЧИСЛА; ФОРМУВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ ТА ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗБІЛЬШЕННЯ ДОБУТКУ НА КІЛЬКА ОДИНИЦЬ

I. Аналіз контрольної роботи

1. Загальна характеристика результатів контрольної роботи, аналіз типових помилок і виконання відповідних завдань.

2. Усні обчислення.

1) Обчислити «кругові вирази».

$$\begin{array}{lll} 8600 - 8000 & 5000 + 600 + 3000 & 120 \cdot (35 - 7 \cdot 5) \\ 0 : 300 + 200 & 600 : 5 + 300 \cdot 0 & 200 \cdot 5 + 4000 \end{array}$$

2) Відновити рівності.

$$\begin{array}{ll} 34\ 240 - \square = 34\ 040 & 24\ 000 \square 6 = 4000 \\ 624\ 300 \square \square = 6200 & 240 \square \square = 7200 \\ 100\ 000 \square \square = 120\ 000 & 6000 \square \square = 20 \end{array}$$

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти ознайомляться з групуванням розрядів у класи, з одиницями класів та читанням і записом чисел з використанням поняття «клас».

III. Вивчення нового матеріалу

1. Повторно розглянути вправу 267, з'ясувати, чим відрізняються назви перших трьох розрядів справа від відповідних наступних трьох розрядів.

2. Пояснення вчителя на основі вправи 275 за готовою таблицею розрядів і класів. Як називається перший (другий) клас? Що спільного в кожному із цих класів? Чим відрізняються назви розрядів другого класу від назв відповідних розрядів першого класу? Чим відрізняються назви лічильних одиниць класу одиниць і класу тисяч? Як на письмі та під час читання чисел позначати відсутність одиниць розрядів? Як прочитати числа, записані більше ніж трьома цифрами?

3. Вправи 276, 277 виконати фронтально.

4. Вправа 278. Одне число записати на дошці, решту – самостійно. Перевірити фронтально, читаючи лише підкреслену частину числа та наголошуючи на слові «тисяч».

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задачу 280 розв'язати під керівництвом учителя. Чи можна відразу відповісти на запитання задачі? Чому? Чи можемо знайти, скільки квартир одержали в минулому році? Розв'язання записати самостійно. Сильніші учні складають обернену задачу із запитанням «На скільки..?».

2. Самостійна робота за вправою 279. Перевіряючи, з'ясувати не лише відповіді, а й те, як підписали другий неповний добуток у другому виразі. Чому в третьому виразі частка – двоцифрове число, а в четвертому – одноцифрове? Як дібрали цифру частки в останньому виразі?

3. Додаткові диференційовані завдання.

1) 3 а д а ч а. На складі було а ц овочів. Після того як їх навантажили на 9 машин, порівну на кожну, на складі залишилося 552 ц.

Коментар
читателя

Що спільне і чим відрізняються класи в записі чисел? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

This image shows a full page of blank white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for writing or drawing. There are no margins, text, or other markings on the page.

Дата _____

Клас _____

32/1. ТЕМА: ЧИТАННЯ ТА ЗАПИС ШЕСТИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ. МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ НА 10, 100, 1000 (283–293)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ УЯВЛЕННЯ ПРО КЛАСИ ОДИНИЦЬ І ТИСЯЧ, ЇХ РОЗРЯДНИЙ СКЛАД, УМІННЯ ЧИТАТИ, ЗАПИСУВАТИ ШЕСТИЦИФРОВІ ЧИСЛА; УДОСКОНАЛЮВАТИ НАВИЧКИ МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ НА 10, 100, 1000

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально перевірити складений вираз до розв'язання задачі 282 та пояснити вибір дій. Як змінити частину задачі, щоб розв'язанням був вираз: $a - (300 + 300 + 20)$; $a - (300 + 300 - 20) - 300$? Вправу 281 перевірити в парній роботі.

II. Актуалізація та корекція знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Прочитати число 230 534. Скільки в ньому одиниць першого (другого) класу? Назвати найвищий розряд у цьому числі. Одиниці якого розряду відсутні в числі? У яких розрядах кількість одиниць однакова?

2) З а д а ч а. Господарка купила 10 кг буряків, капусту й моркву. Буряків – на 2 кг більше, ніж моркви. Скільки кілограмів капусти вона купила, якщо моркви – 3 кг?

3) З а д а ч а. Сума трьох чисел 900. Перше число 200, воно у 2 рази менше за друге. Знайти третє число.

2. Усні обчислення.

1) Провести змагання між двома командами за вправою 287 (порівняти пари виразів у стовпчиках; знайти зайве число в кожному ряді).

7, 14, 21, 28, 35, 42, 54, 49, 56, 63.

9, 18, 27, 36, 45, 54, 56, 63, 72, 81.

2) З а д а ч а. Лісове господарство восени посадило 400 ялин, це у 2 рази менше, ніж сосен. На скільки ялин посадили менше, ніж сосен?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти продовжать учитися читати шестицифрові числа, множити та ділити на 10, 100, 1000.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Узагальнити правило читання чисел за вправою 283. Можна запропонувати пам'ятку: виділити клас одиниць (три цифри справа), клас тисяч; прочитати кількість одиниць другого класу, додавши назву класу тисяч; потім прочитати, скільки одиниць першого класу в числі. Слово «одиниць» не вживати.

2. Вправа 284. Перед виконанням завдання з'ясувати, одиниці якого класу записуємо спочатку. Завдання виконується самостійно.

3. За вправою 286 провести математичний диктант, перевірити записи.

4. Перед ознайомленням з правилами множення та ділення на 10, 100, 1000 повторити, у скільки разів 1 дес. більше від 1 од., 1 сот. більша від 1 дес., 1 дес. тис. більший від 1 тис. Назвати одиниці кожного з вивчених розрядів (розрядні одиниці). Пояснення провести за вправами 288, 289. Узагальнити за правилами: щоб помножити число на розрядну одиницю, треба до нього дописати стільки нулів справа, скільки їх у

Коментар
читателя

Дата _____

Клас _____

Під час перевірки порівняти задачі.

Прочитати числа 207 050, 830 105. Як помножити (поділити) число на розрядну одиницю? Дізнатися, чи справдилися очікування учнів від уроку.

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

33/1. ТЕМА: ЧИТАННЯ ТА ЗАПИС ШЕСТИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ, ВИЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ ДЕСЯТКІВ, СОТЕНЬ, ДЕСЯТКІВ ТИСЯЧ У ЧИСЛІ, РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ НА ЧЕТВЕРТЕ ПРОПОРЦІЙНЕ СПОСОБОМ ВІДНОШЕНЬ (294–304)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЗАГАЛЬНИТИ ПРАВИЛА ВИЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ ДЕСЯТКІВ, СОТЕНЬ, ТИСЯЧ, ДЕСЯТКІВ ТИСЯЧ У ЧИСЛІ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЧЕТВЕРТЕ ПРОПОРЦІЙНЕ СПОСОБОМ ВІДНОШЕНЬ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально (вибірково) пояснити прийоми обчислень у вправі 292. Назвати відповідь та пояснити вибір 1, 3 дій у розв'язанні задачі 293. Змінити запитання так, щоб останньою дією було віднімання.

II. Актуалізація та корекція знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Записати 5 перших (найменших) і 5 останніх (найбільших) шестицифрових чисел.

2) За допомогою цифр 1, 2, 3, 4, 5 записати найбільше й найменше шестицифрові числа; підкреслити однією рискою клас одиниць, двома – клас тисяч; кожне із записаних чисел подати сумою розрядних доданків.

3) **З а д а ч а.** За 6 днів завод виготовив 18 000 банок консервів. Скільки банок консервів виготовить завод за такої самої продуктивності?

2. Усні обчислення.

Вправа 295. Зі скількох десятків (сотень) складається кожне число: 1000, 10 000, 100 000?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель пропонує визначити, скільки всього десятків тисяч у числі 356 894. Повідомляє, що на уроці діти визначатимуть загальну кількість десятків, сотень, тисяч і десятків тисяч у числі за його записом цифрами, ознайомляться з розв'язуванням задач способом відношень.

IV. Вивчення нового матеріалу

На дошці подати записи:

345 621	$300\ 000 + 40\ 000 + 5000 + 600 + 1$ $30\ 000\ \text{дес.} + 4000\ \text{дес.} + 500\ \text{дес.} + 60\ \text{дес.} + 2\ \text{дес.} + 1 =$ $= 34\ 562\ \text{дес.} + 1$ $3000\ \text{сот.} + 400\ \text{сот.} + 50\ \text{сот.} + 6\ \text{сот.} + 2\ \text{дес.} + 1\ \text{од.} =$ $= 345\ \text{сот.} + 21$ $300\ \text{тис.} + 40\ \text{тис.} + 5\ \text{тис.} + 6\ \text{сот.} + 2\ \text{дес.} + 1\ \text{од.} =$ $= 345\ \text{тис.} + 621$ $30\ \text{дес. тис.} + 4\ \text{дес. тис.} + 5\ \text{тис.} + 5\ \text{тис.} + 6\ \text{сот.} +$ $+ 2\ \text{дес.} + 1\ \text{од.} = 34\ \text{дес. тис.} + 5621$
---------	--

Пояснити, як дістали кожну форму запису числа. Показати, скільки цифр справа треба закрити, щоб визначити загальну кількість вибраних розрядних одиниць. Усно розглянути за цією схемою 3–4 числа, звертаючи увагу на те, як можна відразу знайти, скільки в числі всього десятків, сотень, тисяч та десятків тисяч.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправи 296, 297 (фронтально).

Коментар
читателя

Як дізнатися, скільки всього сотень і десятків тисяч у числі 605 408? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Дата _____

Клас _____

34/1. ТЕМА: ДЕСЯТКОВА СИСТЕМА ЧИСЛЕННЯ, ЗБІЛЬШЕННЯ (ЗМЕНШЕННЯ) ЧИСЛА У 10, 100, 1000 РАЗІВ. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ І РІВНЯНЬ (305–314)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЗАГАЛЬНИТИ УЯВЛЕННЯ ПРО ДЕСЯТКОВУ СИСТЕМУ ЧИСЛЕННЯ, РОЗРЯДНІ ОДИНИЦІ Й ОДИНИЦІ КЛАСУ, ПРАВИЛА ЧИТАННЯ І ЗАПИСУ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ; ФОРМУВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ ТА ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ РІВНЯННЯ І ЗАДАЧІ, ОБЕРНЕНІ ДО ЗАДАЧ НА ЗНАХОДЖЕННЯ СУМИ ДВОХ ДОБУТКІВ

I. Перевірка домашнього завдання

Пояснити план розв'язування задачі 303, повідомити значення виразів $160 : 8$, $160 : 10$, $160 : 8 - 160 : 10$. Задачу 304 пояснити з місця. Що треба змінити в задачі, щоб вона розв'язувалася виразом $(114 - 5 \cdot 18) : 2 - 5$?

II. Актуалізація та корекція знань учнів

Завдання для опитування.

- 1) Вправа 305. Назвати одиницю другого класу.
- 2) Як називається 5 розряд?
- 3) З а д а ч а. Із 10 м тканини шують 3 сорочки. Скільки сорочок можна пошити з 30 м тканини?
- 4) Робота в парах з картками, де з одного боку записано вирази, з іншого – відповіді. Один учень показує картку, інший обчислює. Потім – навпаки.

Приклади завдань для однієї з карток:

$18\ 000 : 1000$	$(3600 - 300) \cdot 5$	$542 \cdot 100 - 200$
$3500 : 50 \cdot (350 - 350)$	$0 : (3600 \cdot 2)$	$64 \cdot 10 - 26\ 000 : 100$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель може повідомити, що на уроці діти уточнять знання про десяткову систему числення, збільшуватимуть (зменшуватимуть) числа в 10, 100, 1000 разів, розв'язуватимуть задачі та рівняння.

IV. Узагальнення знань про десяткову систему числення

1. Прочитати текст вправи 306. Відповісти на запитання, користуючись текстом: які числа називають натуральними? Яке найменше натуральне число? Чи існує найбільше натуральне число? Скільки цифр використовують для запису натуральних чисел? Чому систему, якою ми користуємося, називають десятковою? Які є розрядні одиниці? Яке співвідношення між ними? Скільки розрядів у кожному класі? Назвати розряди, які утворюють клас одиниць, клас тисяч. Яка лічильна одиниця першого (другого) класу? Як читати багатоцифрові числа? Від чого залежить значення цифри в записі числа?

2. Гра «Кінцівки». Учитель читає, а учні заповнюють паузи.

Наприклад: «... натуральний ряд чисел починається з Найбільше натуральне число Десять одиниць утворюють Десять десятків утворюють Кожне число більше від попереднього на Лічильною одиницею другого класу є Якщо в записі числа поставити цифру на одне місце вліво, то її значення ...».

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправа 308 (зробити висновок фронтально).
2. Задача 311. Учні з високим та достатнім рівнями розв'язують самостійно, а решта працює з учителем. Аналіз задачі провести від числових даних. Скласти план розв'язування, записати самостійно. Пояснити вибір останньої дії. Як зміниться

розв'язання задачі, якщо її запитання замінити таким: «На скільки кілограмів яблук поклали більше у великий кошик, ніж у малий?»?

3. Розв'язування рівнянь вправи 310. Сильні учні розв'язують (2) самостійно (письмово), решта – (1) (усно).

4. Вправа 309. Прочитати самостійно. Чим відрізняються записи чисел у римській і в десятковій нумераціях? (У десятковій значення цифри залежить від її місця в записі, а в римській – ні).

5. Додаткове завдання.

Скласти задачі за короткими записами.

1) 100 г води – 3 г солі
? – 30 г солі

2) 9 кг вершків – 2 кг масла
108 кг вершків – ?

VI. Підсумок уроку

Уточнили знання про десяткову систему. Які розряди є в кожному класі? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

35/1. ТЕМА: ОДИНИЦІ ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ (315–326)
ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: СИСТЕМАТИЗУВАТИ ЗНАННЯ ПРО СИСТЕМУ МІР ДОВЖИНИ; ФОРМУВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ Й УМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ ЗА КОРОТКИМ ЗАПИСОМ

I. Перевірка домашнього завдання

Пояснити розв'язання задачі 313. Скласти до неї обернені. Вибірково пояснити обчислення виразів вправи 314.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Записати найбільше та найменше шестицифрові числа цифрами 3, 4, 0. Скільки в кожному десятків, сотень, тисяч, десятків тисяч?
- 2) У скільки разів лічильна одиниця другого розряду першого класу менша за лічильну одиницю другого (третього) класу?
- 3) Скільки всього десятків, сотень, тисяч, десятків тисяч у числі 807 406?
- 4) У скільки разів зменшиться число 700 000, якщо в його записі закрити два нулі справа? чотири нулі?
- 5) Порівняти числа: 56 000 і 560 000 : 10; 78 000 і 78 000 · 10.
- 6) Назвати розрядні доданки числа 960 034.

2. Усні обчислення.

Змагання між двома командами.

I команда	II команда
$6000 : 100 + 20 \cdot 5$	$7000 : 10 + 300 \cdot 10$
$3800 - 300 \cdot 10$	$8000 : 8 - 200$
$6300 : 9 : 10$	$7200 : 6 : 3$
$350 + 43 \cdot 1000$	$356\,000 - 30 \cdot 1000$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні повторять систему мір довжини, розв'язуватимуть задачі.

IV. Повторення та узагальнення знань учнів

1. Бесіда про потребу в порівнянні предметів за довжиною і у введенні різних одиниць вимірювання довжини.
2. Фронтальне виконання вправи 317, самостійне – вправи 318.
3. Задачу 319 записати коротко:

3 кг с. к. – 2 кг см. к.
12 кг с. к. – ?

Проаналізувати задачу. Учні з високим рівнем самостійно розв'язують задачу виразом, решта – окремими діями.

4. Самостійна робота за вправою 320 (I в а р і а н т – перший рядок, II в а р і а н т – другий рядок).

5. Практична робота з географічною картою (вправа 321). Пригадати з природознавства, що таке масштаб, як його позначають та для чого використовують.

6. Задачу 322 розв'язати з учнями середнього та початкового рівнів, зробивши короткий запис відрізками, а учні з високим рівнем розв'язують задачу 324.

7. Усно виконати вправу 323.

V. Підсумок уроку

Повторили систему мір довжини. У скільки разів 1 дм менший від 1 км? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

36/1. ТЕМА: ОДИНИЦІ ВИМІРЮВАННЯ МАСИ (327–337)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: СИСТЕМАТИЗУВАТИ ЗНАННЯ ПРО МІРИ МАСИ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖ НИМИ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЧЕТВЕРТЕ ПРОПОРЦІЙНЕ СПОСОБОМ ВІДНОШЕНЬ

Дата _____

Клас _____

I. Перевірка домашнього завдання

Учень складає і розв'язує задачу 326. На дошці записано значення виразів вправи 325, серед них є зайві числа – 1080 см і 8002 см. Знайти ці числа.

II. Актуалізація та корекція знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Подати в метрах: 17 км 37 м; 25 306 см.
- 2) Порівняти: 3 м 2 см і 32 см; 25 км 380 м і 250 380 м.
- 3) Обчислити: $(38\,250 - 38\,000) \cdot 10$; $5000 - 100 \cdot 50$.
- 4) Скільки всього десятків, сотень, десятків тисяч у числах: 205 400; 34 006; 265 030?

2. Усні обчислення.

1) Гра «Естафета». Грають дві команди учнів.

І команда	II команда
$320 : 8$	$420 : 6$
$120 \cdot 6$	$560 : 7$
$360 : 9$	$320 \cdot 3$
$250 \cdot 4$	$140 \cdot 4$
$1000 - 250$	$750 + 250$
$750 + 150$	$900 - 150$

2) З а д а ч а 1. Мотоцикліст проїхав 80 км, а потім повернувся і проїхав ще 120 км. Скільки часу їхав мотоцикліст, якщо за кожну годину проїжджав 40 км?

З а д а ч а 2. Довжина підлоги в кімнаті 6 м, а ширина – у 2 рази менша. Знайти периметр кімнати.

З а д а ч а 3. У майстерню привезли 100 м тканини. $\frac{1}{4}$ всієї тканини використали для пошиття костюмів. Скільки метрів тканини залишилося?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти працюватимуть з мірами маси і розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. – Які одиниці маси ви знаєте? Скільки грамів становить 1 кг? Назвіть предмети масою 1 кг, 1 г. Скільки кілограмів цукру в одному мішку? Чи завжди масу зручно вимірювати в кілограмах, грамах? Якою одиницею вимірюють масу автомобіля, а масу тварин? Біля числових даних записати центнер і тонну скорочено так: *ц*, *т*.

2. Прочитати самостійно вправу 327. Визначити, скільки грамів в 1 ц, 1 т. Розповідь учителя про давні одиниці маси: *пуд*, *гривна*, *безмін* тощо.

3. Вправи 328, 331 виконати під керівництвом учителя. Щоб перейти від одних одиниць маси до інших, починаємо міркувати від поданих одиниць. Щоб виразити в кілограмах 4 т 280 кг, міркуємо так: 1 т дорівнює 1000 кг, 4 т – 4000 кг та ще 280 кг. Тому 4 т 280 кг дорівнює 4280 кг. Щоб виразити 30 000 г у кілограмах міркуємо так: 1000 г становлять 1 кг, отже, кілограмів буде стільки, скільки в числі тисяч грамів. Тому 30 000 г дорівнює 30 кг.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

37/1. ТЕМА: ЗАМІНА ОДНИХ ОДИНИЦЬ МАСИ ІНШИМИ (338–349)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ЗАМІНЮВАТИ ОДНІ ОДИНИЦІ ВИМІРЮВАННЯ МАСИ ІНШИМИ; ФОРМУВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ ТА ВМІННЯ ПОЯСНЮВАТИ ВИБІР ДІЙ У РОЗВ'ЯЗАННІ ЗАДАЧІ

I. Перевірка домашнього завдання

Розповісти план розв'язування задачі 337, вибір дій у розв'язанні. Що зміниться, якщо запитання задачі змінити на таке: «На скільки кілограмів помідорів більше залишилося, ніж засолила господарка?» (Додадуться дві дії віднімання).

II. Актуалізація та корекція знань учнів**1. Завдання для опитування.**

1) Вправа 338.

2) Порівняти числа: 99 987 і 99 897; 301 100 і 301 010; 50 100 і 51 000, 90 801 і 90 081.

3) Скільки всього десятків, сотень, тисяч, десятків тисяч у числах 102 301 і 530 420?

2. Усні обчислення.

1) Гра «Футбол». Грають дві команди.

I команда

$$53\,804 : 10$$

$$3500 : 100 \cdot 5$$

$$(85\,000 - 8000 \cdot 100)$$

$$8100 : 9 \cdot 5$$

II команда

$$2306 \cdot 100$$

$$32\,405 : 100$$

$$(5000 + 200) : 100$$

$$64\,000 - 500 \cdot 6$$

2) З а д а ч а. З однієї яблуні зібрали 240 кг яблук, а з другої – 180 кг. Усі яблука розклали в ящики по 20 кг. Скільки використали ящиків?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти продовжать працювати з мірами маси, розв'язувати задачі та знаходити значення виразів.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу**1. Вправа 339 (фронтально).**

2. Робота в групах. Учні з високим рівнем розв'язують задачу 340, решта працюють над задачею 342 (під керівництвом учителя). Колективно записують коротко умову задачі, аналізують її від запитання, складають план і розв'язують.

3. Задача 343. Аналіз зробити від числових даних. Змінити запитання задачі так, щоб додалася ще одна дія.

4. Самостійна робота за вправою 341 за варіантами.

5. Задачі 344, 345 – під керівництвом учителя.

6. Задача 346 – самостійно.

7. Задачу 347 розв'язати способом відношень.

V. Підсумок уроку

Повторили співвідношення між одиницями маси. Яку частину становить 1 кг від 1 ц, 1 ц від 1 т, 1 г від 1 ц?

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

38/1. ТЕМА: ОДИНИЦІ ВИМІРЮВАННЯ ЧАСУ (350–361)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: СИСТЕМАТИЗУВАТИ ЗНАННЯ ПРО ОДИНИЦІ ЧАСУ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖ НИМИ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ЗАМІНЮВАТИ ОДНІ ОДИНИЦІ ЧАСУ ІНШИМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка виконання вправ 348, 349. Змінити запитання задачі 349, щоб у розв'язанні додалася ще одна дія. Скласти і розв'язати усно задачу, обернену до задачі 349.

II. Актуалізація опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Виразити в центнерах: 4 т 2 ц; 3500 кг; 253 000 кг; 430 т.
- 2) Записати три різних шестицифрових числа, використовуючи цифри 5, 0, 7. Підкреслити найбільше серед них.
- 3) З а д а ч а. У 6 однакових мішках 288 кг картоплі. Скільки картоплі у 3 таких мішках?

2. Усні обчислення.

1) М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т.

Збільшити число 2350 у 10 разів. Зменшити число 2350 у 10 разів. Збільшити число 2350 на 10. Зменшити число 2350 на 10. Перший доданок 25 000, другий – 300. Знайти суму. Зменшуване 8400, від'ємник 300. Знайти різницю. Записати число, у якому всього 3256 дес. і 4 од. Поділити 3564 на 100. Ділене 96, дільник 2. Знайти частку.

2) З а д а ч а. Маса яйця страуса 1 кг 500 г, а маса 5 курячих яєць 300 г. На скільки грамів маса яйця страуса більша від маси курячого яйця?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти працюватимуть з мірами часу, замінюватимуть одні одиниці часу іншими, розв'язуватимуть задачі.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Самостійно прочитати вправи 350, 351. Перевірити усвідомлення матеріалу за запитаннями: скільки годин в одній добі? хвилин – в одній годині? секунд – в одній хвилині? Як записувати скорочено одиниці часу біля чисел? На дошці виконувати вправу 351 (3).

2. Вправи 352, 353 (усно, фронтально).

3. Вправа 354. Зразок міркувань: треба виразити 300 с у хвилинах. 60 с становлять 1 хв. Отже, хвилин буде стільки, скільки разів по 60 уміщується у 300 с: $300 : 60 = 5$ (хв).

4. Вправа 355. Першу задачу розв'язати на дошці, а другу – самостійно.

5. Вправа 356. Повторити ціну поділок на циферблаті для великої та малої стрілок.

6. Вправу 357 розв'язати фронтально.

7. Розв'язування рівнянь вправи 358 – самостійно. Учні, які впорались із завданням, розв'язують нерівність: $10 - x > 5$. Перевіряючи, показати спосіб розв'язувати нерівність за допомогою рівняння.

$$\begin{aligned} 10 - x &= 5 \\ x &= 5 \end{aligned}$$

Щоб різниця була більшою за 5, від'ємник треба зменшувати. Отже, x менше за 5, тобто $x = 0, 1, 2, 3, 4$. Учні можуть розв'язувати нерівність перебором значень x , починаючи з 0.

8. Задачу 359 проаналізувати від запитання. Скласти план, розв'язання записати виразом та обчислити: $360 : 6 \cdot 8 = 480$ (г). Скласти дві обернені задачі.

9. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Із 10 кг свіжих білих грибів одержують 2 кг сушених. Скільки сушених білих грибів можна одержати з 80 кг свіжих?

З а д а ч а 2. Велосипедист їхав із села до міста 90 хв, а назад повертався 1 год 30 хв. Куди їхав велосипедист швидше – у місто чи в село?

V. Підсумок уроку

Повторили одиниці вимірювання часу, співвідношення між ними. Скільки хвилин у 4 год 15 хв? годин – у 180 хв? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

Колесник
учитель

Дата _____

Клас _____

39/1. ТЕМА: ПОВТОРЕННЯ ОДИНИЦЬ ВИМІРЮВАННЯ ВЕЛИЧИН (362–373)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПИТИ ЗНАННЯ ПРО ВЕЛИЧИНИ ТА ОДИНИЦІ ЇХ ВИМІРЮВАННЯ, УМІННЯ ЗАМІНЮВАТИ ОДНІ ОДИНИЦІ ВЕЛИЧИНИ ІНШИМИ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ З БУКВЕНИМИ ДАНИМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Задачу 360 перевірити шляхом складання плану, пояснення вибору дій розв'язання, складання оберненої задачі. Задачу 361 перевірити фронтально, усно скласти задачу про рух двох мотоциклістів.

II. Актуалізація та корекція знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Повторно розв'язати задачу 335.

2) Знайти: $\frac{1}{10}$ від 1 т; $\frac{1}{4}$ від 8 ц.

3) Використовуючи цифри 6, 0, 9, записати чотири п'ятицифрових числа. Підкреслити найбільше з них, указати, скільки в ньому всього десятків, усього сотень, усього тисяч.

4) Виразити в годинах: 3 доби; 720 хв; 2 тижні.

2. Усні обчислення.

1) Змагання трьох команд в обчисленні виразів.

I команда	II команда	III команда
$7400 - 4000 : 10$	$5200 + 18 \cdot 100$	$9000 - 500 \cdot 4$
$160 : 4 : 2$	$240 : 3 : 4$	$120 : 3 : 2$
$360 : 6 \cdot 5$	$480 : 8 \cdot 5$	$560 : 7 \cdot 10$
$2000 \cdot 4 : 100$	$800 \cdot 100 : 20$	$6000 \cdot 10 : 30$

Після виконання завдань провести перевірку.

2) З а д а ч а. О 15-й год із чвертю хлопчик пішов у крамницю, а о 16-й без чверті він повернувся. Скільки часу його не було вдома?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти повторять систему мір і величин, замінятимуть одні одиниці вимірювання величин іншими та розв'язуватимуть задачі.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Фронтальне виконання вправ 362, 365.

2. Робота в групах. Учні з високим та достатнім рівнями досягнень розв'язують задачу 367, а потім складають обернену – на знаходження загальної вартості покупки. Решта під керівництвом учителя розв'язує задачу 366. На дошці записати її коротко таблицею.

	Ціна	Кількість	Вартість
Х.	x грн	3	} ? грн
Пр. м.	b грн	2	

Повторити за коротким записом від числових даних, скласти план. Порівняти з оберненою до задачі 367.

3. Вправи 368, 369. По два завдання кожної вправи пояснити фронтально, решту учні пояснюють, працюючи в парах.

4. Самостійна робота за вправами 370, 371.

5. Додаткові диференційовані завдання.

Коментар
читателя

Дата _____
Клас _____

Дата _____

Клас _____

Повторили одиниці вимірювання величин та замінювали одні величини іншими. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Дата _____

Клас _____

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

40/1. ТЕМА: ДІЯ ДОДАВАННЯ, ЗАКОНИ ДОДАВАННЯ (374–381)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЗАГАЛЬНИТИ УЯВЛЕННЯ ПРО ДІЮ ДОДАВАННЯ, ЇЇ ЗАКОНИ ТА ВЛАСТИВОСТІ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ДОДАВАННЯ

I. Перевірка домашнього завдання

Вибірково пояснити порядок виконання дій і вибір цифри частки при діленні на двоцифрове число. Вправа 373.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Завдання для опитування.

1) Порівняти: 5 км 36 м і 50 036 м; 2 год 10 хв і 130 хв; 2 ц 38 кг і 2038 кг.

2) Сума трьох чисел 240. Перше число 50, воно у 2 рази менше від другого. Знайти третє число.

3) Обчислити: $3500 - 500$; $8594 - 90$; $9000 + 500$; $30\,000 + 80$; $540 - 50$; $20 + 960$; $860 + 3000$.

4) З а д а ч а. У книжці відсутні сторінки з 5 по 18. Скільки сторінок відсутні в книжці?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні узагальнять знання про дію додавання, її закони та властивості, розв'язуватимуть задачі.

IV. Опрацювання нового матеріалу

1. Вправа 374. Як можна знайти результат додавання за послідовністю натуральних чисел? Який переставний закон додавання? Навести приклади використання. Який сполучний закон додавання? Навести приклади використання. Яку властивість додавання одержимо з переставного, сполучного законів? Навести приклади використання в обчисленнях.

2. Вправа 375. Пояснити, який закон використовуємо для спрощення обчислень у кожному виразі. Є табличні випадки додавання та усне додавання на основі прийомів обчислень.

3. Задача 376. Учні пояснюють вибір дії у кожній задачі. Узагальнення про види задач робить учитель.

4. Задачі 377, 378 (фронтально). Пригадати переставний закон для перевірки дії додавання.

5. Задачу 379 записати коротко на дошці. Учні, які швидше впорються із завданням, розв'язують задачу.

З а д а ч а. У двох мішках 120 кг борошна. Якщо з першого мішка пересипати в другий 10 кг борошна, то в обох мішках борошна стане порівну. Скільки кілограмів борошна в кожному мішку?

6. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. Ящик і відро помідорів мають масу a кг. 3 відра помідорів наповнюють ящик. Яка маса помідорів у ящику?

2) Сума двох чисел 245. Добуток дорівнює 0. Які це числа?

3) Побудувати відрізок AB довжиною 108 мм. Позначити точки C , D так, щоб довжина AC дорівнювала $\frac{1}{3}$, а довжина $DB - \frac{1}{4}$ довжини AB . Знайти довжину відрізка CD .

V. Підсумок уроку

Повторили відомості про дію додавання та її закони. Додати усно зручним способом $1256 + 189 + 144 + 2811$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

41/1. ТЕМА: ДІЯ ВІДНІМАННЯ, ВЛАСТИВОСТІ ДІЇ ВІДНІМАННЯ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ОБЧИСЛЕНЬ (382–389)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЗАГАЛЬНИТИ ЗНАННЯ ПРО ДІЮ ВІДНІМАННЯ, ЇЇ ВЛАСТИВОСТІ; ПОВТОРИТИ ПРИЙОМИ ВІДНІМАННЯ ТА ВИДИ ПРОСТИХ ЗАДАЧ НА ВІДНІМАННЯ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтальна перевірка виконання вправи 381. Задача 380. Пояснити вибір дій, скласти обернену задачу.

II. Актуалізація та корекція знань учнів

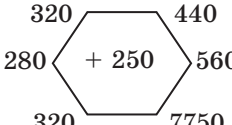
1. Завдання для опитування.

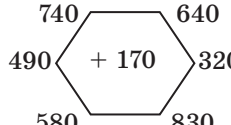
1) Обчислити зручним способом: $543 + 3$; $500 + 457$; $72 + 356 + 244 + 128$. Які закони додавання застосовано? Скласти різні види задач за виразом $45 + 15$.

2) Розв'язати рівняння: $x + 360 = 460$; $420 - x = 570$.

3) З а д а ч а. Периметр прямокутника, довжина якого 50 м, а ширина у 2 рази менша, дорівнює периметру рівностороннього трикутника. Знайти довжину сторони трикутника.

2. Усні обчислення.

1)

2) Обчислити: $(a \cdot 2 + 260) : 10$, якщо $a = 270$.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти уточнюватимуть знання про дію віднімання, її властивості, розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Бесіда за вправою 382. Як називають числа 8, 5, 13? Як дістали рівність на віднімання?

Самостійне читання тексту вправи 383. Звернути увагу на пояснення віднімання за допомогою числового ряду.

2. Задача 384. Самостійно записати розв'язання лише задач на віднімання. Чому ці задачі розв'язують відніманням? Можливий підсумок учителя про види задач на віднімання: *відніманням розв'язують задачі на знаходження остачі, доданка, від'ємника, на зменшення числа на кілька одиниць, на різнице порівняння.*

V. Повторення та узагальнення знань

1. Задача 387. Скласти обернену.

2. Вправа 385 – самостійно.

3. Вправа 386 (2 і 3 вирази обчислити на дошці, 1 – самостійно). Що в них спільне? Чому різні значення?

4. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. 120 кг груш і 180 кг яблук розклали в ящики по 20 кг. Скільки використали ящиків?

2) З а д а ч а. На трьох кущах розквітло 30 троянд. На першому кущі – на 3 троянди більше, а на третьому – на 6 троянд менше, ніж на другому. Скільки троянд розквітло на кожному кущі?

3) Установити закономірність, продовжити ряд: 13, 1, 14, 3, 15, 5, 17, 7...

VI. Підсумок уроку

Узагальнили знання про дію віднімання. Скласти задачу за виразом $a - b$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

42/1. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ (390–396)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ПИСЬМОВИМ ДОДАВАННЯМ ТА ВІДНІМАННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ВІДНІМАННЯ ТА РІВНЯННЯ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально перевірити складений вираз та його значення у вправі 388. Пояснити обчислення виразів другого стовпчика вправі 389. Порівняти обчислення виразів третього стовпчика.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Як відняти суму від числа?

2) З а д а ч а. Скільки треба заплатити за 3 кг 500 г картоплі ціною 4 грн за кілограм?

2. Усні обчислення.

1) Обчислити.

$$6200 - 300 + 800 - 360 + 210 - 1050$$

$$2 \cdot 400 + 60 \cdot 4 - 80 \cdot 8 + 1400 + 35 \cdot 4 - 80 \cdot 5$$

$$500 \cdot 6 - 600 \cdot 4 + 30 \cdot 100 - 45 \cdot 80 + 5400 : 9$$

2) З а д а ч а. Скільки треба заплатити за півня масою 2 кг 300 г, якщо ціна за кілограм становить 40 грн?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вчитимуть письмове додавання та віднімання багатоцифрових чисел, розв'язуватимуть задачі й рівняння.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Перевірити обчислення виразів вправі 390. Учні пояснюють, як треба записувати числа при письмовому додаванні й відніманні, звідки починати розв'язування. Учитель акцентує увагу, що й багатоцифрові числа можна додавати та віднімати так само, як і трицифрові.

2. Вправа 391 (1) з детальним поясненням виконання дій (391 (2) – самостійно).

3. Розв'язування рівнянь вправи 391 (3) – самостійно. Сильнішим учням запропонувати скласти задачу за даними рівняннями. Фронтально перевірити розв'язки рівнянь і складені задачі.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 392. Проаналізувати від запитання. Скласти план, розв'язання записати самостійно. Для тих, хто виконав завдання швидше, – вправа 394*.

2. Задача 393. Умову слід доповнити вказівкою: «вихід олії з кожного кілограма насіння – однаковий». За такої умови, у скільки разів більше насіння, у стільки само разів більше одержать олії. Розв'язання записати, коментуючи з місця.

3. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Дуб вбирає щодня 85 л води, осика – 462 л за тиждень, а береза – 240 л за два тижні. Скільки потрібно літрів води для цих дерев на 10 днів?

З а д а ч а 2. По краях круглого торта поставили кремом 5 крапочок на однаковій відстані одна від одної. Через усі пари крапок зробили розрізи. Скільки всього шматочків торту отримали? (16 шматочків).

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися з письмовим додаванням і відніманням багатоцифрових чисел. Пояснити: $34\,025 + 2985$; $587\,396 - 74\,365$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

43/1. ТЕМА: ПЕРЕВІРКА ДІЙ ВІДНІМАННЯ І ДОДАВАННЯ (397–404)
ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЗАГАЛЬНИТИ ЗНАННЯ ПРО ЗВ'ЯЗКИ МІЖ ДІЯМИ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ СКЛАДАТИ КОРОТКИЙ ЗАПИС ЗАДАЧІ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтальна перевірка плану розв'язування задачі 396, значень виразів вправи 395.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $47\,030 - 25\,369$; $48\,299 + 5845$.

2) Заповнити пропуски.

$4\text{ т } 7\text{ ц} = \dots\text{ ц}$ $210\text{ кг} = \dots\text{ т } \dots\text{ кг}$ $37\text{ ц} = \dots\text{ т } \dots\text{ ц}$
 $3\text{ км } 50\text{ м} = \dots\text{ м}$ $23\,654\text{ см} = \dots\text{ м } \dots\text{ см}$ $98\text{ дм} = \dots\text{ м } \dots\text{ дм}$

3) З а д а ч а. У млині змололи 34 ц пшениці, це на 12 ц більше, ніж жита. Скільки всього центнерів зерна змололи?

4) Як називаються числа при додаванні? при відніманні?

5) З а д а ч а. Два майстри разом виготовили 293 деталі. Перший працював 6 днів, виготовляючи щодня по 28 деталей. Другий щодня виготовляв щодня на 3 деталі менше. Скільки днів працював другий майстер?

2. Усні обчислення.

1) «Кругові вирази».

$320 : 4 + 200$ $100 \cdot 10 - 300$ $400 : 8 + 40$
 $200 \cdot 6 : 3$ $280 : 7 \cdot 5$ $640 : 8 \cdot 4$

2) З а д а ч а. Вартість туристичної путівки a грн. Витрати на

проїзд становлять $\frac{1}{3}$ вартості путівки, а решта – харчування і про-

живання в готелі. Яка вартість харчування і проживання в готелі?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вчитимуться перевіряти дію додавання відніманням, розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Як, користуючись рівністю $37 - 12 = 25$, знайти значення виразу $12 + 25$? Чому? А якщо $a - b = c$, то як знайти $b + c$? Показати на прикладах. Цей зразок використовується для перевірки правильності виконання дії віднімання. Міркуємо так: якщо при додаванні різниці й від'ємника не дістанемо зменшуваного, то в обчисленнях допущено помилку.

2. Вправа 397. Перевірку записують поряд з виразом на віднімання. Самостійна робота за двома варіантами за вправою 398.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Фронтальне розв'язування задачі 399.

2. Задачу 400 записати на дошці. Розбір провести від числових даних. Розв'язання записати самостійно, зробити висновок: якщо від суми трьох доданків відняти суму двох з них, то дістанемо третій.

3. Задачу 401 записати коротко відрізками.

$\begin{array}{l} \text{2600 к.} \\ \text{— ?} \\ \text{— ?} \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{2600 к.} \\ \text{— ?} \\ \text{— ?} \end{array}} \right\} 18\,600\text{ к.}$

Дата _____

Клас _____

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

44/1. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ У ВИПАДКУ ОДНОЧАСНОГО ПЕРЕХОДУ ЧЕРЕЗ КІЛЬКА РОЗРЯДІВ (405–411)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ВИПАДКОМ ПИСЬМОВОГО ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ, ЗАКРІПИТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ДОДАНКІВ

I. Перевірка домашнього завдання

Заслухати складену учнями задачу за вправою 404. Пояснити розв'язання.

Завдання вправи 403 перевірити вибірково.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Вправа 405.

2) Заповнити пропуски: $4 \text{ кг} = \dots \text{ г}$; $2640 \text{ г} = \dots \text{ кг} \dots \text{ г}$; $4 \dots 100 = 400$; $700 \ 000 : \dots = 700$.

3) З а д а ч а. За три дні на оптовий ринок завезли 1 т 318 кг крупів. За перший і другий дні продали 872 кг крупів. За другий і третій – 924 кг. Скільки кілограмів крупів продавали кожного дня?

2. Усні обчислення.

1) «Кругові вирази».

$$\begin{array}{ccccccc} 860 - 60 & 60 + 400 & 100 - 40 & 460 + 8 \\ 50 + 810 & 800 - 700 & 68 - 180 : 10 & 468 - 400 \end{array}$$

2) З а д а ч а. Після того як зі складу вивезли 7 т 250 кг цукру, там залишилося на 2 т 750 кг більше, ніж вивезли. Скільки цукру було на складі спочатку?

3) Пояснити, як виконали віднімання: $300 - 1$, $5000 - 1$.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти продовжать вивчати додавання і віднімання багатоцифрових чисел, розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснення провести біля дошки на прикладі виразу: $5000 - 42$. Від нуля одиниць не можна відняти дві одиниці, у розряді десятків і сотень також нулі. Беремо 1 тис., а щоб не забути, над розрядом одиниць тисяч ставимо крапку. 1000 – це 10 сот. 9 сот. залишимо в розряді сотень, а 1 сот. – це 10 дес. 9 дес. залишимо в розряді десятків, а 1 дес. замінимо на 10 од. $10 - 2$ буде 8. Пишемо це число на місці одиниць. Від 9 дес. віднімемо 4 дес., буде 5 дес. Від сотень і одиниць тисяч нічого віднімати, тому їх записуємо на місці відповідних розрядів різниці.

2. Вправа 406 (1). Учні детально пояснюють розв'язання, а (2) розв'язують під керівництвом учителя.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задачу 408 записати коротко на дошці. Проаналізувати від числових даних. Розв'язати самостійно.

2. Скласти задачу за коротким записом:

$$1220 \left\{ \begin{array}{l} \text{I} - ? \\ \text{II} - ? \\ \text{III} - ? \end{array} \right\} \begin{array}{l} 860 \\ 840 \end{array}$$

Учні із середнім рівнем досягнень під керівництвом учителя складають план і записують діями розв'язання, учні з високим і достатнім рівнями розв'язують задачу виразом.

Дата _____

Клас _____

[illegible]

45/1. ТЕМА: ДОДАВАННЯ У ВИПАДКУ КІЛЬКОХ ДОДАНКІВ (412–420)
ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ПИСЬМОВИМ ДОДАВАННЯМ У ВИПАДКУ КІЛЬКОХ ДОДАНКІВ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ

I. Перевірка домашнього завдання

Пояснити вибір дій у розв'язанні задачі 410.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $53\,004 - 7348$.

2) **З а д а ч а.** У магазин привезли 7 ящиків з яблуками і 3 – з грушами. У кожному ящику було по 20 кг яблук і по 25 кг груш. Скільки всього кілограмів фруктів привезли в магазин? Як змінити числові дані задачі, щоб її можна було розв'язати двома діями?

2. Усні обчислення.

1) Гра «Естафета». Грають дві команди.

І команда	II команда
$7000 - 2600$	$1460 + 340$
$2350 + 150$	$9000 - 3900$
$9300 - 270$	$300 + 100 : 5$
$20\,000 : 100 \cdot 5$	$7800 - 480$
$4000 : 20 : 4$	$8000 : 40 : 5$

2) Фронтальне виконання вправи 412.

3) **З а д а ч а.** Вінні-Пух важить 20 кг. Коли він з'їв третину меду з бочки, то став важити 22 кг. Скільки кілограмів меду було в бочці спочатку?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти обчислюватимуть вирази, що мають три та більше доданків, і розв'язуватимуть задачі.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправа 413. Наголосити, що перед використанням сполучного закону треба застосувати переставний.

2. Вправа 418. Перший вираз обчислити на дошці. Другий і третій – коментуючи з місця.

3. Перед виконанням вправи 415 нагадати прийом одночасного додавання кількох трицифрових чисел за виразом $267 + 365 + 198$. Перевірити правильність обчислення.

4. Вправа 416. Перший вираз обчислити колективно, другий – самостійно.

5. Задача 417 – самостійно.

6. Задача 418. Пригадати, що таке периметр, як додавати і віднімати іменовані числа.

7. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. За три дні в магазині продали 960 м тканини. За перший день продали $\frac{1}{3}$ всієї тканини, за другий – на 40 м більше, ніж за перший день. Скільки метрів тканини продали кожного дня?

З а д а ч а 2. В одному колесі 18 зубців. А у зчепленому з ним другому колесі – 30. Перше колесо зробило 15 обертів. Скільки обертів зробило друге колесо?

V. Підсумок уроку

Ознайомилися з письмовим додаванням багатоцифрових чисел у випадку кількох доданків. Обчислити: $3026 + 1748 + 4509 + 5134$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

46/1. ТЕМА: ЗНАХОДЖЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ НА СУМІСНІ ДІЇ ПЕРШОГО СТУПЕНЯ (421–430)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ЗНАХОДИТИ ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗІВ НА СУМІСНІ ДІЇ ПЕРШОГО СТУПЕНЯ І РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ З БУКВЕНИМИ ДАНИМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Учні пояснюють вибір дій та виконання останньої дії в розв'язанні задачі 420 і вправи 419. Зіставити вирази та знаки між ними в кожному стовпчику, пояснити, як можна поставити потрібний знак, не виконуючи дії.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Обчислити: $350\,076 + 2036 + 71\,238$
 $30\,000 - 3057$
 $115 \cdot 3 - 96 : 16 + 3000$

- 2) Знайти: $\frac{1}{4}$ від 10 дм; $\frac{1}{5}$ від 3 кг.

3) З а д а ч а. Периметр ділянки трикутної форми дорівнює 2004 м. Довжина однієї сторони 846 м, вона на 47 м довша від другої сторони. Знайти довжину третьої сторони.

2. Усні обчислення.

- 1) Вправа 421.
 2) Заповнити пропуски (за варіантами).

I варіант

a	370	240		
b	550		360	1200
$a + b$		830	990	2300

II варіант

a	940		870	3750
b	320	470		
$a + b$		350	280	2150

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти обчислюватимуть вирази на додавання і віднімання та розв'язуватимуть задачі й нерівності.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Детально пояснити обчислення виразу: $35\,000 - 2998 - 5307$. Зауважити, що віднімання в один стовпчик виконати не можна.

2. Вправу 423 виконати самостійно за варіантами.

3. Вправа 422. Під керівництвом учителя замінити перші та останні числа кожного завдання. Решту – самостійно. Взаємоперевірка.

4. Задача 424. Розглянути розв'язання, пояснити міркування під час складання виразу. Дібрати числове значення букв, підставити у вираз, обчислити.

5. Задача 425. Проаналізувати від числових даних, скласти покроково вираз під керівництвом учителя.

6. Скласти задачу за коротким записом вправи 426, розв'язати за діями (учні із середнім рівнем). Розв'язати задачу 427 (учні з достатнім та високим рівнями).

7. Вправа 428. Для першої нерівності добираємо числа під керівництвом учителя, для другої – коментуючи з місця, а третьої – самостійно.

8. Додаткові диференційовані завдання.

Коментар
читателя

3) До 73 дописати цифру, щоб одержане число ділилося на 6. (732, 738).

V. Підсумок уроку

Знаходили значення виразів на додавання і віднімання.
Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

48/1. ТЕМА: АНАЛІЗ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ. ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ, ВИРАЖЕНИХ В ОДИНИЦЯХ ДОВЖИНИ І МАСИ (431–438)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПРОАНАЛІЗУВАТИ КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ; ОЗНАЙОМИТИ З ПИСЬМОВИМ ДОДАВАННЯМ І ВІДНІМАННЯМ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ, ВИРАЖЕНИХ В ОДИНИЦЯХ ДОВЖИНИ І МАСИ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ДІЇ ЗІ СКЛАДЕНИМИ ІМЕНОВАНИМИ ЧИСЛАМИ

I. Аналіз контрольної роботи

1. Загальна характеристика результатів контрольної роботи, аналіз типових помилок і розв'язування відповідних виразів та задач.

2. Усні обчислення.

1) Вправа 431.

2) Обчислити ланцюжки.

$72 : 24$	$3500 + 400$
$\cdot 12$	$: 3$
$+ 44$	$+ 700$
$: 16$	$: 20$
$\cdot 19$	$\cdot 100$

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні додаватимуть і відніматимуть складені іменовані числа і розв'язуватимуть задачі.

III. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснити способи додавання і віднімання складених іменованих чисел на основі вправ 432 (1) і 434 (1).

Зробити висновок, що додавати й віднімати складені іменовані числа можна двома способами: 1) заміною складених іменованих чисел простими і виконанням дії як над абстрактними числами; 2) додаванням чи відніманням чисел, як вони записані, з увагою на перехід одних одиниць вимірювання в інші.

2. Вправи 432 (2) і 434 (2) виконати під керівництвом учителя.

3. Самостійно знайти суму й різницю іменованих чисел 43 м 7 дм і 21 м 9 дм.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Розв'язування задачі 433 під керівництвом учителя.

2. Задача 435. Розв'язання записати під керівництвом учителя.

3. Задача 436. Фронтально способом відношень розв'язати під керівництвом учителя, іншим способом – самостійно.

4. Додаткове завдання.

З а д а ч а. У спортзалі 20 дітей вишикували в колону за зростом. Яке місце зайняв Петрик, якщо позаду нього стоять на 5 дітей більше, ніж перед ним?

V. Підсумок уроку

Додавали й віднімали складені іменовані числа. Як можна додавати й віднімати складені іменовані числа? Що сподобалося на уроці, а що – ні? Учні повідомляють про свої успіхи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

49/1. ТЕМА: КРУГЛІ ЧИСЛА. СКЛАДАННЯ ВИРАЗІВ ЗА ЗАДАЧАМИ З БУКВЕНИМИ ДАНИМИ (439–447)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З КРУГЛИМИ ЧИСЛАМИ; ФОРМУВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ ТА ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ВІДСТАНІ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально пояснити вибір дії в розв'язанні задачі 437. Змінити запитання, щоб у розв'язанні додалася ще одна дія. Зачитати значення виразів з іменованими числами.

Вправа 438.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Як додають і віднімають складені іменовані числа?
- 2) Виразити в метрах: 5 км 80 м; 3024 дм; 86 000 мм.
- 3) З а д а ч а. Із 3 кг борошна виходить 4 кг хліба. Скільки треба взяти борошна, щоб спекти 60 кг хліба?

2. Усні обчислення.

М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т.

Знайти п'яту частину найменшого трицифрового числа і результат збільшити в 9 разів. Різницю чисел 810 і 600 зменшити у 7 разів. У скільки разів сума чисел 170 і 250 більша за 6? Суму чисел 3000 і 2400 поділити на 6. Число 90 000 зменшити у 30 разів. До трицифрового числа дописати зліва цифру 5. На скільки збільшилося число?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти ознайомляться з круглими числами, складатимуть і розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснення за вправою 439.
2. Навести приклади круглих чисел.
3. Вправа 440.
4. Як записати у вигляді суми та різниці круглого та одноцифрового числа кожне із чисел: 32, 50 306, 160? ($160 = 160 + 0$, або $160 = 160 - 0$).

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задача 441. Під керівництвом учителя скласти вираз для розв'язування задачі. Яких значень може набувати змінна s ?
2. Задача 443. Розглянути план ділянок, з'ясувати, що показує кожне число на плані, скласти задачі, які треба розв'язати, користуючись планом. Пригадати властивості сторін прямокутника. Довжини сторін якої ділянки не видно на плані? Як їх знайти? Під керівництвом учителя учні знаходять периметри ділянок.
3. Задачу 444 розв'язати самостійно.
4. Складання задач за короткими записами вправи 445 диференційовано: I г р у п а – за першим коротким записом; II г р у п а – за другим коротким записом. Фронтальна перевірка.

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися з круглими числами, розв'язували задачі. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

50/1. ТЕМА: ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ, ВИРАЖЕНИХ ОДИНИЦЯМИ ЧАСУ (448–462)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ДОДАВАННЯМ І ВІДНІМАННЯМ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ, ВИРАЖЕНИХ ОДИНИЦЯМИ ЧАСУ; НАВЧАТИ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЧАС

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально пояснити, що знаходимо кожним з виразів вправи 446, і повідомити значення виразів вправи 447.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Записати кожне із чисел 3038, 546, 3024 у вигляді суми й різниці круглого та одноцифрового чисел.

2) Виконати дії: 3 кг 75 г + 2 кг 350 г; 7 км 890 м – 3 км 985 м.

3) З а д а ч а. У будинку 120 квартир, четверта частина з них – однокімнатні, двокімнатних – на 25 квартир більше, а решта – трикімнатні. Скільки трикімнатних квартир у будинку?

2. Усні обчислення.

Змагання двох команд.

I команда

II команда

$$600 + 90$$

$$: 3$$

$$- 150$$

$$\cdot 12$$

$$1000 - 10$$

$$: 3$$

$$+ 270$$

$$: 4$$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні додаватимуть і відніматимуть складені іменовані числа, виражені одиницями часу, розв'язуватимуть задачі на час.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Фронтальне повторення співвідношень між одиницями часу.

2. Пояснення додавання та віднімання складених іменованих чисел за вправами 448, 449. Наголосити, що додавання і віднімання складених іменованих чисел, виражених одиницями часу, виконуємо одним способом.

3. Вправа 450. Перший стовпчик під керівництвом учителя, другий – самостійно.

4. Самостійна робота за вправою 454.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задача 451. Під керівництвом учителя визначити тривалість стійлового періоду за календарем. Скласти план, розв'язання записати.

2. Задачі 452, 453 – диференційовано.

3. Задачу 457 розв'язати усно.

4. Задача 458. Перевірити розв'язання за допомогою циферблата.

5. Задачу 459 розв'язати за допомогою годинника (циферблата).

6. Задачу 460 розв'язати під керівництвом учителя (усно).

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися з додаванням і відніманням складених іменованих чисел, виражених одиницями часу, розв'язували задачі на час.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

51/1. ТЕМА: РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ НА ЧАС ТА РІВНЯНЬ (463–472)
ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ПОЯСНЮ-
ВАТИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ ТА РІВНЯНЬ

I. Перевірка домашнього завдання

Пояснити фронтально розв'язування задачі 461, обчислення значень виразів вправи 462.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Заповнити пропуски.

3 год 20 хв = ... хв

5 хв 12 с = ... с

605 год = ... хв ... с

4 доби 3 год = ... год

360 хв = ... год

98 год = ... діб ... год

2) Обчислити: $30\,008 - 249$; $2998 + 47$.

3) З а д а ч а. У цеху працює 96 чоловіків, що становить $\frac{1}{3}$ всіх

робітників, решта – жінки. На скільки більше жінок, ніж чоловіків, працює в цеху?

2. Усні обчислення.

1) Заповнити таблицю.

2) М а т е м а т и ч н и й
д и к т а н т. Записати лише ре-
зультати.

a	410	640	58	230
$a - 120$				
$a \cdot 10 - 120$				

На скільки 2 т більші за 300 кг? На скільки 3 доби більші за 46 год? 3020 зменшити у 10 разів і одержаний результат збільшити на 98. Суму чисел 3000 і 16 000 зменшити на 8 тис. 2 год зменшити у 3 рази.

3) Вправа 463.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть розв'язувати задачі та рівняння.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Самостійне опрацювання задачі 464 (використати календар).

2. Розв'язування задачі 465 під керівництвом учителя. Пригадати, скільки діб у році, скільки років у столітті.

3. Задача 466. Порівняти із задачею 464 і розв'язати самостійно, користуючись календарем.

4. Задача 467. Скласти план розв'язування колективно, запис розв'язання прокоментувати з місця.

5. Задачу 468 розв'язати під керівництвом учителя.

6. Розв'язування рівнянь вправи 469 (самостійно).

7. Практична робота за вправою 470. Розглянути різні випадки розташування точок C і K на прямій.

8. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. Хлопчик разом з бабусею зібрали 15 кг лікарських рослин. Хлопчик – на 3 кг менше, ніж бабуся. Скільки кілограмів лікарських рослин він зібрав?

2) Допиши в рядках по два числа, визначивши, за якими правилами їх записано:

а) 1, 2, 4, 7, 11, 16, ..., ...; б) 3, 4, 7, 12, 19, 28, ...,

V. Підсумок уроку

Розв'язували задачі на час і рівняння. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

52/1. ТЕМА: ЗАСТОСУВАННЯ ОКРУГЛЕННЯ ЧИСЕЛ ПРИ ДОДАВАННІ ТА ВІДНІМАННІ (473–481)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СПОСОБУ ОКРУГЛЕННЯ ПРИ ДОДАВАННІ ТА ВІДНІМАННІ ЧИСЕЛ, ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ СКЛАДАТИ ПЛАН РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧІ; РОЗВ'ЯЗУВАТИ НЕРІВНОСТІ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтальне пояснення розв'язування задачі 472 і знаходження значень виразів другого стовпчика вправи 471.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Записати кожне число у вигляді суми й різниці круглого та одностифрового чисел: 873, 2352, 42 004, 598.

2) Виконати дії: 351 кг 700 г + 648 кг 300 г; 8 т – 8 ц.

3) З а д а ч а. Довжина одного шматка дроту 16 м 040 см, а другого – на 4 м 70 см менша. Знайти довжину обох шматків дроту.

2. Усні обчислення (фронтально).

1)

300	500	800	1000
-----	-----	-----	------

 – 200

2) 680 – 80 680 – 40 750 – 50 750 – 80

Підсумовуючи, звернути увагу, як змінюється результат дії внаслідок зміни компонентів.

3) Гра «Кінцівки».

1093 – це тисяча сто без ...

984 – це тисяча без ...

356 – це триста п'ятдесят + ...

542 – це п'ятсот і ...

396 – це чотириста без ...

92 – це сто без ...

III. Вивчення нового матеріалу

1. Вправа 453. Підкреслити, що спосіб округлення зручний для чисел, які відрізняються від круглих на невелику кількість одиниць.

2. Вправа 474. Під керівництвом учителя обчислити два вирази: один з коментуванням з місця, а інші – самостійно.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 474. Розбір провести від числових даних, скласти план розв'язування.

2. Задача 475 – самостійно. Для тих, хто швидше розв'яже, – задача 479*. Фронтально перевірити відповідь задачі 475 і пояснити розв'язання задачі 479*.

3. Розглянути малюнок до задачі 478. Яка властивість радіусів кола? Записати в загальному вигляді: $KM = AB + AK + BM$; $CD = AB - AC - BD$. Підставити значення, обчислити, перевірити вимірюванням.

4. Вправу 485 виконати самостійно.

5. Додаткові диференційовані завдання.

1) Поставити замість крапок пропущені цифри.

$\begin{array}{r} 3...86 \\ + \quad ...2...7 \\ \hline 619... \end{array}$	$\begin{array}{r} 7...38... \\ - \quad ...4945 \\ \hline 224...7 \end{array}$	$\begin{array}{r} 1...6...8 \\ - \quad 5...4... \\ \hline 6896 \end{array}$
--	---	---

2) З а д а ч а. Лікар прописав хворому вітаміни: по 2 пігулки 2 рази на день. У коробці 60 пігулок. На скільки днів вистачить цих пігулок?

V. Підсумок уроку

Додавали й віднімали числа, використовуючи спосіб округлення.

Дата _____

Клас _____

53/1. ТЕМА: ДІАГРАМИ. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ (482–489)
ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЧИТИ ЧИТАТИ ТА БУДУВАТИ ДІАГРАМИ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально перевірити способи розв'язання задачі 481. Вибірково пояснити обчислення виразів вправи 480.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити, користуючись способом округлення.

$$232 - 197 \quad 115 + 78 \quad 427 - 188 \quad 814 - 85$$

2) Виконати дію, перевірити різними способами: $401\,520 - 295\,082$.

3) **З а д а ч а.** На в'язання светра витратили 400 г вовняних ниток, це на 100 г менше, ніж на кофту. Скільки грамів вовняних ниток залишилося, якщо всього їх було 1 кг 500 г?

2. Усні обчислення.

$$17 \cdot 100 - 400 + 700 - 1000 \cdot 0 + 8000 - 1$$

$$4200 : 60 \cdot 100 - 30\,000 : 100 \cdot 5$$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вчитимуться читати та будувати діаграми, розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснення за вправою 482.

2. Побудова діаграми під керівництвом учителя (вправа 483).

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задача 484. Розв'язати під керівництвом учителя, розв'язання записати на дошці, у зошитах. Як треба змінити частину умови, щоб другою дією було додавання?

2. Задачу 486 записати коротко на дошці. Розв'язати самостійно.

3. Самостійна робота за вправою 485. Сильнішим учням додатково – задача 487*.

4. Додаткові диференційовані завдання.

1) Сума двох нерівних сторін прямокутника дорівнює 12 см. Яку довжину можуть мати сторони цього прямокутника? Побудувати один з таких прямокутників, у якого довжина у 3 рази довша за ширину.

2) Побудувати діаграму зросту хлопчиків: Андрій – 1 м 40 см, Микола на 10 см нижчий від Андрія, а Роман на 20 см нижчий від Миколи. (Одна клітинка дорівнює 10 см). За діаграмою визначити: на скільки сантиметрів Андрій вищий від Романа?

3) Число 8 записати за допомогою 5 п'ятірок і знаків дій.

VI. Підсумок уроку

Училися читати та будувати діаграми, розв'язували задачі. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

54/1. ТЕМА: ПОНЯТТЯ ПРО ШВИДКІСТЬ. ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ШВИДКОСТІ (490–499)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ПОНЯТТЯМ «ШВИДКІСТЬ РУХУ», ПРОСТИМИ Й СКЛАДЕНИМИ ЗАДАЧАМИ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ШВИДКОСТІ

I. Перевірка домашнього завдання

Задачу 489 розв'язують на дошці, замінивши число 1400 числом 1800. Чи змінилися план і вибір дії у розв'язанні? Вправу 488 перевірити фронтально.

II. Актуалізація та корекція знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) У скільки разів 7 м більше від 7 см? На скільки 7 м більше за 7 см? На скільки 4 т більше за 4 ц? На скільки 500 г менше за 5 кг?

2) Скласти задачі за виразом $24 : 3$.

3) З а д а ч а. Велосипедист за 2 год проїхав 30 км. Скільки кілометрів він проїжджав за 1 год?

2. Усні обчислення.

1) $597 + 65$	$363 - 199$	$48 + 530 + 72 + 52$
$837 + 299$	$796 - 602$	$590 + 380 + 410$

2) Вправа 496 (1).

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти ознайомляться зі швидкістю руху, розв'язуватимуть задачі на знаходження швидкості.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснення за вправою 490: 2 год – це час руху автобуса, 120 км – відстань. Протягом кожної години він проходив однакову відстань. Про що можемо дізнатися в задачі? Як про це дізнаємося? (Треба 120 км поділити на стільки рівних частин, скільки годин рухався автобус). Отже, *швидкість – це відстань, яку проходить рухомий об'єкт за одиницю часу (годину, хвилину, секунду); відстань – це шлях, який проходить об'єкт за певний проміжок часу.*

2. Прочитати правило в підручнику.

3. Фронтальне виконання вправи 491.

4. Вправа 492. Після колективного аналізу таблиці записати розв'язання самостійно. Звернути увагу, що швидкість записано в першому стовпчику таблиці.

5. Задача 493. Аналіз провести від запитання, розв'язати за планом у підручнику.

6. Задача 494. Звернути увагу на те, як бігав учень. Розв'язати самостійно.

7. Задача 495 (під керівництвом учителя).

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

Вправи 496 (2), 496 (3) виконати самостійно. Під час перевірки пояснити прийоми обчислень. Задачу 497 запропонувати тим учням, хто швидше впорається із завданням.

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися зі швидкістю руху та її знаходженням за відстанню і часом. Як знайти швидкість? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

55/1. ТЕМА: ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ВІДСТАНІ (500–509)
ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ ЗІ ЗНАХОДЖЕННЯМ ВІДСТАНІ ЗА ШВИДКІСТЮ І ЧАСОМ РУХУ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА РУХ ТА НАВИЧКИ ОБЧИСЛЕННЯ

I. Перевірка домашнього завдання

Пояснити вибір другої дії в розв'язанні задачі 491. Назвати відповідь задачі 499.

II. Актуалізація та корекція знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Як знайти швидкість за відстанню і часом? Що таке швидкість?
- 2) Скласти і розв'язати задачі за коротким записом.

Швидкість	Час	Відстань
?	3 год	18 км
?	4 год	48 км

2. Усні обчислення.

$$(42 \cdot 561 \cdot 1 + 25 \cdot 68 \cdot 0) \cdot 0 + 316$$

$$2 \cdot 27 + 26 \cdot 2$$

$$3600 : 9 + 2000$$

$$(2 \cdot 340 - 340) \cdot 9$$

$$450 \cdot 9 + 300$$

$$(200 - 200) : 9$$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти знаходитимуть відстань за швидкістю і часом руху, розв'язуватимуть задачі й обчислюватимуть вирази.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. З а д а ч а. Лижник пройшов 36 км за 3 год. З якою швидкістю рухався лижник?

Записати на дошці, скласти обернену задачу, у якій треба знайти число 36. Прочитати її в підручнику. Про які величини йдеться? Значення яких із них відомі? Значення якої величини треба знайти? Якою дією знайдемо відстань, чому? (По 12 км узяти 3 рази).

2. Скласти прості задачі на знаходження відстані. Який висновок треба зробити? Прочитати його в підручнику.

3. Розв'язати задачу 501 під керівництвом учителя.

4. Задачу 502 розв'язати усно.

5. Задачу 503 проаналізувати від запитання, коментуючи виконання дій з місця.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправа 504 – самостійно за варіантами.

2. Задачу 506 виконати під керівництвом учителя.

3. Задачу 505 розв'язати самостійно. Додатково для сильніших учнів – задача 507*.

4. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. Велосипедисту треба проїхати 34 км. Він їхав 2 год зі швидкістю 14 км/год. Яку відстань йому залишилося проїхати?

2) З а д а ч а. Велосипедист за 6 год мав проїхати шлях від селища до міста зі швидкістю 15 км/год. Але деякий час він їхав зі

Коментар
читателя

Ознайомились із знаходженням відстані за швидкістю і часом руху. Як знайти відстань? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

[illegible]

Дата _____

Клас _____

56/1. ТЕМА: ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСУ ЗА ВІДСТАННЮ І ШВИДКІСТЮ. ДІЇ ЗІ СКЛАДЕНИМИ ІМЕНОВАНИМИ ЧИСЛАМИ (510–519)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ ЗІ ЗНАХОДЖЕННЯМ ЧАСУ ЗА ВІДОМИМИ ШВИДКІСТЮ І ВІДСТАННЮ; ЗАКРІПИТИ ВМІННЯ ВИКОНУВАТИ ДІЇ ЗІ СКЛАДЕНИМИ ІМЕНОВАНИМИ ЧИСЛАМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Записати вираз до задачі 509. Значення виразів вправи 508 звірити з раніше записаними вчителем на дошці.

II. Активізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

Як знайти швидкість, якщо відомі відстань і час? Як знайти відстань за швидкістю і часом? Скласти і розв'язати дві задачі за таблицею.

Швидкість	Час	Відстань
24 км/год	5 год	?
?	5 год	180 км

2. Усні обчислення.

1) Обчислити «кругові вирази».

$36 : 9$	$25 \cdot 3$	$48 + 52$	$72 : 9$
$4 \cdot 12$	$8 + 28$	$75 - 3$	$100 : 4$

2) Назвати всі двоцифрові числа, які менші за 90 і діляться на 9.

3) **З а д а ч а.** З одного пункту в одному напрямку одночасно вихали велосипедист і мотоцикліст. Велосипедист їхав зі швидкістю 15 км/год, а мотоцикліст – 40 км/год. Яка відстань буде між ними через 2 год? (Розв'язати двома способами).

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ознайомляться зі знаходженням часу руху за відомими відстанню і швидкістю.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Самостійно прочитати задачу 510 та її розв'язання. Пояснити, чому задачу треба було розв'язати діленням. (Як автобус проїде 60 км, то мине 1 год. Годин їхатиме стільки, скільки разів по 60 км вміщується в 120 км).

2. Прочитати правило на знаходження часу, використати його під час виконання вправи 511 (усно).

3. Задачу 512 розв'язати під керівництвом учителя.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задача 514 – самостійно.

2. Задача 513. Розглянути два можливі випадки під керівництвом учителя і зобразити схематично: 1 – об'єкти рухаються назустріч один одному; 2 – у протилежних напрямках.

3. Вправа 516. Два вирази обчислити під керівництвом учителя, решту – самостійно, диференційовано.

4. Вправу 517 розв'язують сильніші учні, а решта під керівництвом учителя – вправу 515.

5. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. За 4 дні караван пройшов 360 км. За скільки днів він пройде 270 км, якщо рухатиметься з такою самою швидкістю?

З а д а ч а 2. За 4 год моторний човен проплив 72 км. Назад цю відстань він проплив за 6 год. На скільки швидкість човна назад була менша?

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися зі знаходженням часу руху за відомими швидкістю і відстанню. Як знайти час руху? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

57/1. ТЕМА: ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НАЗВАМИ ГЕОМЕТРИЧНИХ ТІЛ (520–530)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З НАЗВАМИ ГЕОМЕТРИЧНИХ ТІЛ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА РУХ; РОЗВИВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально з'ясувати, за якими правилами обчислили невідомі величини у вправі 518. У задачі 519 пояснити вибір дій.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів**1. Завдання для опитування.**

1) За таблицею знайти невідомі значення величин.

Швидкість	Час	Відстань
45 км/год	?	90 км
?	4 год	360 км
70 км/год	8 год	?

2) З а д а ч а. Лижник ішов зі швидкістю 16 км/год і був у до-розі 4 год. Скільки часу йому потрібно, щоб пройти таку саму від-стань зі швидкістю 8 км/год?

2. Усні обчислення.

1) Вправа 521.

2) Обчислити способом округлення.

$$265 + 396 \quad 604 - 398 \quad 378 + 198 \quad 416 + 79$$

3) Скласти задачу про рух за виразом $a : 3$.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти ознайомляться з на-звами геометричних тіл, повторять дії над іменованими чис-лами.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Які геометричні фігури ви знаєте? (На дошці побудовано квадрат, трикутник, прямокутник, круг, пряму, ламані лінії, позначено точку). Пояснення про геометричні тіла за впра-вою 520.

2. Знайти плоскі фігури на об'ємних тілах. Знайти геоме-тричні тіла в навколишньому середовищі. Вправа 523.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Самостійна робота за вправою 524.

2. Задачу 525 розв'язати під керівництвом учителя.

3. Задачу 527 усно розв'язати з коментуванням. Задачу 526 проаналізувати від запитання, скласти план, розв'язання за-писати самостійно. Сильнішим учням запропонувати задачу 528*.

4. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. Туристи пливли на пароплаві 6 год зі швидкістю 25 км/год і 3 год – на катері зі швидкістю 55 км/год. Скільки всього кілометрів пропливли туристи?

2) Скласти діаграми швидкостей рухомих об'єктів (10 км/год – 1 клітинка зошита): автомобіль – 90 км/год, скутер – 40 км/год, гідроцикл – 120 км/год, потяг – 60 км/год.

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися з назвами геометричних тіл. У якого геоме-тричного тіла основою є круг? квадрат? трикутник?

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ

58/1. ТЕМА: ДІЯ МНОЖЕННЯ. ЗАКОНИ МНОЖЕННЯ ТА ЇХ ЗАСТОСУ-
ВАННЯ (531–540)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЗАГАЛЬНИТИ ЗНАННЯ ПРО ДІЮ
МНОЖЕННЯ ТА ЇЇ ЗАКОНИ; ФОРМУВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ ТА
ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка домашнього завдання учнями за партою.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для індивідуального опитування.

К а р т к а 1

1) Обчислити: $684 - 499 + 826$.

2) З а д а ч а. За течією катер пройшов 120 км за 4 год, проти течії його швидкість була менша, ніж за течією. Скільки кілометрів пройшов катер проти течії за 4 год?

К а р т к а 2

1) Обчислити: $8 \text{ ц } 5 \text{ кг} - 3 \text{ ц } 48 \text{ кг}$.

2) З а д а ч а. Скутер за 2 год проїхав 80 км по асфальту, а ґрунтовою дорогою за 3 год – 90 км. На скільки швидкість скутера ґрунтовою дорогою менша від швидкості по асфальту?

2. Завдання для фронтального опитування.

1) Знайти добуток чисел 7 і 9; збільшити числа 8, 9, 11, 30 у 7 разів.

2) З а д а ч а. Невідоме число зменшили у 4 рази і дістали число 9. Знайти невідоме число.

3) Обчислити: $0 \cdot 12$; $120 \cdot 0 + 320$; $5306 \cdot 1 - 356 \cdot 0$; $108 \cdot 0 + 472 \cdot 0$.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні закріплюватимуть знання про дію множення та її закони.

IV. Повторення та узагальнення знань

1. Вправа 531. Що таке множення? Як називають числа при множенні? Як називається результат множення? Чому дорівнює добуток будь-якого числа і 1? будь-якого числа і 0? Як читається переставний закон множення? сполучний закон множення? Де використовуємо ці закони?

2. Вправа 532 (усно, фронтально).

3. Вправа 533 – самостійно. Пояснити, як розуміємо розподільний закон множення відносно додавання. Навести приклад його використання. Як помножити різницю трьох чисел на третє число?

4. Обчислити двома способами: $(25 - 8) \cdot 5$.

5. Вправа 534. Записати розв'язання лише задач на множення.

6. Вправа 535 – під керівництвом учителя.

7. Вправа 536 – самостійно.

Додатковий матеріал до уроку

**59/1. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ МНОЖЕННЯ НА ОДНОЦИФРОВЕ ЧИСЛО.
(541–549)**

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ПИСЬМОВИМ МНОЖЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ СУМИ ДВОХ ДОБУТКІВ

I. Перевірка домашнього завдання

Прочитати вираз розв'язання задачі 540 та його значення при вказаних значеннях букв. Пояснити обчислення виразів третього стовпчика вправи 539.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів**1. Завдання для опитування.**

1) Знайти добуток чисел 180 і 3. Чому дорівнює добуток двох чисел, якщо одне з них дорівнює 0?

2) Пояснити прийоми обчислення виразів: $13 \cdot 4$; $120 \cdot 3$.

3) З а д а ч а. Відстань від міста А до села Б – 7 км, а від міста В до села Г – у 5 разів більша. За скільки годин велосипедист може проїхати відстань від А до Г зі швидкістю 14 км/год?

2. Усні обчислення.

63 – 17	80 – 26	16 + 54
: 2	: 3	: 2
– 6	+ 32	– 17
· 10	· 4	· 5
– 35	– 25	– 2

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти ознайомляться з алгоритмом письмового множення багатоцифрових чисел на одноцифрові.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Повторити розподільний закон множення та алгоритм множення трицифрового числа на одноцифрове за вправою 541.

2. Самостійне читання вправи 542.

3. Вправу 543 виконати фронтально.

4. Вправа 544 (з докладним поясненням).

5. Вправа 545* (усно пояснити, чому допущено помилки).

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задачу 546 розв'язати під керівництвом учителя.

2. Самостійно розв'язати рівняння: $x : 40 + 8$; $640 : x = 80$.

3. Сильнішим учням, які швидше впорались із завданням, – задача 547.

4. Додаткові диференційовані завдання.

1) Перевірити, чи істинні нерівності:

$$40\,100 - 5\,960 > 8\,190$$

$$28\,545 < 25\,307 + 3\,948$$

2) З а д а ч а. У брата й сестри разом 72 грн, причому кількість грошей у брата в 7 разів більша, ніж у сестри. Скільки грошей у кожного з дітей?

VI. Підсумок уроку

Розповісти алгоритм множення $5084 \cdot 6$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

60/1. ТЕМА: ОБЧИСЛЕННЯ ВИРАЗІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ АЛГОРИТМУ ПИСЬМОВОГО МНОЖЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ (550–557)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ВИКОРИСТОВУВАТИ АЛГОРИТМ ПИСЬМОВОГО МНОЖЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ У ЗНАХОДЖЕННІ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ

I. Перевірка домашнього завдання

Розв'язання задачі 548 перевірити фронтально. Детально пояснити обчислення одного виразу на множення з вправи 549.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Суму чисел 130 і 20 помножити на 5.
- 2) Записати сумою розрядних доданків числа 5725, 23 743, 280 907.
- 3) Сформулювати закони дії множення.
- 4) З а д а ч а. Відстань від міста до дачного селища велосипедист проїхав за 3 год зі швидкістю 16 км/год. Повертаючись назад, він ту саму відстань проїхав за 4 год. З якою швидкістю їхав велосипедист назад?

2. Усні обчислення.

Вправа 550 (фронтально).

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть обчислювати вирази та розв'язувати задачі.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Вправа 551 (з коментуванням).
2. Вправу 552 виконати самостійно.
3. Вправа 553 (під керівництвом учителя).
4. Скласти вираз для розв'язування задачі під керівництвом учителя. Обчислити при вказаних значеннях самостійно. Замінити запитання, щоб останньою дією було віднімання.
5. Задачу 555* розв'язати під керівництвом учителя, проаналізувавши від числових даних.
6. Додаткові диференційовані завдання.
 - 1) З а д а ч а. У три гуртки записалося 90 учнів. У 1-й гурток – у 3 рази більше, а в 2-й – у 2 рази більше, ніж у третій. Скільки учнів записалося у 1-й гурток?
 - 2) Розставити дужки у виразі, щоб одержати його найменше (найбільше) значення: $80 : 16 + 4 \cdot 6$.

V. Підсумок уроку

Обчислювали значення виразів, у яких треба було множити багатоцифрові числа на одноцифрові. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

61/1. ТЕМА: МНОЖЕННЯ У ВИПАДКУ КІЛЬКОХ НУЛІВ У ПЕРШОМУ МНОЖНИКУ (558–566)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ МНОЖИТИ БАГАТОЦИФРОВІ ЧИСЛА НА ОДНОЦИФРОВІ, КОЛИ ПЕРШИЙ МНОЖНИК ЗАКІНЧУЄТЬСЯ НУЛЯМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально пояснити розв'язання задачі 556. Прочитати вираз, значення якого має 577 одиниць першого класу, 0 одиниць першого розряду.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Завдання для опитування.

1) Обчислити: $0 \cdot 12$; $240 \cdot 0 + 430$; $548 \cdot 1 - 436 \cdot 0$.

2) Вправа 558.

3) З а д а ч а. Вертоліт 2 год летів зі швидкістю 220 км/год, а літак той самий час – зі швидкістю 520 км/год. На скільки кілометрів більше пролетів літак, ніж вертоліт?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти розглянуть множення багатоцифрових чисел, що закінчуються нулями, на багатоцифрове число та розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Розглянути усний прийом множення за вправою 559.

2. Особливість зазначеного виду множення пояснити на першому виразі вправи 560.

3. Розв'язати вправу 562 спочатку під керівництвом учителя, а потім – самостійно.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задача 563 (фронтально). Розглянути два способи розв'язання: $(20 + 24) \cdot k$; $20 \cdot k + 24 \cdot k$.

2. Вправа 564. Учні складають умови задач за вказаними запитаннями фронтально.

3. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. З двох міст назустріч один одному виїхало два автомобілі. Перший проїхав 212 км, а другий – на 45 км більше. Після цього відстань між ними стала 35 км. Яка відстань між містами?

З а д а ч а 2. Найменша сторона трикутника менша, а найбільша сторона трикутника більша за середню за довжиною сторону на 2 см. Обчислити периметр трикутника, якщо найменша зі сторін має довжину 7 см.

VI. Підсумок уроку

Як записати вираз $28\ 500 \cdot 4$ при письмовому множенні? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

І в а р і а н т

1. Потяг рухався 8 год зі швидкістю 62 км/год. Після цього йому залишилося їхати до місця призначення у 3 рази більшу відстань, ніж він уже проїхав. Яку відстань повинен був проїхати потяг?
2. Периметр першого квадрата 40 см. Сторона другого квадрата у 2 рази менша. Знайти периметр другого квадрата.
3. Обчислити.
 $309 \text{ кг } 158 \text{ г} + 74 \text{ кг } 998 \text{ г}$ $8060 \text{ м } 11 \text{ см} - 3241 \text{ м } 26 \text{ см}$
 $24 \ 862 \cdot (28 : 14)$ $(19 \ 007 - 6409) \cdot 3$
4. $x - 540 = 420$

II в а р і а н т

1. По шосе автомобіль проїхав за 4 год 320 км, а ґрунтовою дорогою за 2 год – 86 км. На скільки кілометрів швидкість автомобіля по шосе була більша, ніж ґрунтовою дорогою?
2. Ширина прямокутної ігрової кімнати 6 м, а довжина – на 2 м більша. Яка довжина кімнати, що має форму квадрата, якщо її периметр дорівнює периметру ігрової кімнати?
3. Обчислити.
 $4050 \text{ т } 4 \text{ ц} - 3276 \text{ т } 9 \text{ ц}$ $208 \text{ км } 345 \text{ м} + 32 \text{ км } 978 \text{ м}$
 $21 \, 486 \cdot (48 : 24)$ $(40 \, 009 - 3547) \cdot 7$
4. $470 - x = 330$

Додаткові завдання

Задача 1. Довжина другої смужки вдвічі менша від довжини першої смужки, а довжина третьої смужки втричі менша за довжину другої смужки. Яка довжина третьої смужки, якщо довжина першої смужки 84 см?

Задача 2. Якщо брату 4 роки і він молодший від своєї сестри на 4 роки, то скільки років буде сестрі через 4 роки?

Додатковий матеріал до уроку

[illegible]

Коментар
читателя

МЕТА: ПРОАНАЛІЗУВАТИ КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ; ЗАКРІПЛЮВАТИ
ВМІННЯ ЗНАХОДИТИ ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗІВ, ЩО МІСТЯТЬ МНОЖЕННЯ
БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ

Дата _____

Клас _____

Загальна характеристика результатів контрольної роботи, аналіз типових помилок та виконання відповідних завдань.

Учитель повідомляє, що на уроці діти обчислюватимуть вирази та розв'язуватимуть задачі.

1. Усне виконання вправи 576 (1).

2. Вправа 577. Використовуючи переставний закон множення, знайти значення двох виразів, третього – самостійно.

3. Задача 568.

4. Вправа 569. Два вирази з коментуванням, а решта – самостійно.

5. Вправа 579 (2). Пояснити порядок виконання дій.

6. Вправа 570. Вираз на віднімання обчислити під керівництвом учителя, а на додавання – самостійно.

7. Задача 571. Скласти вираз, дібрати числові значення та обчислити його.

8. Вправа 572. Розглянути два способи обчислення кількості клітинок.

9. Задача 573. Користуючись планом, записати й розв'язати фронтально.

Училися обчислювати вирази на кілька дій, що містять множення багатоцифрового числа на одноцифрове. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

64/1. ТЕМА: ПОНЯТТЯ ПЛОЩІ. КВАДРАТНИЙ САНТИМЕТР (576–582)
ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ПОНЯТТЯМ «ПЛОЩА ФІГУРИ» ТА КВАДРАТНИМ САНТИМЕТРОМ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ОБЧИСЛЮВАТИ ВИРАЗИ ТА РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ

I. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Чому дорівнює добуток, якщо один з множників дорівнює 0?
- У якому випадку добуток двох чисел дорівнює одному з них?
- 2) Добуток чисел 120 і 0 збільшити на 37.
- 3) Від числа 560 відняти різницю чисел 59 і 0.
- 4) Третя частина числа становить 90. Чому дорівнює все число?
- 5) Як знайти час руху, якщо відомі швидкість і відстань?

2. Усні обчислення.

1) Змагання між трьома рядами. Далі – вправа 576.

260		650		450	
226		727		620	
187	+ 29	498	–99	425	+ 90
1000		401		209	
494		1099		1099	

- 2) З а д а ч а. Геологи проїхали 420 км. Спочатку 3 год вони їхали на машинах зі швидкістю 60 км/год, а решту часу – на конях зі швидкістю 8 км/год. Скільки часу вони їхали на конях?

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть вивчати нову величину – «площа» та одиниці її вимірювання.

III. Вивчення нового матеріалу

1. Які способи порівняння відрізків і предметів за довжиною ви знаєте? (На око, прикладанням, накладанням, вимірюванням). Пояснення за вправою 577.

2. Порівняти прямокутник зі сторонами 4 см і 6 см та квадрат зі стороною 5 см, зворотний бік яких розкреслено на квадраті. Полічити кількість квадратів, порівняти. Розкрити потребу в одиницях вимірювання площі. Запропонувати побудувати квадрат зі стороною 1 см. Повідомити, що площа такого квадрата називається *квадратним сантиметром*.

3. Вправа 558. Уточнити, що означає: полічити й записати, скільки квадратних сантиметрів у кожній фігурі. Зробити висновок: *щоб знайти площу фігури у квадратних сантиметрах, треба знайти число квадратних сантиметрів, на які можна поділити фігуру або з яких можна її скласти.*

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправа 559. Самостійна робота за варіантами.
2. Задача 580. Під керівництвом учителя проаналізувати від запитання і скласти план. Розв'язання записати самостійно.
3. Додаткові диференційовані завдання.

- 1) Порівняти вирази: $4305 \cdot 7$ і $3 \cdot 8610$; $2907 - 989$ і $1615 + 588$.
- 2) З а д а ч а. Від пристані в одному напрямку відпливли теплохід і буксир. Швидкість теплохода 60 км/год, а буксира – у 5 разів менше. Яка відстань буде між ними через 3 год? (Розв'язати двома способами).
- 3) Знайти пропущене число, щоб можна було обчислити вираз:
 $51 : \dots - 15$

V. Підсумок уроку

З якою величиною ознайомилися на уроці? Як можна порівняти площі фігур? Що таке квадратний сантиметр?

65/1. ТЕМА: ПЛОЩА ПРЯМОКУТНИКА (583–592)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ОБЧИСЛЕННЯМ ПЛОЩІ ПРЯМОКУТНИКА; ЗАКРІПЛЮВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ ТА ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ПЛОЩІ ПРЯМОКУТНИКА

I. Перевірка домашнього завдання

До задачі 581 скласти обернену із запитанням: «З якою швидкістю їхав велосипедист до обіду?». Вправа 582 (фронтальна перевірка).

II. Актуалізація та корекція знань учнів**1. Завдання для фронтального опитування.**

1) Як можна порівняти геометричні фігури за площею? Що таке один квадратний сантиметр?

2) Як знайти невідомі зменшуване, від'ємник, доданок? Як знайти швидкість, знаючи час і відстань? Як знайти час руху за швидкістю і відстанню?

3) Порівняти: 80 м 5 см і 8005 см; 6 ц 50 кг і 6500 кг; 7800 кг і 8 т 700 кг.

4) З а д а ч а. Довжина прямокутника 24 м, а ширина – у 3 рази менша. Знайти периметр прямокутника.

2. Усні обчислення.

1) Вправа 583.

2) Різницю чисел 62 і 45 збільшити у 3 рази. Добуток чисел 45 і 4 зменшити у 2 рази. Частку чисел 240 і 8 збільшити у 6 разів.

3) Обчислити: $2\text{ т} : 5$; $1\text{ т} : 1\text{ ц}$; $1\text{ т} - 1\text{ ц}$.

4) З а д а ч а. Периметр прямокутника 8 см. Які можуть бути довжина і ширина цього прямокутника?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вивчатимуть, як знаходити площу прямокутника за його довжиною і шириною, обчислюватимуть вирази і розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Вправа 584. Зробити висновок: щоб обчислити площу прямокутника, треба визначити його довжину і ширину та знайти добуток цих чисел.

2. Вправа 585. Учні знаходять довжину і ширину прямокутника та обчислюють його площу.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 588. Скласти план розв'язування, самостійно записати його.

2. Задача 589. Про які величини йдеться? Що можна знайти (час виїзду і приїзду)?

3. Задача 590 (усно, периметри прямокутників однакові, а площі – різні).

4. Вправи 586 і 587 виконати самостійно. Хто швидше впорається, виконує вправу 591.

VI. Підсумок уроку

Як знайти площу прямокутника? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

II СЕМЕСТР (71 ГОД)

Дата _____

Клас _____

1/2. ТЕМА: ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ПЛОЩІ ПРЯМОКУТНИКА (593–601)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЧИТИ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ПЛОЩІ ПРЯМОКУТНИКІВ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ

I. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

Яку одиницю площі ви знаєте? Що таке 1 см? Як знайти площу прямокутника? Які ви знаєте міри довжини? міри маси? міри вартості? Скільки сантиметрів в 1 дм? Скільки дециметрів, сантиметрів, міліметрів у 1 м?

2. Усні обчислення.

1) Число 21 узяти доданком 2 рази, а результат зменшити в 6 разів; знайти восьму частину кожного із чисел: 24, 32, 56.

2) Знайти площу прямокутника, якщо його довжина 8 см, а ширина 5 см.

3) Довжину прямокутника збільшити у 2 рази, а ширину – у 3 рази. Як зміниться площа прямокутника?

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти розв'язуватимуть задачі на обчислення площі прямокутника, самі складатимуть задачі, розв'язуватимуть рівняння та знаходитимуть значення виразів.

III. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправи 593–595 виконати під керівництвом учителя.

2. Задачу 596 проаналізувати від числових даних, пояснити вибір дії.

3. Заслухати 2–3 задачі, складені учнями. Заохотити їх самостійно записати розв'язання.

4. Вправа 597. З'ясувати, що може рухатися з такою швидкістю.

5. Задача 598 (пояснення фронтальне).

6. Вправа 599. Вирази першого рядка обчислити під керівництвом учителя, визначити порядок дій і пояснити обчислення. Решту виразів обчислити самостійно. **I в а р і а н т** – 2 рядок; **II в а р і а н т** – 3 рядок.

7. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Птахоферма за домовленістю повинна була відправити в супермаркет 6000 яєць. Вона вже відправила 10 ящиків яєць по 350 штук та 4 ящики – по 150 штук. Скільки яєць залишилося відправити в супермаркет?

З а д а ч а 2. Учитель записав на аркуші паперу число 20. Тридцять три чотирикласники передають аркуш один одному, і кожний додає до одержаного числа або віднімає від нього одиницю. Чи можна в результаті одержати число 10?

IV. Підсумок уроку

Розв'язували задачі на знаходження площі прямокутника. Знайти площу прямокутника зі сторонами 12 см і 60 мм. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

2/2. ТЕМА: ОДИНИЦІ ВИМІРЮВАННЯ ПЛОЩІ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖ НИМИ (602–608)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ОДИНИЦЯМИ ПЛОЩІ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ПЛОЩІ ТА ЗНАХОДЖЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ ЗІ СКЛАДЕНИМИ ІМЕНОВАНИМИ ЧИСЛАМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка учнів за партами.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Знайти площу та периметр квадрата зі стороною 9 см.

2) Знайти добуток чисел 208 і 5; 2008 і 5. Порівняти знайдені добутки.

3) Збільшити числа 36, 325, 4306 у 10 разів; у 100 разів.

2. Усні обчислення.

М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т. Записати лише відповіді.

1) Добуток чисел 3 і 500 зменшити на 200. Суму чисел 80 і 30 збільшити у 100 разів. Число 50 збільшити на частку чисел 240 і 10. Різницю чисел 650 і 300 зменшити у 7 разів. У скільки разів 8 т більше за 8 ц? 10 м більше за 10 см?

2) Довжина прямокутника 10 м, а ширина на 6 м менша. Знайти периметр і площу прямокутника.

3) Периметр квадрата 6 см. Знайти його площу.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ознайомляться з іншими одиницями вимірювання площі та розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. У вступній бесіді потрібно зазначити, що для вимірювання великих площ, наприклад стола, парти тощо, потрібна більша одиниця, ніж квадратний сантиметр. Такою одиницею є *квадратний дециметр* – площа квадрата, сторона якого дорівнює 1 дм. У кожного учня на карті – квадратний дециметр. Зіставити лінійний і квадратний дециметри. Показати *квадратний метр*, поділений на квадратні дециметри (вправа 602). Полічити, скільки квадратних дециметрів у квадратному метрі. Пояснити, де використовується квадратний метр.

2. Вправа 604.

3. Прочитати таблицю мір площі на форзаці підручника.

4. Практична робота за вправою 603. Виміряти сторони прямокутника в міліметрах і обчислити площу.

5. Задачу 605 (1) розв'язати усно, повторивши правило знаходження різниці двох чисел. Вправу 605 (2) записати в зошиті.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Самостійна робота за варіантами вправи 606.

2. Розв'язування задачі під керівництвом учителя.

Задача. Довжини сторін прямокутної ділянки 10 м і 12 м.

$\frac{1}{3}$ площі ділянки засаджено квітами, а на решті площі – дитячий майданчик. Знайти площу дитячого майданчика.

Учні з високим рівнем розв'язують задачу із запитанням: «На скільки площа дитячого майданчика більша за площу під квітами?».

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися з одиницями вимірювання площі та співвідношенням між ними. Що таке 1 а? 1 га? 1 км²?

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

3/2. ТЕМА: ВИЗНАЧЕННЯ ПЛОЩІ ПРЯМОКУТНОЇ ДІЛЯНКИ ЗА ЇЇ ПЛАНОМ (609–616)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЧИТИ ЗНАХОДИТИ ПЛОЩІ ПРЯМОКУТНИХ ДІЛЯНОК ЗА ПЛАНОМ, РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ПЛОЩІ ПРЯМОКУТНИКІВ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ СКЛАДАТИ ТА ОБЧИСЛЮВАТИ ВИРАЗИ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально пояснити вибір дій у розв'язанні задачі 608. Заслухати відповіді задачі 607.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Вправа 609.

2) Дати визначення одиниць вимірювання площі та розкрити співвідношення між ними.

3) Знайти периметр і площу квадрата зі стороною 5 см.

4) Якими одиницями вимірюють площу вікна, коридору, спортивного майданчика, огорожі, поля?

2. Усні обчислення.

1) $270 : 3$	$4 \cdot 17$
$- 45$	$: 68$
$+ 89$	$\cdot 80$
$: 2$	$: 4$
$- 37$	$\cdot 7$
$: 10$	$+ 160$

2) З а д а ч а. Ширина прямокутника 6 см, вона у 2 рази менша за довжину. Знайти периметр і площу цього прямокутника.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вчитимуться знаходити площі ділянок за їх планом, складатимуть і обчислюватимуть вирази.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Вправа 610. Фронтальна робота з визначення розмірів ділянок за планом. Складання задачі за планом кожної ділянки. Площу ділянки під редис знаходять під керівництвом учителя, а решту – самостійно.

2. Задача 611. Аналіз провести від запитання, скласти план. Сильніші учні розв'язують задачу двома способами, склавши вирази, а решта – під керівництвом учителя за діями.

3. Задача 612. Коротко записати задачу на дошці, побудувавши прямокутник. Сильніші учні розв'язують самостійно, а решта – під керівництвом учителя.

4. Складання виразів за вправою 614, коментуючи з місця.

5. Самостійна робота за варіантами (вправа 613).

6. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Сума п'яти чисел дорівнює 100, а різниця між числами, які стоять поряд, дорівнює 3. Чому дорівнює найбільше із цих чисел?

З а д а ч а 2. Периметр квадрата 48 м. Цей квадрат поділили на 4 рівні трикутники, з'єднавши відрізками протилежні його вершини. Обчислити площу одного з трикутників.

V. Підсумок уроку

Знаходили площі ділянок прямокутної форми. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

4/2. ТЕМА: ЗНАХОДЖЕННЯ ДОВЖИНИ ОДНІЄЇ ЗІ СТОРІН ПРЯМОКУТНИКА ЗА ДОВЖИНОЮ ІНШОЇ СТОРОНИ ТА ПЛОЩЕЮ (617–624)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ ІЗ ЗНАХОДЖЕННЯМ ДОВЖИНИ ОДНІЄЇ ЗІ СТОРІН ПРЯМОКУТНИКА ЗА ЙОГО ПЛОЩЕЮ І ДОВЖИНОЮ ІНШОЇ СТОРОНИ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ВИКОРИСТАННЯ ЗАЛЕЖНОСТІ МІЖ МНОЖНИКАМИ І ДОБУТКОМ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально перевірити відстані між містами (вправа 615). Знайти, на скільки кілометрів відстань Львів – Київ більша за відстань Київ – Харків.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Знайти площу і периметр квадрата зі стороною $a = 9$ дм, 7 дм, 1 дм 2 см.

2) $90 \text{ км} = \dots \text{ м}$; $35 \text{ м } 43 \text{ см} = \dots \text{ см} = \dots \text{ мм}$; $23 \text{ } 546 \text{ кг} = \dots \text{ ц } \dots \text{ кг}$.

3) З а д а ч а. Площа ділянки 48 а, $\frac{1}{3}$ її займає сад, а $\frac{1}{4}$ – город.

Яку площу займають сад і город разом?

2. Усні обчислення.

1) Вправа 617.

2) Назвати всі двоцифрові числа, які діляться на 7 так, щоб у частці було одноцифрове число, а в остачі 2.

3) Обчислити: $120 : 3 \cdot 4$; $120 : 2 : 3$; $120 : 6 - 9$; $120 : 4 \cdot 5$.

4) З а д а ч а. Довжина прямокутної ділянки 10 м, вона у 2 рази більша за ширину. Знайти площу ділянки.

5) З а д а ч а. Довжина ділянки 10 м, а ширина – на 2 м менша. Знайти площу ділянки.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть розв'язувати задачі на знаходження довжини однієї зі сторін прямокутника за його площею і довжиною іншої сторони.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Проаналізувати задачу 619 (1) за запитаннями: якою дією знаходять площу? Чим є довжина і ширина у записі розв'язання? Як знайти невідомий множник?

2. Виконуючи вправу 619 (2), використати залежність між множниками та добутком. Як знайти ширину (довжину) прямокутника за відомими площею і довжиною (шириною)?

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задачу 618 розв'язати під керівництвом учителя.

2. Самостійна робота за вправою 620.

3. Вправа 621. Значення виразів першого рядка знайти під керівництвом учителя. Звернути увагу, що біля частки найменування не записують.

4. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. У шести кошиках була однакова кількість груш. Якщо з кожного кошика взяти по 12 груш, то в усіх кошиках залишиться стільки груш, скільки було раніше в трьох кошиках. Скільки груш було в кожному кошику спочатку?

2) Один з двох множників дорівнює 20. Як зміниться добуток, якщо другий множник збільшити на 5?

VI. Підсумок уроку

Знаходили сторону прямокутника за його площею та іншою стороною. Чому дорівнює довжина прямокутника, ширина якого 4 см, а площа 72 см^2 ? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

5/2. ТЕМА: ЗНАХОДЖЕННЯ ПЛОЩІ НЕВЕЛИКИХ ФІГУР ЗА ДОПОМОГОЮ ПАЛЕТКИ (625–633)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ ІЗ ЗНАХОДЖЕННЯМ ПЛОЩІ ЗА ДОПОМОГОЮ ПАЛЕТКИ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ АНАЛІЗУВАТИ, РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ОБЧИСЛЕННЯ ПЕРИМЕТРА Й ПЛОЩІ ПРЯМОКУТНИКА ТА ЗНАХОДИТИ ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗІВ

I. Перевірка домашнього завдання

Повідомити відповідь до задачі 623 та пояснити порядок дій у виразах вправи 624.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Визначити площу прямокутної ділянки зі сторонами 7 м і 3 м.
- 2) Знайти довжину прямокутника, якщо його площа 36 м^2 , а ширина 4 м.
- 3) Обчислити: $2 \text{ м } 40 \text{ см} : 4 \text{ см}$; $3 \text{ т } 2 \text{ ц} : 8 \text{ ц}$.

2. Усні обчислення.

М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т.

- 1) Суму чисел 230 і 980 зменшити у 8 разів; частку чисел 480 і 60 збільшити у 3 рази; добуток чисел 150 і 5 зменшити на 600; різницю чисел 350 і 70 зменшити в 4 рази.

- 2) Знайти: $\frac{1}{5}$ від 2 т; $\frac{1}{3}$ від 2 хв; $\frac{1}{4}$ доби.

- 3) Обчислити: $2 \text{ т } 4 \text{ ц} : 6 \text{ ц}$; $3 \text{ м } 6 \text{ дм} : 4 \text{ дм}$.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти знаходитимуть площу невеликих фігур за допомогою палетки, розв'язуватимуть задачі, складатимуть і обчислюватимуть вирази.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Показати учням, як вимірювати палеткою площі фігур різної форми, пояснити, як нею користуватися.
2. Вправа 625 – під керівництвом учителя.
3. Практична робота за вправою 626.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправу 628 виконати, коментуючи з місця.
2. Вправа 631. Пояснити, до якої задачі складено кожен з виразів. Про що дізнаємося, обчисливши їх?
3. Задача 627 – під керівництвом учителя.
4. Вправа 629 – самостійно.
5. Додаткові диференційовані завдання.

- 1) Записати найменше і найбільше шестицифрові числа, у кожному з яких усі цифри різні. Знайти різницю між ними.

- 2) З а д а ч а. З пункту А до пункту Б о 5-й год ранку вийшов турист. О 12-й год услід за ним вирушив вершник. На якій відстані від пункту А вершник наздожене туриста, якщо швидкості туриста і вершника становлять відповідно 5 км/год і 12 км/год?

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися зі знаходженням площі невеликих фігур за допомогою палетки. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

6/2. ТЕМА: ДІЯ ДІЛЕННЯ ТА ЇЇ ВЛАСТИВОСТІ (634–644)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЗАГАЛЬНИТИ ЗНАННЯ ПРО ДІЮ ДІЛЕННЯ ТА ЇЇ ВЛАСТИВОСТІ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ СКЛАДАТИ ТА РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ДІЛЕННЯ; ПОВТОРИТИ АЛГОРИТМ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВОГО ЧИСЛА НА ОДНОЦИФРОВЕ

I. Перевірка домашнього завдання

Пояснити план та вибір дії у розв'язанні задачі 632, вибірково повідомити значення виразів вправи 633.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів**1. Завдання для опитування.**

1) **З а д а ч а.** Довжина однієї сторони прямокутника 6 см, а його площа 48 см². Знайти площу квадрата, периметр якого дорівнює периметру цього прямокутника.

2) Обчислити вираз $17\text{ м } 52\text{ см} : 4\text{ см}$.

3) Назвати одиниці вимірювання площі від найбільшої до найменшої.

2. Усні обчислення.

Гра «Альпініст». Учитель добирає два ланцюжки виразів, які «сходяться» на вершині «гори». Грають 2 команди. Перемагає та команда, яка швидше досягне вершини.

Можливі вирази: 1 команда – $(950 : 5 + + 560) : 3 - 70 \cdot 3$; 2 команда – $(570 + 230) : 5 \cdot 4 : 2 : 8$. На вершині «гори» має бути одне число.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні повторять дію ділення та її властивості.

IV. Узагальнення та повторення вивченого матеріалу

1. У процесі самостійної роботи за вправами 634, 635 уточнити, що таке ділення, назви чисел при діленні; що у множині натуральних чисел завжди можливе ділення з остачею; властивості ділення та їх застосування при діленні.

2. Вправу 636 розв'язати під керівництвом учителя.

3. Задачу 637 розв'язати усно, детально пояснюючи вибір дій.

4. Вправа 638. Детально пояснити прийоми обчислень.

5. Алгоритм письмового ділення повторити, пояснюючи обчислення виразів вправи 639.

6. Записати задачу 642 у вигляді таблиці. Проаналізувати від запитання, скласти план, записати розв'язання самостійно.

7. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Сторона квадрата 20 см, вона у 2 рази більша за сторону прямокутника. Знайти довжину прямокутника.

З а д а ч а 2. До Новорічного свята Марійка, Галинка й Тетянка вирізали прикраси, кожна – тільки одного кольору: зеленого, синього або червоного. Відомо, що Галинка вирізала найменшу кількість прикрас; найбільше було червоних прикрас; прикрас синього кольору було менше, ніж зеленого; Тетянці не подобається зелений колір. Прикраси якого кольору вирізала кожна з дівчаток?

V. Підсумок уроку

Повторили дію ділення та її властивості. Як відняти суму від числа? Розказати про свої успіхи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

7/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВОГО ЧИСЛА НА ОДНОЦИФРОВЕ (ЗАГАЛЬНИЙ ВИПАДОК) (645–654)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ПИСЬМОВИМ ДІЛЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ПОСТУПОВЕ ЗВЕДЕННЯ ДО ОДИНИЦІ ТА ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ

I. Перевірка домашнього завдання

Самостійна робота за завданнями, подібними до домашнього.

1) З а д а ч а. Довжина прямокутника 12 см, а ширина – у 2 рази менша. Чому дорівнює площа прямокутника?

2) Обчислити вираз $6200 - 434 : 7$.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Усні обчислення.

1) Вправа 645.

2) Виконати ділення з остачею: $35 : 6$; $50 : 9$; $76 : 8$.

3) Обчислити: 1 дм : 2 см; 1 год : 15 хв; 2 год : 6.

4) З а д а ч а. Довжина поля 120 м, а ширина дорівнює $\frac{1}{3}$ довжини. Яка площа поля?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вчитимуться письмово ділити багатоцифрові числа на одноцифрове, розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснення учнями ділення трицифрового числа на одноцифрове. Вправа 646.

2. Пояснити письмове ділення багатоцифрового числа на одноцифрове за виразом $14\ 882 : 7$.

3. Вправи 647, 648 (пояснити, коментуючи з місця, з використанням плану в підручнику).

4. Вправа 649 – під керівництвом учителя.

V. Повторення і закріплення вивченого матеріалу

1. Задача 651 – самостійно.

2. Задача 652 – під керівництвом учителя.

3. Самостійна робота за вправою 650.

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися з письмовим діленням багатоцифрових чисел на одноцифрове. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

8/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ, ЗАДАЧІ НА ЗВЕДЕННЯ ДО ОДИНИЦІ (655–662)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ДІЛИТИ БАГАТОЦИФРОВІ ЧИСЛА НА ОДНОЦИФРОВЕ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗВЕДЕННЯ ДО ОДИНИЦІ

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка учнів, що сидять поруч.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Усні обчислення.

1) Вправи 655, 656.

2) Обчислити: $7 \text{ м} : 2$; $8 \text{ ц } 25 \text{ кг} : 3$; $3 \text{ год} : 6$.

3) $3 \text{ а } 4 \text{ ч а}$. Довжина дитячого майданчика 28 м, а ширина становить $\frac{1}{4}$ довжини. Знайти площу майданчика.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти продовжать ділити багатоцифрові числа на одноцифрове та розв'язуватимуть задачі.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Вправа 657. Знайти значення перших двох виразів на дошці, третього – коментуючи з місця, а четвертого – самостійно.

2. Задача 658. Розв'язати двома способами, аналізуючи від числових даних.

3. Задача 659. Проаналізувати від запитання, розв'язати самостійно. Змінити запитання задачі, щоб її розв'язанням був вираз: $6 \cdot 1240 - 4 \cdot 720$.

4. Вправу 660 виконати з коментуванням.

5. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Обчислити площу квадрата, периметр якого дорівнює периметру прямокутника з площею 32 см^2 і довжиною 8 см.

З а д а ч а 2. Площа прямокутника 72 см^2 , довжина 9 см. Знайти периметр цього прямокутника.

V. Підсумок уроку

Скільки цифр буде в частці: $910\,218 : 3$; $4032 : 9$? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

9/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ, ПЕРЕВІРКА ДІЛЕННЯ МНОЖЕННЯМ (663–671)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ДІЛИТИ БАГАТОЦИФРОВІ ЧИСЛА НА ОДНОЦИФРОВІ, ПЕРЕВІРЯТИ ДІЛЕННЯ МНОЖЕННЯМ ТА РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ПОСТУПОВЕ ЗВЕДЕННЯ ДО ОДИНИЦІ

I. Перевірка домашнього завдання

На дошці записано обчислені вирази вправи 661 з помилками. Знайти помилки. Пояснити вибір дій у вправі 662.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для індивідуального опитування.

К а р т к а

1) Виконати ділення: $72\ 968 : 4$; $16\ м\ 74\ см : 9$.

2) З а д а ч а. Три однакових насоси за 2 год викачали 456 л води. Скільки води викачує один насос за 1 год?

3) Назвати (під час перевірки) властивості ділення.

2. Усні обчислення за вправою 665.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа на одноцифрові та перевірять ділення множенням. Розв'язуватимуть задачі, рівняння та обчислюватимуть вирази.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. За рівністю $18 : 3 = 6$ скласти ще дві рівності. Що дістанемо, якщо діляник поділимо на частку? Як можна перевірити результат ділення?

2. Виконати частину вправи 668 під керівництвом учителя (два вирази), а решту – самостійно.

3. Задача 663. Усно скласти прості задачі на ділення (різні види).

4. Проаналізувати задачу 664 від запитання, пояснити та завершити два способи розв'язування задачі.

5. Вправа 666 – з коментуванням та самостійно (на вибір учителя).

6. Задача 669. Колективно скласти план, розв'язання записати самостійно. Сильніші учні виконують вправу 667*.

V. Підсумок уроку

Перевіряли ділення множенням. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

Коментар
читателя

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПРОАНАЛІЗУВАТИ КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ; ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ, КОЛИ У ЧАСТЦІ БУДЕ НУЛЬ

Загальна характеристика результатів контрольної роботи, аналіз типових помилок і виконання відповідних завдань.

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа, коли в частці буде 0, складатимуть та обчислюватимуть вирази, розв'язуватимуть задачі.

1. Вправа 672. Пояснення учнями ділення трицифрового числа на одноцифрове, коли в частці буде 0.

3. Вправа 673. Прочитати, пояснити одержання нуля в частці.

4. Вправа 674 (під керівництвом учителя).

1. Самостійно – вправа 675.

2. Задачу 677 розв'язати під керівництвом учителя.

3. Задача 678 – самостійно. Під час перевірки пояснити вибір дій.

4. Ознайомлення з елементами *паралелепіпеда* за вправою 676*.

Виконували ділення багатоцифрових чисел на одноцифрове, коли в частці буде 0. Чи справдилися очікування учнів від уроку? Який настрій переважав на уроці? Які завдання видалися складними?

Додатковий матеріал до уроку

12/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ, КОЛИ ЧАСТКА МІСТИТЬ У СЕРЕДИНІ НУЛІ (681–687)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ, КОЛИ ЧАСТКА МІСТИТЬ У СЕРЕДИНІ НУЛІ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ПОСТУПОВЕ ЗВЕДЕННЯ ДО ОДИНИЦІ; ЗНАХОДИТИ ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗІВ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально пояснити два способи розв'язання задачі 680. Вирази вправи 679 пояснити вибірково.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $483\,072 : 6$; $9\,т : 2\,ц$.

2) Записати всі двоцифрові числа, остачі від ділення яких на 9 дорівнюють 4.

3) Знайти ширину прямокутника, площа якого $96\,см^2$, а довжина $16\,см$.

2. Усні обчислення.

Гра «Кращий обчислювач». Грають три команди.

$$5 \cdot 36 \cdot 20$$

$$25 \cdot 96 \cdot 4$$

$$50 \cdot 44 \cdot 2$$

$$960 : 4$$

$$960 : 6$$

$$960 : 3$$

$$2537 : 100$$

$$3643 : 100$$

$$5227 : 100$$

$$57 : 8$$

$$34 : 6$$

$$47 : 6$$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа, коли в частці в середині є нулі, розв'язуватимуть задачі, обчислюватимуть вирази.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Ознайомлення з новим випадком ділення можна провести за вправою 683. У виразі $28\,204 : 6$ перше неповне ділене 28 дес. тис., у частці – 5 цифр. 28 поділити на 6 , буде 4 , остача 4 . Залишилося десятків тисяч менше за 6 . Цифру дібрали правильно. Друге неповне ділене 42 од. тис. 42 поділити на 6 , буде 7 . Усі одиниці тисяч поділилися. Утворимо неповне ділене із сотень. У діленому сотень немає, тому їх не буде і в частці. На місці сотень частки пишемо 0 . (Пояснити можна так: 90 сот. поділити на 0 , буде 0 . Пишемо на місці сотень частки 0 . Утворимо неповне ділене з десятків. 2 дес. не можна поділити на 6 , щоб були десятки. На місці десятків пишемо 0 . 24 од. поділити на 6 , буде 4 . Усі одиниці поділилися. Частка $47\,004$).

2. Вправу 682 розв'язати з коментуванням та самостійно.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Самостійна робота за вправою 681.

2. Задачу 684 розв'язати разом з учителем двома способами.

3. Задача 685 (1) – самостійно, а (2) – разом з учителем.

4. Додаткові диференційовані завдання.

1) Порівняти вирази: $6\,м\,32\,см : 4$ і $24\,м : 8$.

2) З а д а ч а. За який час легковий автомобіль наздожене вантажний, якщо відстань між ними $60\,км$, а швидкість легкового автомобіля більша від швидкості вантажного на $12\,км/год$?

VI. Підсумок уроку

Виконували ділення багатоцифрових чисел на одноцифрове. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці, виявлення труднощів у виконанні завдань.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

13/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ, ЩО ЗАКІНЧУЮТЬСЯ НУЛЯМИ, НА ОДНОЦИФРОВЕ (688–696)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ, ЩО ЗАКІНЧУЮТЬСЯ НУЛЯМИ, НА ОДНОЦИФРОВЕ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ З БУКВЕНИМИ ДАНИМИ ТА ОБЧИСЛЮВАТИ ВИРАЗИ

I. Перевірка домашнього завдання

Розв'язування задачі 686 пояснює учень. Виконання вправи 687 перевірити в парах.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Число 483 072 зменшити у 6 разів.

2) З а д а ч а. У двох однакових вагонах 26 т вантажу. Скільки тонн вантажу в 5 таких вагонах?

3) Як можна перевірити результат ділення?

2. Усні обчислення.

Вправа 688.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа, які закінчуються нулями, на одноцифрове та знаходитимуть значення виразів

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Під керівництвом учителя виконати вправу 690.

2. Самостійне опрацювання вправи 691. Звернути увагу на пояснення одержання нулів у кінці частки. Перевірити множенням.

3. Вправа 692. Пояснити, коментуючи з місця.

4. Вправа 689: перший вираз обчислюють на дошці, другий – коментуючи, а третій – самостійно.

5. Задача 693. Пояснити, що знаходимо, обчислюючи кожен вираз.

6. Задача 694*. Скільки граней у куба? Якою геометричною фігурою є грань куба? Скласти план, записати розв'язання.

7. Додаткові диференційовані завдання.

1) Обчислити: $185\,200 : 2 + (97\,503 - 29\,371) \cdot 3$.

2) За допомогою п'яти п'ятирок і знаків дій записати число 36.

V. Підсумок уроку

Скільки цифр у частці $870\,000 : 5$? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

14/2. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ (697–705)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ПИСЬМОВИМ ДІЛЕННЯМ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ВИКОНАННЯ ДІЙ ЗІ СКЛАДЕНИМИ ІМЕНОВАНИМИ ЧИСЛАМИ; СКЛАДАТИ ТА ОБЧИСЛЮВАТИ ВИРАЗИ

I. Перевірка домашнього завдання

Робота в парах.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити вираз $812\,400 : 3$.

2) Виразити в метрах: 31 км 243 м; 43 568 дм; 23 564 см.

3) З а д а ч а. На складі було 6432 мішки борошна. Вивезли восьму частину всього борошна. Скільки мішків борошна залишилося?

2. Усні обчислення.

1) $1200 : 6 \cdot 2$ $0 : 6 \cdot 2$ $6012 : 6 \cdot 5$ $720 : 6 \cdot 10$
 $36 : 3 \cdot 9$ $48 : 3 \cdot 7$ $24 : 3 \cdot 2$ $5 \cdot 0 : 6$

2) З а д а ч а. Довжина ребра куба 3 см. Скільки квадратних сантиметрів паперу потрібно, щоб обклеїти всі його грані?

3) Вправа 697.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть складені іменовані числа на одноцифрові абстрактні числа та розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Учитель показує зразок письмового ділення складеного іменованого числа на одноцифрове. Наголосити, що при діленні замінюють складене іменоване число простим, а далі виконують як ділення абстрактних чисел. Результат подають складеним іменованим числом.

2. Задача 698. Розглянути розв'язання задачі, пояснити вибір дії.

3. Самостійна робота за вправою 699.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправи 700, 701 (фронтально).

2. Задачу 702 розв'язати під керівництвом учителя, аналіз провести від числових даних.

3. Задача 703 – самостійно. Учитель працює з тим, хто потребує допомоги.

VI. Підсумок уроку

Ділили складені іменовані числа на одноцифрові абстрактні числа та розв'язували задачі. Розказати про свої успіхи на уроці. Чи справдилися очікування учнів від уроку?

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

15/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ СКЛАДЕНОГО ІМЕНОВАНОГО ЧИСЛА НА ПРОСТЕ ІМЕНОВАНЕ ЧИСЛО (706–714)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЧИТИ ВИКОНУВАТИ ДІЛЕННЯ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ НА ПРОСТІ ІМЕНОВАНІ ЧИСЛА; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ, ЩО МІСТЯТЬ ЗМЕНШЕННЯ В КІЛЬКА РАЗІВ І ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСТИНИ ЧИСЛА

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально перевірити вибір дії для розв'язування задачі 705, пояснити ділення в останньому стовпчику вправи 704.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $72 \text{ км } 160 \text{ м} : 4$.

2) З а д а ч а. У 6 однакових ящиках 72 кг винограду. Скільки потрібно ящиків для 96 кг винограду, якщо в кожний ящик класти на 4 кг менше?

3) Виразити в дециметрах: 5 м; 4026 см.

2. Усні обчислення.

Вправа 706. Підсумовуючи, зазначити, що перед діленням іменованого числа на іменоване, необхідно виразити їх в однакових одиницях і знайти, скільки разів дільник міститься в діленому, або в скільки разів ділене більше від дільника.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть складені іменовані числа на прості іменовані, розв'язуватимуть задачі та обчислюватимуть вирази.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Задача 709. Пояснити, як ділили складене іменоване число на просте іменоване число.

2. Вправа 707 (коментоване та самостійне виконання).

3. Задача 708. Проаналізувати від запитання, записати розв'язання на дошці, пояснюючи вибір та виконання дій.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задача 711. Скласти план, записати розв'язання на дошці, пояснити ділення.

2. Вправа 712 – самостійна робота. Перевіряючи, порівняти вирази першого стовпчика.

3. Задача 710 (усно).

4. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Сестра молодша за брата у стільки разів, скільки років братові. Скільки років сестрі?

З а д а ч а 2. Перший шматок тканини завдовжки 20 м і шириною 2 м коштує 2000 грн. Яка вартість другого шматка цієї тканини завдовжки 30 м і завширшки 4 м?

VI. Підсумок уроку

Виконували ділення складених іменованих чисел на прості іменовані. Що треба зробити, перш ніж виконувати ділення складених іменованих чисел на просте іменоване?

16/2. ТЕМА: ЗНАХОДЖЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ НА СУМІСНІ ДІЇ. ЗАДАЧІ НА ЗУСТРІЧНИЙ РУХ ДВОХ ТІЛ (715–722)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЧИТИ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗУСТРІЧНИЙ ОДНОЧАСНИЙ РУХ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ЗНАХОДИТИ ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗІВ НА СУМІСНІ ДІЇ

I. Перевірка домашнього завдання

1. Серед записаних на дошці виразів знайти той, яким розв'язується задача 713.

$$294 \cdot 2 : 7 \cdot 6 \quad 294 : 7 : 2 \cdot 6 \quad 294 : 2 : 7 \cdot 6 \quad 294 \cdot 6 : 2 \cdot 7$$

2. Фронтально перевірити значення виразів вправи 714.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $63 \text{ м} : 5$; $63 : 5 \text{ см}$.

2) Частка яких чисел дорівнює 1? 0?

3) З а д а ч а. Квадрат і прямокутник мають однакову площу. Сторона квадрата 8 см, а одна зі сторін прямокутника 4 см. Знайти периметр прямокутника.

2. Усні обчислення.

1) Вправа 715.

2) З а д а ч а. З міста в село виїхав велосипедист зі швидкістю 15 км/год. Одночасно із села назустріч йому вийшов пішохід, який зустрів велосипедиста через 1 год. На якій відстані від міста відбулася зустріч?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти розв'язуватимуть задачі на одночасний зустрічний рух та знаходитимуть значення виразів.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Задача 717. Прочитати задачу, розглянути малюнок та розв'язання двома способами. Звернути увагу на позначення пунктів, швидкостей, місця зустрічі, те, з яких частин складається відстань між містами. Бажано змодельовати рух автобусів.

2. Задача 718. Записати задачу коротко під керівництвом учителя. Порівняти із задачею 717. Скласти план розв'язування, розв'язати самостійно.

3. Вправа 716. Розв'язати під керівництвом учителя, порівняти вирази у першому і другому рядках кожного стовпчика, пригадати порядок виконання дій у виразах.

4. Вправа 719 (1). Розв'язати рівняння під керівництвом учителя і самостійно. Порівняти рівняння та пояснити причину різних розв'язків.

5. Вправа 719 (2). Виконати самостійно. Сильніші учні розв'язують задачу 720.

V. Підсумок уроку

Ознайомилися з розв'язуванням задачі на зустрічний рух. Які труднощі виникли на уроці? Над чим треба ще попрацювати?

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

17/2. ТЕМА: УСНЕ ДІЛЕННЯ КРУГЛИХ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ. ЗАДАЧІ НА РУХ (723–731)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ КРУГЛИХ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВІ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА РУХ, ОБЧИСЛЮВАТИ ПЛОЩУ

I. Перевірка домашнього завдання

Перевіряючи задачі 721, 722, заслухати пояснення різних способів розв'язання, визначити найбільш раціональний.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити $30\,450 : 5$. Чому в частці на місці сотень треба писати 0?

2) **З а д а ч а.** За 6 год літак пролетів 4512 км. Скільки кілометрів пролетів літак за 3 год, якщо рухався з однаковою швидкістю? (Розв'язати двома способами).

2. Усні обчислення.

1) Вправа 724.

2) Гра «Естафета». Грають 2 команди.

$$320 : 4$$

$$240 : 2$$

$$800 : 2$$

$$600 : 3$$

$$(350 + 150) : 5$$

$$(830 - 230) : 6$$

$$(540 - 90 \cdot 6) : 9$$

$$8 \cdot (703 - 210)$$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть круглі багатоцифрові числа на одноцифрові, розв'язуватимуть задачі та знаходитимуть значення виразів.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Самостійно розглянути та пояснити ділення круглих багатоцифрових чисел за вправою 726 (1).

2. Вправа 726 (2) – під керівництвом учителя та самостійно.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправа 723 – під керівництвом учителя.

2. Вправа 725 – самостійно за варіантами.

3. Задача 728. Записати графічно задачу, розв'язати її двома діями.

4. Задача 729. Розглянути малюнок і розгортку паралелепіпеда. Знайти її площу під керівництвом учителя. Сильніші учні додатково розв'язують задачу із *. Послухати міркування учнів щодо її розв'язання.

5. Вправа 727 – самостійно.

VI. Підсумок уроку

Ділили круглі багатоцифрові числа на одноцифрові, розв'язували задачі на рух. Які труднощі були на уроці? Над чим потрібно працювати, щоб їх подолати?

Додатковий матеріал до уроку

18/2. ТЕМА: ЗНАХОДЖЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ НА ВСІ АРИФМЕТИЧНІ ДІЇ. ЗАДАЧІ НА ЗУСТРІЧНИЙ РУХ (732–740)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ ЗНАХОДИТИ ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗІВ НА ВСІ АРИФМЕТИЧНІ ДІЇ ТА РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗУСТРІЧНИЙ РУХ

I. Перевірка домашнього завдання

Пояснити два способи розв'язання задачі 730 та вибірково – обчислення виразу вправи 731.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Усні обчислення.

$$\begin{array}{lll} 1) 4800 : 4 & 18\,000 : 9 & 440 : 2 \cdot 8 \\ 960 : 4 \cdot 6 & 600 : 5 \cdot 100 & 630 : 2 : 9 \end{array}$$

2) З а д а ч а. Один лижник пройшов 1200 м за 8 хв. Другому лижникові, щоб пройти цю відстань, знадобилося на 2 хв менше. У кого з двох лижників швидкість була більша і на скільки?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні знаходитимуть значення виразів, розв'язуватимуть рівняння та задачі на зустрічний рух.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Розв'язування задачі 734. Короткий запис зобразити схематично, розв'язати двома способами.

2. Задача 736. Проаналізувати під керівництвом учителя, розв'язати окремими діями. Сильніші учні складають обернену задачу до задачі 734 та розв'язують її.

3. Вправа 732 (1) – самостійно.

4. Вправа 732 (2). Розв'язати під керівництвом учителя та самостійно.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Вправа 733. Порівняти вирази та знайти їх значення. Чому вони різні?

2. Вправа 735. Розглянути малюнки, дати відповіді на запитання.

3. Вправа 737 – самостійно.

VI. Підсумок уроку

Розв'язували задачі на зустрічний рух, обчислювали значення виразів. Як ви оцінюєте свою роботу на уроці? Закінчіть речення: «На уроці мені... Ці знання я можу використати...».

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

19/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ З ОСТАЧЕЮ НА 10, 100, 1000. ЗАДАЧІ НА СПІЛЬНУ РОБОТУ (741–750).

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ З ОСТАЧЕЮ НА 10, 100, 1000; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА СПІЛЬНУ РОБОТУ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально заслухати відповідь та пояснення вибору дій у розв'язанні задачі 740. Вправа 739 – знайти різницю значень виразів першого стовпчика. Пояснити порядок дій у виразах останнього стовпчика.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Порівняти вирази: $5 \text{ км } 250 \text{ м} \cdot 4$ і $61 \text{ км } 456 \text{ м} : 8$.

2) З а д а ч а. Від двох пристаней, відстань між якими 96 км, одночасно назустріч один одному вийшли два теплоходи. Один ішов зі швидкістю 26 км/год, а другий – 22 км/год. Через скільки годин теплоходи зустрілися? Скласти обернені задачі.

2. Усні обчислення.

1) Обчислити: $(320 + 430) : 10 \cdot 100 - 1000$;

$(280 + 310) : 10 \cdot 100 - 100$; $(940 - 300) : 10 \cdot 100 - 320$.

2) Вправа 741.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть ділити багатоцифрові числа з остачею на 10, 100, 1000 та розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Запропонувати знайти значення виразу $85 : 10$ з поясненням. Найближче число до 85, яке ділиться на 10 без остачі, це 80. 80 поділити на 10, буде 8. $85 - 80 = 5$, тому $85 : 10 = 8$ (ост. 5).

2. Вправа 742. Зробити висновок: при діленні числа на 10 одиниці діленого становитимуть остачу, а число, записане рештою цифр, – частку. Зіставити кількість нулів дільника з кількістю цифр остачі. Зробити висновок.

3. Коментоване обчислення виразів вправи 743.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задача 745. Доповнивши вказівкою, що норма висіву однакова, задачу можна розв'язати способом відношень.

2. Задача 746. Проаналізувати від запитання, скласти план, записати розв'язання на дошці, у зошитах.

3. Задачу 747 розв'язати під керівництвом учителя.

4. Самостійна робота за вправою 744. Сильніші учні розв'язують задачу 748*. (16 років – це двічі по стільки, скільки років хлопчикові тепер).

VI. Підсумок уроку

Обчислити: $4368 : 10$; $35\,206 : 100$; $5432 : 1000$. Чого навчилися на уроці? Що дізналися нового?

ДРОБИ

20/2. ТЕМА: ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСТИНИ ЧИСЛА І ЧИСЛА ЗА ЗНАЧЕННЯМ ЙОГО ЧАСТИНИ (751–759)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПОВТОРИТИ УТВОРЕННЯ ЧАСТИН, УЧИТИ ЗНАХОДИТИ ЧАСТИНУ ЧИСЛА І ЧИСЛО ЗА ЗНАЧЕННЯМ ЙОГО ЧАСТИНИ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСТИНИ ЧИСЛА ТА ЧИСЛА ЗА ЙОГО ЧАСТИНОЮ, ОБЧИСЛЮВАТИ ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗІВ ЗІ ЗМІННОЮ

I. Перевірка домашнього завдання

Скласти обернені задачі до задачі 749. Скількома способами можна пов'язати кожну зі складених задач? Знайти суму значень виразів у вправі 750 (1). Пояснити розв'язання рівнянь у вправі 750 (2).

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Усні обчислення.

1) Обчислити (завдання записано на дошці): різницю чисел 350 і 130 збільшити у 5 разів; частку чисел 1200 і 4 зменшити на 100; від 580 відняти добуток чисел 3 і 150; $12\ 345 : 100$; $340\ 500 : 1000$; $234\ 003 : 10$.

2) З а д а ч а. Автобус за 3 год проїхав 240 км. Знайти швидкість автобуса.

3) З а д а ч а. Площа прямокутника 36 дм². Знайти довжину прямокутника, якщо його ширина 40 см.

4) Виразити в дециметрах: 53 040 см; 235 м.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти повторять утворення частин, їх порівняння та розв'язуватимуть задачі із частинами, знаходитимуть значення виразів зі змінною.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправи 751, 752 – під керівництвом учителя.

2. Вправа 753. Пояснити вибір дій для розв'язування кожної задачі.

3. Порівняння частин за вправою 754.

4. Розв'язування задачі 755.

5. Вправа 756 – під керівництвом учителя і самостійно.

6. Задачу 757 проаналізувати від числових даних. Скласти схему міркувань. Розв'язання записати самостійно. Сильнішим учням: усно змінити умову і запитання, щоб задача розв'язувалася виразом $240 : 3 - 420 : 7$.

7. Додаткові диференційовані завдання.

1) Периметр квадрата у см і площа його у см² виражені рівними числами. Знайти сторону квадрата.

2) Скласти вираз, значення якого дорівнює 100, використовуючи знаки дій і п'ять трійок.

V. Підсумок уроку

Порівняти: $\frac{1}{3}$ і $\frac{1}{5}$; $\frac{1}{8}$ і $\frac{1}{7}$. Якою дією знаходимо частину

від числа? Якою дією знаходимо число за значенням його частини? Оцінювання учнями своєї роботи, виявлення труднощів.

Коментар
учителя

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

21/2. ТЕМА: ДРОБИ (760–769)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З УТВОРЕННЯМ ДРОБІВ, ЇХ ЗАПИСОМ І ЧИТАННЯМ; УЧИТИ ЗНАХОДИТИ ДРІБ ВІД ЧИСЛА, РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ, ЩО МІСТЯТЬ ЗНАХОДЖЕННЯ ЧАСТИНИ ЧИСЛА

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка учнів.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) З а д а ч а. У класі 36 учнів, з них $\frac{1}{3}$ – дівчатка. Скільки хлопчиків у класі?

2) З а д а ч а. Мама купила в магазині $\frac{1}{2}$ метра червоної стрічки, а синьої – $\frac{1}{4}$ метра. Якої стрічки мама купила більше?

3) З а д а ч а. $\frac{1}{6}$ довжини дошки дорівнює 50 см. Від неї відпиляли 1 м 20 см. Яка довжина дошки, що залишилася?

2. Усні обчислення.

«Кругові вирази».

$2400 : 4$	$350 \cdot 2 + 100$	$300 + 250$
$550 - 200$	$600 : 2$	$800 \cdot 3$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вчитимуть дробів, розв'язуватимуть задачі та вправи з дробами.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Самостійна робота за вправою 760.
2. Вправу 761 розв'язати під керівництвом учителя.
3. Ознайомити з утворенням дробів, записом, назвами частин дробу за вправою 762.
4. Вправу 763 виконати під керівництвом учителя.
5. Вправи 764 і 765 виконати самостійно.
6. Розв'язати задачі 766, 767 під керівництвом учителя.
7. Додаткові диференційовані завдання.

1) До діленого додали число, що дорівнює дільнику. На скільки змінилася частка? (Збільшилася на 1).

2) З а д а ч а. 2 мішки картоплі важать стільки ж, скільки 6 мішків цибулі. Мішок цибулі легший від мішка картоплі на 30 кг. Яка маса мішка картоплі?

V. Підсумок уроку

Ознайомилися з дробами, їх утворенням, записом та читанням. Що найбільше сподобалося на уроці? Що не сподобалося? Над чим би хотіли більше працювати?

Додатковий матеріал до уроку

22/2. ТЕМА: ЗНАХОДЖЕННЯ ДРОБУ ВІД ЧИСЛА (770–776)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ ЗІ ЗНАХОДЖЕННЯМ ДРОБУ ВІД ЧИСЛА; УЧИТИ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ДРОБУ ВІД ЧИСЛА

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально перевірити відповідь і план розв'язування задачі 769.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Усні обчислення.

$$1) (300 \cdot 2 + 400 + 8) : 100 \quad 200 \cdot 4 + 120 - 12) : 10 \\ (200 \cdot 7 + 270 + 30) : 100$$

2) З а д а ч а. Відстань від міста до села 30 км. Із села до міста іде пішохід зі швидкістю 5 км/год, а назустріч йому їде велосипедист зі швидкістю 15 км/год. У скільки разів довше пішохід ітиме до міста, ніж велосипедист їхатиме до села? Якщо буде невідома відстань, чи можна знайти відповідь на запитання задачі?

3) Скласти задачу з величинами: швидкість, час, відстань за виразами: а) $(45 + 52) \cdot 4$; б) $36 : (5 + 4)$.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні будуть знаходити дроби від числа, розв'язуватимуть задачі з дробами.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Вправу 770 виконати фронтально.

2. Самостійна робота за вправою 771. Взаємоперевірка.

3. Побудувати відрізок завдовжки 12 см. Скільки сантиметрів у $\frac{3}{4}$ відрізка? Як одержати $\frac{3}{4}$? Поділити відрізок на

4 рівні частини. Як називається кожна? Показати $\frac{1}{4}$ відрізка.

Якою дією можна дізнатися, скільки сантиметрів в $\frac{1}{4}$ відрізка?

Показати $\frac{3}{4}$ відрізка. Як дізнатися, скільки сантиметрів

у $\frac{3}{4}$ відрізка? Записати розв'язання двома діями і виразом.

4. Прочитати пояснення розв'язання задачі 772. Зауважити, що розв'язання таких задач записують виразом.

5. Вправу 773 розглянути під керівництвом учителя.

6. Вправа 774. Розв'язати з учителем і самостійно.

7. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. Учень прочитав $\frac{1}{6}$ книги та ще 20 сторінок, що разом становить 60 сторінок. Скільки сторінок йому ще залишилося прочитати?

2) Половина від половини числа дорівнює половині. Яке це число?

3) З а д а ч а. За який час легковий автомобіль наздожене мотоцикліста, якщо відстань між ними 48 км, а швидкість легкового автомобіля більша від швидкості мотоцикліста на 16 км/год?

V. Підсумок уроку

Учили, як знаходити дріб від числа, та розв'язували задачі. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

23/2. ТЕМА: ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ДРОБУ ВІД ЧИСЛА. ВИРАЗИ ЗІ ЗМІННОЮ, ЩО ПОВТОРЮЄТЬСЯ ДВІЧІ (777–787)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ДРОБУ ВІД ЧИСЛА; УЧИТИ ЗНАХОДИТИ ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗІВ ЗІ ЗМІННОЮ, ЯКА ПОВТОРЮЄТЬСЯ У ВИРАЗИ ДВІЧІ

I. Перевірка домашнього завдання

Повідомити відповіді задачі 775. Як змінити запитання, щоб у розв'язанні додалося ще 2 дії? Пояснити 2 способи розв'язування задачі 776.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Знайти: $\frac{3}{5}$ м; $\frac{2}{5}$ т; $\frac{3}{4}$ км.

2) З а д а ч а. Взуттєва фабрика виготовила 3600 пар взуття. Дитяче взуття становило $\frac{2}{3}$ усього, а решта – жіноче. Скільки пар жіночого взуття виготовила фабрика?

3) З а д а ч а. У класі 6 відмінників, що становить $\frac{1}{6}$ всіх учнів. У скільки разів менше у класі відмінників, ніж не відмінників?

2. Усні обчислення.

1) Вправи 777, 785.

2) $(960 - 120 \cdot 5) : 3$ $200 : 5 + 170 \cdot 5$ $(640 + 160) : 16$
 $(200 \cdot 3 + 140) \cdot 8$ $(3200 - 300) : 100$ $(4320 - 200) : 10$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти розв'язуватимуть задачі на знаходження дробу від числа та обчислюватимуть вирази.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправа 778. Розв'язати під керівництвом учителя.

2. Вправу 779 (1) під керівництвом учителя розв'язують учні із середнім та початковим рівнями досягнень, а 779 (2) – з високим та достатнім рівнем.

3. Практична робота за вправою 780.

4. Вправу 781 виконати під керівництвом учителя.

5. Задача 782 – самостійно.

6. Задачу 783 записати коротко, побудувавши прямокутник, проаналізувати від числових даних, розв'язання записати самостійно.

7. Задачу 784 записати схематично, розв'язати двома способами.

V. Підсумок уроку

Розв'язували задачі на знаходження дробу від числа та обчислювали значення виразів зі змінною. Розповіді учнів про успіхи і труднощі на уроці.

24/2. ТЕМА: ЗНАХОДЖЕННЯ ЧИСЛА ЗА ЙОГО ДРОБОМ (788–796)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З РОЗВ'ЯЗУВАННЯМ ЗАДАЧ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ЧИСЛА ЗА ЙОГО ДРОБОМ; ПРОДОВЖИТИ ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ЧИСЛА ЗА ЗНАЧЕННЯМ ЙОГО ДРОБУ

I. Перевірка домашнього завдання

У задачі 787 змінити запитання так, щоб додалася ще одна дія. Пояснити порядок дій у першому виразі та виконання ділення в останньому виразі вправи 786.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Знайти $\frac{3}{4}$ від числа 1200; $\frac{1}{8}$ від 3 т 2 ц; $\frac{1}{4}$ від 64 км.

2) Знайти значення виразу $(a + 250) \cdot a$, якщо $a = 100$.

3) З а д а ч а. Довжина ділянки прямокутної форми 60 м, а її ширина становить $\frac{2}{5}$ довжини. Знайти площу і периметр ділянки.

2. Усні обчислення.

1) Кожне із чисел 3200, 4000, 6250, 42 340 поділити на 10 і помножити на 100. Далі – вправа 790.

2) З а д а ч а. Садівник посадив 40 саджанців, що становить $\frac{1}{6}$ всіх саджанців. Скільки всього саджанців треба посадити садівнику?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти розв'язуватимуть задачі на знаходження числа за значенням його дробу та на знаходження дробу від числа.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснення нового матеріалу за вправою 788.

2. Самостійне розв'язування задачі 789. Змінити запитання, щоб задача розв'язувалася двома діями.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задачу 791 розв'язати під керівництвом учителя.

2. Вправа 792 – самостійно.

3. Задача 793. Проаналізувати від числових даних, розв'язання записати самостійно, змінити запитання, щоб додалася ще одна дія ділення.

4. Задачу 794* розв'язати під керівництвом учителя. Нагадати, що при зменшенні діленого у кілька разів частка теж зменшується у стільки ж разів. При зменшенні дільника у кілька разів частка збільшується у стільки ж разів.

5. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Відстань у 1220 км турист подолав так: автомобілем за 6 год, далі потягом – за 15 год і пароплавом – за 7 год. Швидкість автомобіля у 2 рази більша за швидкість потяга і в 4 рази більша за швидкість пароплава. Знайти шлях, який подолав турист на кожному виді транспорту. (480 км, 600 км, 140 км).

З а д а ч а 2. $\frac{3}{5}$ гарбуза мають масу 6 кг. Яка маса цілого гарбуза?

VI. Підсумок уроку

Як знайти число за значенням його дробу? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці, виявлення труднощів.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

25/2. ТЕМА: РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ ІЗ ДРОБАМИ (797–805)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ, ЩО МІСТЯТЬ ДРОБИ; РОЗВИВАТИ ШВИДКІ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ; ПОВТОРИТИ СПОЛУЧНИЙ ЗАКОН МНОЖЕННЯ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

I. Перевірка домашнього завдання

Самостійна робота за завданнями.

1) З а д а ч а. Довжина скверу прямокутної форми дорівнює 40 м, а ширина – 30 м. $\frac{3}{5}$ площі скверу займає ігровий майданчик, а решту відведено під дерева й кущі. Яку площу відведено під дерева й кущі?

2) Обчислити: $100\,000 - 5403 \cdot 3 + 8199 : 9$.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Усні обчислення.

1) Знайти помилки і повідомити правильні відповіді.

$$1000 - 0 + 50 = 150$$

$$0 \cdot 264 : 2 = 132$$

$$3542 : 100 = 3 \text{ (ост. 542)}$$

$$1 \cdot 3200 : 100 = 32$$

$$356 \cdot 0 : 23 = 0$$

$$750 - 250 : 5 = 100$$

$$\frac{2}{3} \text{ від } 240 = 360$$

$$\frac{3}{5} \text{ м} = 6 \text{ дм}$$

$$\frac{3}{10} \text{ ц} = 30 \text{ кг}$$

2) Вправа 798.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти розв'язуватимуть задачі з дробами.

IV. Повторення та узагальнення знань учнів

1. Вправу 797 учні виконують під керівництвом учителя.

2. Задача 799 – самостійно.

3. Вправа 800. Проаналізувати від числових даних, скласти схему міркувань, розв'язання записати самостійно.

4. Задачу 801 розв'язати під керівництвом учителя.

5. За вправою 802 пояснити, що дріб можна розглядати як частку двох чисел.

6. Вправу 803 (1) розв'язати під керівництвом учителя, 803 (2) – самостійно, 803 (3) – за варіантами самостійно. Перевіряючи, порівняти другі вирази на три дії в кожному варіанті.

V. Підсумок уроку

Розв'язували задачі з дробами та обчислювали вирази. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

26/2. ТЕМА: КОНТРОЛЬНА РОБОТА
ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПЕРЕВІРИТИ РІВЕНЬ ЗНАНЬ УЧНІВ
З ВИВЧЕНИХ ТЕМ

І в а р і а н т

1. З двох міст, відстань між якими 150 км, одночасно назустріч один одному виїхали велосипедист і мотоцикліст. Швидкість мотоцикліста 35 км/год, а швидкість велосипедиста становить $\frac{3}{7}$ швидкості мотоцикліста. Через скільки годин

вони зустрінуться?

$$2. \begin{array}{lll} 485\,120 : 8 & 12\text{ м } 78\text{ см} : 9 & 68\,074 - 3 \cdot 8400 \\ 13\,998 \cdot 6 & 35\text{ ц } 68\text{ кг} \cdot 4 & (72\,405 - 8090) : 5 \end{array}$$

3. Знайти значення виразу $(a - a : 9) : 4$, якщо $a = 828$.

4. Сторона рівностороннього трикутника дорівнює 8 см. Знайти площу квадрата, периметр якого дорівнює периметру цього трикутника.

ІІ в а р і а н т

1. З двох міст назустріч один одному одночасно виїхали автобус і автомобіль. Швидкість автомобіля 80 км/год, а швид-

кість автобуса становить $\frac{3}{4}$ швидкості автомобіля. Через 2 год

вони зустрілися. Яка відстань між містами?

$$2. \begin{array}{lll} 45\,900 : 6 & 8\text{ км } 640\text{ м} : 9 & 80\,753 - 58\,256 : 8 \\ 7 \cdot 6507 & 2\text{ т } 045\text{ кг} \cdot 8 & (24\,128 - 8064) : 4 \end{array}$$

3. Знайти значення виразу $(b + b : 3) : 9$, якщо $b = 648$.

4. Сторона рівностороннього шестикутника дорівнює 8 см. Знайти площу квадрата, периметр якого дорівнює периметру цього шестикутника.

Додаткові завдання

1. Трьом сестрам разом 19 років. Найменша з них на 5 років молодша від середньої і в 5 разів молодша від старшої. Скільки років кожній сестрі?

2. Квадрат, периметр якого 48 см, розітали на 2 рівні частини й утворили прямокутник. Чому дорівнює периметр цього прямокутника?

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ НА РОЗРЯДНІ ЧИСЛА

Дата _____

Клас _____

27/2. ТЕМА: АНАЛІЗ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ. ПОВТОРЕННЯ ЗАКОНІВ МНОЖЕННЯ. ЗАМІНА РОЗРЯДНИХ ЧИСЕЛ ДОБУТКОМ ОДНОЦИФРОВОГО ЧИСЛА І ВІДПОВІДНОЇ РОЗРЯДНОЇ ОДИНИЦІ (806–813)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПРОАНАЛІЗУВАТИ КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ; ОЗНАЙОМИТИ ІЗ ЗАМІНОЮ РОЗРЯДНИХ ЧИСЕЛ ДОБУТКОМ ОДНОЦИФРОВОГО ЧИСЛА І ВІДПОВІДНОЇ РОЗРЯДНОЇ ОДИНИЦІ; ПОВТОРИТИ ЗАКОНИ МНОЖЕННЯ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ З ДРОБАМИ

I. Аналіз контрольної роботи

1. Загальна характеристика результатів контрольної роботи, аналіз типових помилок і виконання відповідних завдань.

2. Усні обчислення.

1) Вправа 807.

2) Знайти: $\frac{2}{6}$ від 1200; $\frac{3}{5}$ від 400; $\frac{3}{4}$ від 8000; $\frac{2}{5}$ год; $\frac{2}{3}$ доби; $\frac{2}{5}$ кг; $\frac{3}{10}$ м.

3) З а д а ч а. Витративши $\frac{2}{3}$ своїх грошей, хлопчик купив книжку за 20 грн. Скільки грошей було у хлопчика до покупки книжки?

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти повторять закони множення, замінюватимуть розрядні числа добутком одноцифрового числа і відповідної розрядної одиниці.

III. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправа 806 (1, 2). Який зі способів раціональніший? Навести приклади, коли для зручності краще використати представний та сполучний закони.

2. Вправу 806 (3) виконати усно.

3. Вправа 808. Пояснити, як з першого виразу отримали другий у кожному стовпчику.

4. Задача 811* – для сильніших учнів самостійно, а решта виконує вправу 810 під керівництвом учителя усно.

5. Задача 812. Користуючись розв'язанням, скласти план і пояснити вибір дії.

6. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Хлопчик сказав, що він упіймав $\frac{1}{20}$ кг риби і ще $\frac{4}{5}$ маси риби, яку впіймав. Яка маса риби, що впіймав хлопчик?

З а д а ч а 2. У 3 ящиках 72 кг яблук. У першому ящику в 2 рази менше яблук, ніж у другому, і в 3 рази менше, ніж у третьому. Скільки кілограмів яблук у кожному ящику?

IV. Підсумок уроку

Чого навчилися на уроці? Оцінювання учнями своєї роботи.

28/2. ТЕМА: УСНЕ МНОЖЕННЯ КРУГЛИХ ДВОЦИФРОВИХ ТА БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ (814–822)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПОВТОРИТИ ПРИЙОМИ УСНОГО МНОЖЕННЯ ДВОЦИФРОВИХ І БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ СКЛАДЕНІ ЗАДАЧІ З ДРОБАМИ

I. Перевірка домашнього завдання

На дошці записано вирази: $24 \cdot 3 - 24 - 36$; $24 \cdot 3 - 36$; $24 \cdot 3 - (24 + 36)$. Які з них є розв'язком задачі 812? Чому в першій дії треба $24 \cdot 3$? Прочитати вираз, складений за вправою 813, та повідомити його значення.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити вираз $30\ 214 \cdot 6$.

2) Обчислити раціональним способом: $25 \cdot 14 \cdot 4 \cdot 5$. Які закони множення використали?

3) З а д а ч а. Ширина прямокутної ділянки 8 м, що становить $\frac{1}{3}$ її довжини. Знайти периметр і площу цієї ділянки.

2. Усні обчислення.

1) Вправа 814.

2) Помножити кожне із чисел 420, 0, 535, 4216 на 1, 0, 10, 100. Зробити висновок.

3) Обчислити зручним способом: $6 \cdot 7 \cdot 5$; $8 \cdot 4 \cdot 25$.

4) З а д а ч а. У їдальні витратили 28 кг моркви, це становить $\frac{2}{5}$ маси всієї моркви, що була там. Скільки кілограмів моркви залишилося?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти ознайомляться з прийомами усного множення круглих багатоцифрових чисел на розрядні.

IV. Вивчення нового матеріалу

Вправа 816. Перший і третій рядки виразів обчислити під керівництвом учителя, другий – самостійно.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задачі 817 і 818 розв'язати під керівництвом учителя. Проаналізувати від числових даних. Сильніші учні розв'язують завдання із *.

2. Записати коротко задачу 820 у вигляді таблиці. Аналіз провести від запитання. Скласти план, записати розв'язання.

3. Вправу 819 виконати самостійно.

4. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. Для поливу капусти ввечері витратили 60 л води, що становило четверту частину води, яка була в бочці. Для поливу помідорів і перцю витратили у 2 рази більше, ніж на капусту. Скільки літрів води залишилося в бочці?

2) Записати вираз, значення якого дорівнює 100, використовуючи шість разів цифру 4, знаки дій і дужки. $((444 - 44) : 4 = 100)$.

3) Побудувати прямокутник, площа якого 12 см^2 , а периметр 26 см.

VI. Підсумок уроку

Повторили усне множення двоцифрових чисел і круглих багатоцифрових чисел на розрядні. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

29/2. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ МНОЖЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ (823–830)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ПИСЬМОВИМ МНОЖЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ

I. Перевірка домашнього завдання

На дошці розв'язано задачу 822, у якій $\frac{1}{10}$ замінено на $\frac{1}{6}$.

Пояснити план і вибір дій у розв'язанні. Чи впливає на них заміна числових даних? Вправа 821. Зменшити значення першого і другого виразів у 1000 разів.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $180 \cdot 4$; $180 \cdot 40$; $20 \cdot 57$; $72 \cdot 12$; $36 \cdot 50$. Розповісти про виконані обчислення за планом: а) які з виразів обчислили за правилом множення числа на добуток; б) при обчисленні якого виразу зручно було застосувати переставну властивість множення; в) який з виразів обчислили за правилом множення суми на число.

2) З а д а ч а. У магазині було 720 кг крупів. Продали $\frac{5}{6}$ усіх крупів. Скільки кілограмів крупів залишилось у магазині?

2. Усні обчислення.

Гра «Мовчанка». Вирази на множення круглих багатоцифрових чисел на розрядні добирає вчитель.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вивчатимуть письмове множення багатоцифрових чисел на розрядні.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Обчислити усно: $34 \cdot 200 = 34 \cdot (2 \cdot 100) = 34 \cdot 2 \cdot 100 = 68 \cdot 100 = 6800$. Із запису випливає, що спочатку число треба помножити на 2, а потім – на 100 (приписати справа два нулі). Враховуючи це, і при письмовому множенні будемо спочатку множити на 2, а потім до знайденого добутку справа припишемо два нулі (подати зразок запису на дошці).

2. Вправи 823, 824 виконати під керівництвом учителя.

3. Вправа 825. Самостійна робота за двома варіантами.

V. Повторення і узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 827. Записати коротко у вигляді таблиці. Чи можемо відразу знайти масу одного мішка? Що сказано про масу кожного мішка? Що таке 300 кг? Що ще треба знати, крім загальної маси, щоб знайти масу одного мішка? Чи можемо знайти, у скількох мішках міститься 300 кг жолудів?

2. Вправу 826 розв'язати самостійно, порівняти рівняння та їх розв'язки. Сильніші учні розв'язують задачу 828*.

3. Додаткові диференційовані завдання.

1) Установити закономірності й продовжити ряди.

а) 3, 5, 9, 15, 23 ... ; б) 1, 3, 7, 15, 31

2) З а д а ч а. Уздовж алеї росте 120 лип, тополь і беріз. $\frac{2}{3}$ – це липи, а тополі становлять $\frac{3}{4}$ кількості беріз. Скільки росте тополь?

VI. Підсумок уроку

Учили множення багатоцифрових чисел на розрядні. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

30/2. ТЕМА: ЗАДАЧІ НА ПРОПОРЦІЙНИЙ ПОДІЛ (831–838)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ ІЗ ЗАДАЧАМИ НА ПРОПОРЦІЙНИЙ ПОДІЛ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ МНОЖИТИ БАГАТОЦИФРОВІ ЧИСЛА НА РОЗРЯДНІ; ПОВТОРИТИ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ОДНО- ТА ДВОЦИФРОВІ

I. Перевірка домашнього завдання

Задача 829 – змінити запитання так, щоб останньою дією було віднімання. Пояснити вибірково обчислення виразів вправи 830.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Усні обчислення за вправами 831, 832.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть розв'язувати задачі нового типу, множити багатоцифрові числа на розрядні, ділити трицифрові числа на одно- і двоцифрові.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Задача 833. Записати коротко у вигляді таблиці. Проаналізувати аналогічно до задачі 827. Розв'язання записати самостійно.

2. Задача 834. Запитання розкласти на два. (Скільки грошей заробив перший столяр? Скільки грошей заробив другий столяр?)

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 835. Скласти і розв'язати під керівництвом учителя.

2. Задача 836. Розв'язати самостійно, перевіряючи, пояснити ділення трицифрового числа на одноцифрове, на двоцифрове.

3. Додаткові диференційовані завдання.

1) Обчислити: $1237 \cdot 60 - 458 \cdot 80$; $(6438 - 2979) \cdot 40$.

2) З а д а ч а. За книжку заплатили 24 грн і ще $\frac{1}{3}$ її вартості.

Скільки коштувала книжка?

VI. Підсумок уроку

Ознайомилися з розв'язуванням задач нового типу. Що найбільше сподобалося на уроці, а що – ні? У чому відчувалися труднощі?

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

31/2. ТЕМА: МНОЖЕННЯ КРУГЛИХ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ, РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ З БУКВЕНИМИ ДАНИМИ ТА НА ПРОПОРЦІЙНИЙ ПОДІЛ (839–848)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З МНОЖЕННЯМ КРУГЛИХ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ З БУКВЕНИМИ ДАНИМИ ТА НА ПРОПОРЦІЙНИЙ ПОДІЛ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтальне пояснення плану і вибору дій у розв'язанні задачі 837 та обчислення окремих виразів вправи 838.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $736 \cdot 400$; 2 т 360 кг $\cdot$ 30.

2) З а д а ч а. Маса двох ящиків з яблуками та трьох таких самих ящиків з грушами дорівнює 120 кг. Скільки кілограмів фруктів у кожному ящику?

2. Усні обчислення.

$300 \cdot 2$	$200 \cdot 4$	$200 \cdot 7$	$400 \cdot 3$
+ 600	+ 120	– 400	+ 350
: 4	: 10	: 100	: 5

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть множити круглі багатоцифрові числа на розрядні, розв'язуватимуть задачі з буквеними даними та на пропорційний поділ.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснення подати, використовуючи переставний та сполучний закони, за матеріалом вправи 839. Як змінили кожний з множників? Які закони множення використали? Скільки нулів у добутку? Скільки всього нулів в обох множниках? Розглянути письмове множення, зробити висновок.

2. Вправу 840 виконати під керівництвом учителя.

3. Вправа 841 – виконати колективно перший рядок, другий – самостійно.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задачу 842 розв'язати самостійно.

2. Задачі 843, 844 записати коротко у вигляді таблиці або відрізками. Проаналізувати, розв'язання записати самостійно. Змінити запитання задачі так, щоб у розв'язанні додалася ще одна дія.

3. Самостійна робота за вправою 845, для сильніших – задача 846.

4. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. У двох дівчаток 11 олівців. Якби в однієї з них стало на 5 олівців більше, то олівців у неї було б у 3 рази більше, ніж у іншої дівчинки. Скільки олівців у кожної дівчинки?

З а д а ч а 2. Чи достатньо для фарбування підлоги в класі завдовжки 9 м і завширшки 6 м п'яти банок фарби, по 3 кг в кожній, якщо на м^2 йде 250 г фарби?

VI. Підсумок уроку

Чого навчилися на уроці? Розповіді учнів про успіхи та труднощі.

32/2. ТЕМА: РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ТА СКЛАДАННЯ ЗАДАЧ НА ПРОПОРЦІЙНЕ ДІЛЕННЯ. РІВНЯННЯ І НЕРІВНОСТІ (849–857)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ СКЛАДАТИ ЗАДАЧІ НА ПРОПОРЦІЙНЕ ДІЛЕННЯ; ДОСЛІДИТИ МОЖЛИВОСТІ ПЕРЕБУДОВИ ЗАДАЧ НА ЗАДАЧІ НА ПРОПОРЦІЙНИЙ ПОДІЛ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально скласти план розв'язування задачі 847. Взаємоперевірка обчислення виразів вправи 848.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Усні обчислення.

Змагання двох команд гравців.

1 команда

$$350 \cdot (430 - 230)$$

$$(830 + 170) \cdot 430$$

$$(354 - 230) \cdot (540 - 9 \cdot 60)$$

$$(570 + 230) \cdot 100$$

2 команда

$$(720 + 280) \cdot 320$$

$$530 \cdot (1000 - 700)$$

$$(296 + 704) \cdot 10$$

$$(560 - 8 \cdot 70) : 30$$

2. Завдання для опитування.

К а р т к а 1

1) З а д а ч а. Два робітники, працюючи з однаковою продуктивністю, виготовили разом 320 деталей. Перший робітник працював 6 год, а другий – 2 год. Скільки деталей виготовив перший робітник?

2) Обчислити: $212\,849 : 7 + 3200 \cdot 80$.

К а р т к а 2

1) З а д а ч а. Площа прямокутної ділянки у 3 рази більша за площу квадратної ділянки, сторона якої дорівнює 10 м. Чому дорівнює периметр прямокутної ділянки, якщо її довжина становить 20 м?

2) Обчислити: $2300 \cdot 80 + 4120 \cdot 60$.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть розв'язувати задачі, рівняння, нерівності.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Задачу 849 розв'язати самостійно. Після перевірки перетворити її на задачу на пропорційний поділ.

2. Записати коротко задачу 850, скласти план. Розв'язання можна не записувати, обмежившись поясненням вибору дій.

3. Скласти задачу за вправою 851. Після розв'язання змінити короткий запис, щоб утворилася задача на пропорційний поділ.

4. Вправа 852. Друге рівняння розв'язати, коментуючи з місця, а решту – самостійно.

5. Вправа 853. Розглянути два способи розв'язання: добором; зрівнюванням правої і лівої частин.

6. Вправа 854. Після усного розв'язування зробити висновок: щоб поділити число на добуток, можна його послідовно поділити на кожний з множників.

7. Самостійна робота за вправою 855.

8. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. У бочку з водою долили спочатку 58 л води, а потім відлили третю частину води, яка стала в бочці, або 65 л. Скільки літрів води спочатку було в бочці?

2) Післязавтра буде неділя. Який день тижня був позавчора? Учорашній день – понеділок. Який день тижня був позавчора?

V. Підсумок уроку

Розв'язували задачі, рівняння, нерівності. Яким способом можна розв'язати нерівності? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

33/2. ТЕМА: УСНЕ ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ (858–866)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З УСНИМ ДІЛЕННЯМ КРУГЛИХ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ; ПОВТОРИТИ ДІЛЕННЯ ЧИСЛА НА ДОБУТОК; УДОСКОНАЛЮВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ

I. Перевірка домашнього завдання

На дошці зображено схеми міркувань до задач 856, 867, користуючись якими учні пояснюють вибір дій.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Усні обчислення.

1) М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т. Кожне із чисел 3800, 750, 236 000 зменшити у 10 разів. Знайти $\frac{3}{10}$ від 560. Знайти число, якщо

$\frac{1}{10}$ його дорівнює 72. Число 3560 поділити на 100.

2) Обчислити: $360 : (6 \cdot 10)$; $540 : (9 \cdot 10)$.

2. Завдання для опитування.

1) З а д а ч а. Дві школи одержали 100 однакових пачок підручників. Одна школа одержала 500 примірників, а інша – 300. Скільки пачок підручників одержала кожна школа?

2) Обчислити вираз $8200 \cdot 50 - 41\,628 : 4$.

3) Як поділити число на добуток?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти повторять ділення числа на добуток, усно ділитимуть круглі багатоцифрові числа на розрядні та розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Обчислити різними способами $32 : (2 \cdot 4)$. Зробити висновок.

2. Вправу 858 виконати під керівництвом учителя.

3. Обчислити зручним способом: $5600 : (35 \cdot 8)$; $7200 : (9 \cdot 50)$.

4. Самостійна робота за вправою 860.

5. Вправа 861 – під керівництвом учителя і самостійно.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 862. Продумати спосіб запису, проаналізувати від запитання і скласти план, розв'язання записати самостійно.

2. Самостійна робота за вправами 863, 864.

3. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. У бабусі четверо онуків. Вік найстаршого становить третину, вік кожного з братів-близнюків – четвертину, а найменшого – шосту частину віку бабусі. Вік найстаршого з онуків на 12 років більший од віку наймолодшого. Скільки років бабусі та кожному з онуків? (Для сильних учнів). Міркування учні пояснюють усьому класу. (Вік найменшого – це одна частина, найстаршого – дві такі

частини, бо $\frac{1}{3} = \frac{2}{6}$. Звідси: $2 - 1 = 1$ (ч.) – 12 років найменшому

внуку; бабусин вік: $12 \cdot 6 = 72$ (р.); найстаршому внуку: $72 : 3 = 24$ (р.); братам-близнюкам: $72 : 4 = 18$ (р.)).

2) Обчислити вирази (для решти учнів).

$$390 \cdot 300 - 5900 \cdot 80 : 1000$$

$$6700 \cdot 80 + 360 \cdot 900 : 100$$

VI. Підсумок уроку

Усно ділили круглі багатоцифрові числа на розрядні, розв'язували задачі. Оцінювання учнями своєї роботи.

34/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ З ОСТАЧЕЮ НА ДВОЦИФРОВІ ЧИСЛА. УСНЕ ДІЛЕННЯ КРУГЛИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ (867–875)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПОВТОРИТИ ДІЛЕННЯ З ОСТАЧЕЮ НА ДВОЦИФРОВІ ЧИСЛА; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ДІЛИТИ КРУГЛІ ЧИСЛА НА РОЗРЯДНІ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ПРОПОРЦІЙНИЙ ПОДІЛ

I. Перевірка домашнього завдання

Вибірково пояснити обчислення виразів вправи 866. Користуючися розв'язанням задачі 865, порівняти дроби $\frac{3}{8}$ і $\frac{2}{7}$.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $63 : 7$; $64\,000 : 400$.

2) З а д а ч а. У майстерні з двох сувоїв тканини пошили 12 наметів для туристів. У першому сувої було 84 м тканини, а у другому – 60 м. Скільки наметів пошили з кожного сувою?

2. Усні обчислення.

1) Вправа 867.

2) Обчислити: $720 : 90$; $1600 : 80$; $3600 : 40$; $4500 : 90$; $54\,000 : 600$.

3) З а д а ч а. Периметр дитячого майданчика квадратної форми 360 м. Знайти його площу.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа на розрядні, на двоцифрові числа з остачею.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Самостійна робота за вправою 868. Наголосити, що пояснення ділення з остачею на двоцифрове число таке саме, як і при діленні на одноцифрове. Трудність лише в доборі частки. Показати прийом знаходження частки, замінюючи дільник розрядним числом. (Щоб знайти частку $98 : 24$, поділимо 98 на 20. Для цього достатньо 9 поділити на 2, буде 4. Перевіримо... і т. д.).

2. Вправа 869 – під керівництвом учителя і самостійно.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 870. Розв'язати двома способами під керівництвом учителя.

2. Задача 871. Коротко записати задачу, скласти план, розв'язання записати самостійно. Як зміниться розв'язання, якщо запитання замінити таким: «На скільки більше годин працював двигун до перерви, ніж після неї?»

3. Вправа 872 – самостійно. Сильніші учні розв'язують задачу 873 і пояснюють розв'язання всьому класу.

4. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Маса 3 однакових ящиків яблук 117 кг. Яка маса 5 однакових ящиків слив, якщо маса одного ящика слив на 16 кг менша від маси ящика яблук?

З а д а ч а 2. Перша бригада може посадити в лісі 144 дерева за 12 днів, а друга – таку саму кількість за 24 дні. За скільки днів посадять обидві бригади ці дерева, якщо працюватимуть разом? (Скласти і записати план розв'язування).

VI. Підсумок уроку

Ділили числа з остачею на двоцифрові та круглі багатоцифрові числа – на розрядні. Які труднощі виникли на уроці? Що найбільше сподобалося?

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

35/2. ТЕМА: ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА КРУГЛІ ДЕСЯТКИ З ОСТАЧЕЮ (876–884)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ПИСЬМОВИМ ДІЛЕННЯМ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА КРУГЛІ ДЕСЯТКИ З ОСТАЧЕЮ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ПРОПОРЦІЙНИЙ ПОДІЛ

I. Перевірка домашнього завдання

Скласти задачу, обернену до задачі 874. Пояснити обчислення виразів (2) і останнього стовпчиків вправи 875.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $98 : 16$; $67 : 13$; $89 : 23$.

2) З а д а ч а. Із 400 кг буряків одержали 90 кг цукру. Скільки кілограмів цукру можна одержати з 2 т таких буряків?

3) З а д а ч а. Площа першої ділянки 180 м^2 , а другої – 240 м^2 . Як перепланувати ділянки, щоб їх площі були однаковими?

2. Усні обчислення.

1) Знайти пари виразів з однаковими значеннями.

$3600 : 20 + 240$; $27\,000 : 900 + 250$; $350 - 280 : 4$; $5400 : 6 - 350$;
 $24\,000 : 40 - 180$; $2500 : 10 - 3000 : 30$.

2) З а д а ч а. Дівчинка купила два тістечка за ціною 3 грн 60 коп. кожне. Вона витратила $\frac{3}{4}$ своїх грошей. Скільки грошей було в дівчинки?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть письмово трицифрові числа на розрядні, розв'язуватимуть задачі та рівняння.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Учні самостійно опрацьовують пояснення ділення на круглі десятки за вправою 876. Як визначити кількість цифр частки? Як виражаємо дільник для пошуку цифри частки? Чи варто знаходити остачу при діленні на 10? Що треба пам'ятати, щоб перевірити правильність дібраної цифри частки?

2. Учитель пояснює новий матеріал на виразі $895 : 90$.

3. Вправу 878 і перший вираз вправи 877 виконати під керівництвом учителя, решту виразів вправи 877 розв'язати самостійно.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 880. Записати коротко у вигляді таблиці, наголошати, що головне запитання складається з двох частин. Аналіз провести від одного запитання.

2. Задачу 881 розв'язати самостійно. Сильніші учні розв'язують задачу 882.

3. Вправу 879 розв'язати самостійно, порівнявши під час перевірки розв'язки рівнянь.

VI. Підсумок уроку

Ділили трицифрові числа на розрядні з остачею. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці, виявлення труднощів, що виникли.

36/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА КРУГЛІ ДЕСЯТКИ З ОСТАЧЕЮ. ПОРІВНЯННЯ ЗАДАЧ НА ПРОПОРЦІЙНЕ ДІЛЕННЯ (885–892)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПИТИ ВМІННЯ ДІЛИТИ ТРИЦИФРОВІ ЧИСЛА НА КРУГЛІ ДЕСЯТКИ З ОСТАЧЕЮ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ТА ПОРІВНЮВАТИ ЗАДАЧІ НА ПРОПОРЦІЙНЕ ДІЛЕННЯ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтальна перевірка. З'ясувати, що зміниться внаслідок

заміни числа $\frac{9}{100}$ числом $\frac{3}{100}$. А якщо замінити слова « $\frac{1}{9}$ оста-

чі» словами « $\frac{1}{3}$ того, що першого дня»? Змінити запитання,

щоб у розв'язанні додалася ще одна дія. Вправа 883. Вибірково пояснити вибір частки.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Усні обчислення.

Частку чисел 760 і 76 зменшити в 10 разів. Число 4200 поділити на добуток чисел 3 і 10. Суму чисел 180 і 360 поділити на 60. Число 350 помножити на частку чисел 40 і 2. Число 530 поділити на добуток чисел 30 і 2.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти продовжать ділити трицифрові числа на круглі десятки з остачею, розв'язувати та порівнювати задачі.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Вправа 885. Дати скорочене пояснення добору частки від ділення трицифрового числа на круглі десятки. Три вирази вправи розв'язати, коментуючи з місця, решту – самостійно.

2. Вправу 886 виконати самостійно.

3. Задачу 887 (1) розв'язати під керівництвом учителя. Скласти до неї обернені.

4. Прочитати задачу 887 (2). Скласти план розв'язування. Порівняти з планом розв'язування задачі 887 (1).

5. Вправу 888 виконати самостійно. Порівняти рівняння та їх розв'язки.

6. Задача 890. Сильніші учні розв'язують задачу 889*.

7. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Найменша сторона трикутника менша, а найбільша сторона трикутника більша за середню за довжиною сторону на 2 см. Обчислити периметр трикутника, якщо найменша зі сторін дорівнює 7 см.

З а д а ч а 2. Різниця між масою першого і другого ящиків дорівнює 5 кг, а між масою другого і третього ящиків – 2 кг. Яка маса кожного ящика, якщо загальна маса дорівнює 36 кг?

V. Підсумок уроку

Поділити: $608 : 70$; $242 : 60$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

37/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ. ЗАДАЧІ НА РУХ У ПРОТИЛЕЖНИХ НАПРЯМКАХ (893–901)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З АЛГОРИТМОМ ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ; УЧИТИ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА РУХ У ПРОТИЛЕЖНИХ НАПРЯМКАХ

I. Перевірка домашнього завдання

Вправа 892. Назвати суми значень виразів кожного стовпчика, пояснити добір частки в одному виразі третього стовпчика. Задача 891. Фронтально повідомити площі під городні культури. Пояснити, як знайшли ширину площі під салат.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Вправа 893.

2) З а д а ч а. Ширина ділянки прямокутної форми дорівнює 30 м і становить $\frac{1}{3}$ довжини. Знайти периметр і площу цієї ділянки.

3) Назвати, скільки всього одиниць, усього десятків, усього сотень, усього тисяч, усього десятків тисяч у числі 380 532.

2. Усні обчислення.

Знайти рівності, у яких допущено помилки, і виправити їх.

4168 : 2 = 284 257 : 30 = 7 (ост. 47) 400 800 : 4 = 100 200

394 : 80 = 4 (ост. 74) 520 : 70 = 7 (ост. 3) 7042 : 7 = 106

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вчитимуться ділити багатоцифрові числа на розрядні, розв'язуватимуть задачі на рух у протилежних напрямках.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. З алгоритмом ділення багатоцифрових чисел на розрядні вчитель ознайомлює за виразом $24\ 360 : 60$. Прочитати пояснення алгоритму ділення з вправи 895.

2. Вправа 896. Порівняти усне і письмове ділення.

3. Вправу 897 (1) виконати з коментуванням з місця, (2) – самостійно.

4. Задача 894. Коротко схематично записати задачу, проаналізувати від числових даних, увести термін «швидкість віддалення». Розглянути два випадки руху.

5. Задача 898. Записати у вигляді таблиці, проаналізувати від запитання, розв'язання записати самостійно. Додатково знайти, на скільки більше часу витратить мотоцикліст.

6. Задача 899. Розв'язати під керівництвом учителя, змодельовавши задачу на відрізок.

V. Підсумок уроку

Ознайомилися з діленням багатоцифрових чисел на розрядні, розв'язували задачі на рух у протилежних напрямках. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

38/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ, КОЛИ В ЧАСТЦІ БУДУТЬ НУЛІ (902–910)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ, КОЛИ В ЧАСТЦІ Є НУЛІ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ РІВНЯННЯ ТА ЗАДАЧІ З БУКВЕНИМИ ДАНИМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка в парах вправи 901 та задачі 900.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Усні обчислення за вправою 902.

2. Завдання для опитування.

1) **З а д а ч а.** Швидкий поїзд за 6 год проїхав 720 км. За скільки годин подолає цю відстань легковий автомобіль, якщо його швидкість

становить $\frac{3}{4}$ швидкості поїзда?

2) Обчислити вираз $35\,940 : 60$.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа на розрядні, коли в частці будуть нулі, розв'язуватимуть задачі й рівняння.

IV. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Вправу 903 (1) виконати під керівництвом учителя, звернути увагу на одержання нулів у частці.

2. Вправа 903 (2) – самостійно, з коментуванням.

3. Вправа 904. Обчислити з поясненням.

4. Вправа 905. Розв'язати рівняння та порівняти розв'язки.

5. Задача 906. Проаналізувати від числових даних і розв'язати самостійно двома способами.

6. Задача 907. Скласти вираз під керівництвом учителя, а його значення знайти самостійно. Сильніші учні виконують вправу 908 з поясненням усьому класу. $((375 - 5) : 10)$.

7. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. На автомагістралі стоїть дорожній знак, який показує, що на ділянці довжиною 2 км швидкість має бути не більше ніж 40 км/год. Водій проїхав цю ділянку за 3 хв. Чи дотримав він правила руху?

З а д а ч а 2. З одного селища одночасно у протилежних напрямках вийшли два пішоходи. Через 3 год відстань між ними була 27 км. Швидкість одного з них 5 км/год. З якою швидкістю йшов другий пішохід?

V. Підсумок уроку

Обчислити: $244\,800 : 80$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

39/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ ЧИСЕЛ, ЩО ЗАКІНЧУЮТЬСЯ НУЛЯМИ. ДІЛЕННЯ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ (911–920)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ВИКОНУВАТИ ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА РОЗРЯДНІ; УДОСКОНАЛЮВАТИ НАВИЧКИ ДІЛЕННЯ І МНОЖЕННЯ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ

I. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Обчислити: $30\,090 : 30$; $632 : 20$.
- 2) Виразити в метрах: 10 км 230 м; 2530 дм.
- 3) З а д а ч а. Уранці продали 3 ящики яєць, а після обіду – ще два таких ящики. Усього продали 500 штук яєць. Скільки продали яєць окремо вранці і після обіду?

2. Усні обчислення.

- 1) Вправа 911.
- 2) Обчислити: $4\text{ км} : 8$; $1\text{ кг} : 5$; $3\text{ дм} : 2\text{ см}$; $2\text{ т} : 4\text{ ц}$.
- 3) З а д а ч а. Ширина прямокутника 5 м, вона в 3 рази менша за довжину. Знайти периметр і площу прямокутника.
- 4) Розв'язати рівняння: $320 - x = 80$; $x : 40 = 80$; $540 : x = 90$.
- 5) З а д а ч а. Дві дівчинки зібрали 90 кг огірків. Перша зібрала два кошики, а друга – три. В усіх кошиках огірків порівну. Скільки кілограмів огірків зібрала кожна дівчинка?

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти продовжать множити та ділити складені іменовані числа.

III. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Вправа 912 – під керівництвом учителя.
2. Вправа 913. Ділення складених іменованих чисел на розрядні подати методом аналогії. Спочатку пояснити обчислення $15\text{ кг } 328\text{ г} : 4$, а потім виконати вправу 913 з коментуванням та самостійно.
3. Вправу 914 виконати самостійно.
4. Задача 915. Чому з другої ділянки зібрали на 100 кг більше, якщо мішки однакові? На скільки більше мішків зібрали з другої ділянки? Якщо з другої ділянки зібрали на 2 мішки більше і на 100 кг більше, то в скількох мішках міститься 100 кг картоплі? Знаючи, що в 2 мішках міститься 100 кг, що можна знайти за цими даними?
5. Задачі 916, 917 – самостійно.
6. Задача 918* – диференційовано. Решта обчислюють вираз $(30\,000 - 7554) : 3 + 45\,000 : 50$.
7. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Довжина другої смужки вдвічі менша від довжини першої, а довжина третьої смужки втричі менша за довжину другої. Яка довжина третьої смужки, якщо довжина першої смужки 84 см?

З а д а ч а 2. Маса 4 півнів та 5 індиків 32 кг. А маса 8 півнів та 12 індиків 72 кг. Яка маса одного півня, якщо маси всіх півнів однакові і всіх індиків – теж?

IV. Підсумок уроку

Обчислити: $92\text{ т } 640\text{ кг} : 80$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

І в а р і а н т

1. Купили 72 кг помідорів у шести однакових ящиках. Помідори із чотирьох ящиків засолили, а з решти помідорів зробили сік. Скільки кілограмів помідорів засолили?

2. Довжина першого відрізка у 2 рази менша від довжини другого. А довжина другого відрізка становить $\frac{3}{4}$ довжини третього. Довжина третього відрізка 112 см. Побудувати відрізки.

$$\begin{array}{lll} 3. \quad 568\,000 : 800 & 4070 \cdot 70 & (20\,100 - 7254) : 3 \\ & 37500 : 50 & 61\,200 : 30 \\ & & 1900 - 90 : 2 + 250 \end{array}$$

4. $40\,320 - x = 7800$

ІІ в а р і а н т

1. Вантажним автомобілем за 2 дні перевезли 75 т вантажу. Першого дня зробили 7 рейсів, а другого – 8. Скільки тонн вантажу перевезли другого дня, якщо кожного разу перевозили однакову масу вантажу?

2. Довжина першого відрізка складає $\frac{3}{4}$ довжини другого. Довжина другого відрізка у 2 рази більша за довжину третього. Довжина третього відрізка 6 см. Побудувати відрізки.

$$\begin{array}{lll} 3. \quad 64\,800 : 400 & 3080 \cdot 90 & (24\,160 - 948) : 4 \\ & 37\,500 : 30 & 2460 : 80 \\ & & 1400 - 400 \cdot 2 + 200 \end{array}$$

4. $x - 37\,800 = 2940$

Додаткові завдання

1. 3 ділянки площею 30 га одержали урожай пшениці по 27 ц з гектара, а з ділянки площею 60 га врожай становив 33 ц з гектара. Скільки тонн зерна зібрали з обох ділянок?

2. Маса 2 биків і 5 слонів 22 т, а 4 биків та 3 слонів – 16 т. Яка маса одного бика?

Дата _____

Клас _____

Коментар
учителя

Додатковий матеріал до уроку

Колесник
учитель

Дата _____

Клас _____

ПИСЬМОВЕ МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

41/2. ТЕМА: АНАЛІЗ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ. МНОЖЕННЯ ДВОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ (921–927)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПРОАНАЛІЗУВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ; ПОВТОРИТИ МНОЖЕННЯ ДВОЦИФРОВОГО ЧИСЛА НА ДВОЦИФРОВЕ

I. Аналіз контрольної роботи

1. Загальна характеристика результатів контрольної роботи, аналіз типових помилок і виконання відповідних завдань.

2. Усні обчислення.

М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т. Частку чисел 40 і 8 помножити на їх суму; суму чисел 20 і 4 збільшити в 15 разів; добуток чисел 80 і 27 зменшити в 9 разів; знайти добуток $64 \cdot 25 \cdot 4$; суму чисел 38 і 8 помножити на їх різницю; записати у вигляді суми розрядних доданків числа 76, 298, 2008; помножити 30 на суму чисел 40 і 2.

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти пригадають множення двоцифрових чисел на двоцифрові та розв'язуватимуть задачі.

III. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задачу 921 розв'язати під керівництвом учителя. Пояснення множення двоцифрового числа на двоцифрове прочитати самостійно. Особливу увагу приділити запису другого добутку при письмовому множенні.

2. Вправа 922 – фронтально.

3. Вправу 923 виконати з коментуванням, три вирази – самостійно.

4. Задачі 924: (1) – усно, (2), (3) – під керівництвом учителя, використовуючи схематичні короткі записи.

5. Задачу 925 розв'язати під керівництвом учителя.

IV. Підсумок уроку

Повторили письмове множення на двоцифрові числа, розв'язували задачі. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

42/2. ТЕМА: МНОЖЕННЯ ТРИЦИФРОВОГО ЧИСЛА НА ДВОЦИФРОВЕ (928–934)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З МНОЖЕННЯМ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМОГО ЗА ДВОМА РІЗНИЦЯМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка в парах.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Завдання для опитування.

1) Записати у вигляді суми розрядних доданків числа 1057, 23 002.

2) Обчислити: $27 \cdot 34$; $(3000 + 20 + 4) \cdot 5$.

3) Скласти задачу за виразом $32 \cdot 25 - 180$.

III. Повідомлення теми та мети

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть множити трицифрові числа на двоцифрові, розв'язувати задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Обчислення виразу $28 \cdot 37$ з поясненням. Пояснити множення на виразі $428 \cdot 37$ за вправою 921. Підкреслити, що алгоритм письмового множення трицифрових чисел такий самий, як і множення двоцифрових чисел.

2. Вправа 922. Перший вираз обчислити фронтально з поясненням, другий – коментуючи з місця, решту – самостійно.

3. Задача 932 – самостійно.

4. Задача 931. Записати коротко у вигляді таблиці або графічним способом. Чому другого дня відправили на 9 т капусти більше? На скільки машин більше відправили другого дня? Якщо другого дня відправили на 9 т більше і на 3 машини більше, то на скількох машинах відправили 9 т капусти? Знаючи, що на трьох однакових машинах відправили 9 т капусти, що можна знайти за цими даними? Знаючи, скільки машин відправили другого дня і вантажність машини, що можна знайти? Скласти план розв'язання задачі.

V. Підсумок уроку

На уроці вчилися множити трицифрові числа на двоцифрові, розв'язували задачі. Аналіз роботи учнів на уроці. Оцінювання учнями результатів своєї роботи.

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

43/2. ТЕМА: МНОЖЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ. РІВНЯННЯ (935–941)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З МНОЖЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ; УЧИТИ СКЛАДАТИ І РОЗВ'ЯЗУВАТИ РІВНЯННЯ ТА ЗНАХОДИТИ ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗІВ

I. Перевірка домашнього завдання

Скласти обернену задачу до задачі 934, пояснити порядок виконання дій у виразах другого стовпчика вправи 933.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $326 \cdot 57$.

2) Обчислити значення виразу $(a + 73) \cdot a$, якщо $a = 27$.

3) З а д а ч а. Город має форму квадрата зі сторонами 20 м. $\frac{1}{8}$ площі займають гарбузи, а решту – картопля. Яку площу засаджено картоплею?

2. Усні обчислення.

Гра «Естафета». Грають дві команди.

I к о м а н д а

$$(350 - 270) \cdot (0 : 3)$$

$$(305 + 295) \cdot 35$$

$$300 \cdot 4 + 66$$

$$200 \cdot (86 - 38)$$

$$54\,000 : 900$$

II к о м а н д а

$$(230 + 570) \cdot 26$$

$$0 : (850 - 350) \cdot 34$$

$$800 \cdot 2 + 96$$

$$400 \cdot (73 - 37)$$

$$72\,000 : 800$$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти вчитимуться множити багатоцифрові числа на двоцифрові, розв'язуватимуть задачі, рівняння та обчислюватимуть вирази.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Вправу 936 виконати під керівництвом учителя.

2. Вправа 937. Самостійна робота за варіантами.

3. Вивчити задачу за текстом та коротким записом, скласти план, розв'язати самостійно, скласти подібну задачу (для сильніших учнів) і розв'язати самостійно.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправа 938 – у парах.

2. Вправа 939 – самостійно.

3. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Якщо одну зі сторін трикутника зменшити на 8 см, то вона стане втричі меншою від другої сторони. Обчислити периметр трикутника, якщо відомо, що дві сторони рівні між собою, а третя на 6 см менша від кожної з двох інших.

З а д а ч а 2. Магазин продав за день 12 банок вишневого варення і 20 таких самих банок малинового. Малинового варення було продано на 16 кг більше, ніж вишневого. Скільки кілограмів варення кожного виду було продано?

VI. Підсумок уроку

Множили багатоцифрові числа на двоцифрові, розв'язували задачі, складали рівняння та вирази. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

44/2. ТЕМА: МНОЖЕННЯ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО, ПОРІВНЯННЯ ЗАДАЧ НА ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМОГО ЗА ДВОМА РІЗНИЦЯМИ (942–949)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З МНОЖЕННЯМ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМОГО ЗА ДВОМА РІЗНИЦЯМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально пояснити план та вибір дій у розв'язанні задачі 940 та вибірково – знаходження виразів у вправі 941.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування

1) Подати в кілограмах: 2 т 320 кг; 5 ц 30 кг; 10 530 г.

2) Обчислити : $a \cdot 25 - a$, якщо $a = 32$.

3) З а д а ч а. Вантажним автомобілем перевезли за 2 дні 75 т вантажу. Першого дня зробили 7 рейсів, другого – 8. Скільки тонн вантажу перевезли другого дня, якщо щоразу перевозили однакову масу вантажу?

2. Усні обчислення.

1) Знайти число, при діленні якого: а) на 7 дістанемо частку 12 і остачу 5; б) на 9 дістанемо частку 80 і остачу 6; в) на 30 дістанемо частку 3 і остачу 2.

2) Вправа 942.

3) З а д а ч а. Периметр прямокутника 36 м, одна з його сторін у 2 рази довша за другу. Знайти сторони прямокутника.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть множити іменовані числа на двоцифрове число, розв'язуватимуть задачі, обчислюватимуть вирази.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснення вчителя за вправою 943.

2. Вправа 944. Перший вираз обчислити на дошці, решту – коментовано і самостійно.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 945. Під керівництвом учителя задачу (1) записують коротко у вигляді таблиці. Сильніші учні розв'язують її самостійно, а решта – з учителем фронтально. Задачу (2) коротко записати на дошці, порівняти з першою, розв'язати самостійно.

2. Задача 946 – самостійно.

3. Задачу 947 розв'язати під керівництвом учителя, наголосивши, що складені вирази є формулами для обчислення площі квадрата.

4. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Велосипедист, рухаючись зі швидкістю 10 км/год, проїхав відстань від пункту А до пункту Б за 6 год. Скільки часу витратить велосипедист на зворотний шлях, якщо буде рухатися зі швидкістю на 2 км/год більше від попередньої?

З а д а ч а 2. (Дібрати числа і розв'язати задачу). Хлопчик купив ... зошитів. Дівчинка – ... зошитів. Хлопчик заплатив за зошити на ... гривень більше, ніж дівчинка. Скільки заплатили за всю покупку хлопчик і дівчинка разом?

VI. Підсумок уроку

Ділили складені іменовані числа на двоцифрові. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Колесняк
учителя

Дата _____

Клас _____

45/2. ТЕМА: ЗНАХОДЖЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ НА СУМІСНІ ДІЇ (950–958)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ ЗНАХОДИТИ ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗІВ НА СУМІСНІ ДІЇ, РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМИХ ЗА ДВОМА РІЗНИЦЯМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально з'ясувати план та вибір дії в задачі 948, вибірково пояснити обчислення виразів вправи 949.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Усні обчислення.

1) Визначити закономірності та продовжити ряди чисел.

10 15 30 45 125 130 ... 110 170 230 ... 2 3 6 ...

2) М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т за вправою 951.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти знаходитимуть значення виразів на сумісні дії, розв'язуватимуть задачі.

IV. Повторення та узагальнення вивченого

1. Складання рівняння за вправою 950.

2. Вправа 952. Нагадати порядок виконання дій і перевірити обчислення.

3. Вправа 953 – самостійно.

4. Задача 954. Проаналізувати, розв'язання записати з коментуванням з місця.

5. Задача 955. Проаналізувати від запитання, розв'язання записати самостійно.

6. Задачу 956 розв'язати самостійно.

7. Додаткове диференційоване завдання.

33 кг 336 г : 36 – 11 кг 310 г : 65

22 км 564 м : 49 – 5 км 696 м : 32

V. Підсумок уроку

Пояснити порядок дій у виразі $800 - (200 \cdot 2 + 100 : 2) :$
: 10 + 40. Оцінювання учнями результатів своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

46/2. ТЕМА: МНОЖЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ТРИЦИФРОВІ (959–967)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З МНОЖЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ТРИЦИФРОВІ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ СКЛАДАТИ Й РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА РУХ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ

I. Перевірка домашнього завдання

Пояснити розв'язання задачі 958, порядок виконання дій у виразах вправи 957.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $5104 \cdot 38$; $2 \text{ т } 302 \text{ кг} \cdot 56$.

2) З а д а ч а. Моторний човен, рухаючись зі швидкістю 15 км/год , проплив шлях між двома пристанями за 2 год . Скільки потрібно часу, щоб пропливти той самий шлях на байдарці зі швидкістю в 3 рази меншою, ніж швидкість моторного човна?

2. Усні обчислення.

Обчислити: $500 \cdot 20 : 10 : 100 \cdot 64 : 2 : 4 + 400 : 80$; $200 \cdot 500 : 100 : 100 \cdot 48 : 3 + 360 : 40$.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти множитимуть багатоцифрові числа на трицифрові, розв'язуватимуть задачі, обчислюватимуть вирази.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснити детально множення на двоцифрове число за записами вправи 959 та порівняти множення на трицифрове число. Звернути увагу на запис третього неповного добутку $4184 \cdot 200$.

2. Фронтальне обчислення виразів: $3194 \cdot 36$; $3194 \cdot 236$.

3. Вправа 960. Перший вираз обчислити на дошці, решту – з коментуванням та самостійно.

4. Вправа 961. Записати вираз під керівництвом учителя, а значення знайти самостійно.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 962. Записати графічно коротко задачу, проаналізувати від числових даних, скласти план, записати розв'язання під керівництвом учителя.

2. Проаналізувати вираз задачі 963, скласти за ним задачу, заслухати 2–3 складені учнями задачі, усно розв'язати.

3. Вправа 964 – самостійно. Сильнішим учням – задача 965.

4. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. У майстерні пошили першого дня 19 однакових рюкзаків, а другого – 23 . На всі рюкзаки пішло 84 м тканини. Скільки метрів тканини витрачали щодня?

З а д а ч а 2. Сторона квадратного аркуша паперу дорівнює 8 см . Через середини пар сусідніх сторін провели олівцем відрізки і по них зробили ножицями надрізи. Якою є площа отриманого квадрата? (32 см^2).

VI. Підсумок уроку

Множили багатоцифрові числа на трицифрові. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

47/2. ТЕМА: МНОЖЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ТРИЦИФРОВІ ЧИСЛА З НУЛЕМ У СЕРЕДИНІ (968–976)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З МНОЖЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ТРИЦИФРОВІ З НУЛЕМ У СЕРЕДИНІ

I. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Обчислити: $438 \cdot 576$; 5 кг 230 г $\cdot$ 48; 24 ц $\cdot$ 60 кг.
- 2) Виразити в метрах: 354 км 24 м і 23 060 мм.
- 3) З а д а ч а. Під час жнив один вантажний автомобіль перевіз 95 т зерна, а другий – 35 т. З'ясувалося, що перший автомобіль зробив на 12 рейсів більше, ніж другий. Скільки рейсів зробив кожний автомобіль, якщо щоразу на них вантажили однакову масу зерна?

2. Усні обчислення.

- 1) Вправа 968.
- 2) Скласти задачу за виразом $25 \cdot 36 : 2$.

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть множити багатоцифрові числа на трицифрові з нулем у середині, розв'язуватимуть задачі.

III. Вивчення нового матеріалу

1. Розглянути в підручнику обчислення двох виразів у вправі 969. Пояснити, чому другий добуток у другому виразі треба починати записувати з третьої цифри.

2. Вправа 970 – самостійно та коментуючи з місця.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 971. Записати коротко, проаналізувати від запитання, розв'язання записати самостійно. Змінити запитання так, щоб у розв'язанні додалося ще 2 дії.

2. Задача 972 – самостійно. Сильніші учні розв'язують нерівності вправі 974.

3. Задача 973. Проаналізувати від числових даних, розв'язання записати самостійно.

4. Додаткове завдання.

З а д а ч а. 840 робітників працюють у трьох цехах заводу. У першому цеху працює в 4 рази більше людей, ніж у другому. А в третьому цеху – удвічі менше, ніж у першому. Скільки робітників працює в кожному цеху?

V. Підсумок уроку

Письмово множили багатоцифрові числа на трицифрове, у середині якого є нуль. Що зацікавило на уроці? Що виявилось важким? Розповіді учнів про свої успіхи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

48/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ З ОСТАЧЕЮ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ ЧИСЛА (977–986)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЧИТИ ДІЛИТИ ТРИЦИФРОВІ ЧИСЛА НА ДВОЦИФРОВІ З ОСТАЧЕЮ У ВИПАДКУ ДВОЦИФРОВОЇ ЧАСТКИ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ЗАГАЛЬНІ ВМІННЯ ПРАЦЮВАТИ ІЗ ЗАДАЧАМИ

I. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Знайти $\frac{1}{4}$ від чисел 64, 280, 620; знайти число, $\frac{1}{9}$ якого дорівнює 31; $\frac{1}{3}$ якого дорівнює 160; $\frac{2}{3}$ якого дорівнюють 160.

2) Як знайти вартість за відомою кількістю товару і ціною?

3) З а д а ч а. Ширина лінолеуму 2 м. Скільки метрів лінолеуму потрібно для вистилання підлоги завдовжки 5 м, а завширшки 4 м?

2. Усні обчислення.

1) Вправа 977.

2) Обчислити периметр і площу квадрата зі стороною 5 м.

3) Число 200 поділити на 25 і результат збільшити на 935.

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть трицифрові числа на двоцифрові з остачею, обчислюватимуть вирази.

III. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснити письмове ділення трицифрового числа на двоцифрове з остачею за вправою 978.

2. Засвоєння прийому обчислення за вправою 979. Перший вираз обчислити з коментуванням, другий – самостійно.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 980. Проаналізувати від числових даних, розв'язання записати самостійно.

2. Задача 981. Розглянути розв'язання задачі та прочитати пояснення, звернувши увагу на знаходження середнього арифметичного.

3. Задача 982. Записати коротко відрізками, розв'язати самостійно. Сильніші учні розв'язують задачу 984*.

4. Задача 983 – під керівництвом учителя.

5. Додаткове диференційоване завдання.

853 : 35 997 : 38

V. Підсумок уроку

Ділили з остачею трицифрові числа на двоцифрові. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

Дата _____

Клас _____

49/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВЕ. СЕРЕДНЄ АРИФМЕТИЧНЕ КІЛЬКОХ ЧИСЕЛ (987–995)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПОВТОРИТИ ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВЕ; ОЗНАЙОМИТИ ІЗ ЗАДАЧАМИ НА ЗНАХОДЖЕННЯ СЕРЕДНЬОГО АРИФМЕТИЧНОГО

I. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити вираз $1985 \cdot 409$.

2) З а д а ч а. З пункту А виїхав автобус зі швидкістю 62 км/год, а через 2 год із цього ж пункту в протилежному напрямку виїхало таксі зі швидкістю 85 км/год. Яка відстань буде між ними через 2 год після виїзду таксі?

3) Порівняти вирази: $2 \text{ м } 28 \text{ см} \cdot 5$ і $875 \text{ см} : 5$.

2. Усні обчислення.

Обчислити: $73 : 24$; $95 : 49$; $194 : 70$; $860 : 300$; $398 : 21$; $478 : 34$; $250 : 60$; $538 : 200$.

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть трицифрові числа на двоцифрові, розв'язуватимуть задачі.

III. Вивчення нового матеріалу

1. Пояснення за вправою 987.

2. Вправа 988 – коментовано і самостійно.

3. Задачу 991 опрацювати фронтально.

4. Задачу 992 розв'язати під керівництвом учителя.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 989 – самостійно.

2. Задача 990. Проаналізувати, розглянути плани розв'язування двома способами, записати розв'язання, пояснюючи вибір дій кожним способом.

3. Вправа 993 (усно).

4. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Маса двох пакунків 16 кг. Якщо масу першого пакунка збільшити на 3 кг, а другого – зменшити на 1 кг, то маса пакунків стане однаковою. Яка маса кожного з пакунків?

З а д а ч а 2. 4 гарбузи мають таку саму масу, як 12 кавунів. Кавун легший від гарбуза на 4 кг. Яка маса гарбуза?

V. Підсумок уроку

Як знайти середнє арифметичне кількох чисел? Оцінювання учнями результатів своєї роботи.

Додатковий матеріал до уроку

50/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВЕ. ЗАДАЧІ НА СЕРЕДНЄ АРИФМЕТИЧНЕ (996–1003)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ПИСЬМОВО ДІЛИТИ ТРИЦИФРОВІ ЧИСЛА НА ДВОЦИФРОВІ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ МІРКУВАТИ ЗА ГОТОВИМ РОЗВ'ЯЗАННЯМ ЗАДАЧІ

I. Перевірка домашнього завдання

Пояснити план і вибір дій у розв'язанні задачі 994, скласти обернені задачі. В останньому виразі вправи 995 пояснити знаходження значення.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

Як поділити число на добуток? Назвати найближчі розрядні числа до чисел: 65, 38, 62, 89. Як знайти час руху за швидкістю і відстанню? Яке співвідношення між остачею і дільником? Якими можуть бути остачі при діленні на 70? на 30? Як перевірити ділення з остачею?

2. Усні обчислення.

1) Вправа 996.

2) 305 збільшити у 30 разів; 140 зменшити у 20 разів; 2 км : 5; 4 т – 300 кг; 3 ц : 6 кг.

3) З а д а ч а. За перший день туристи пройшли 20 км, що становить $\frac{2}{5}$ усього маршруту, а за другий – $\frac{5}{6}$ решти. Скільки всього кілометрів пройшли туристи за два дні?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні письмово ділитимуть трицифрові числа на двоцифрові, розв'язуватимуть задачі й рівняння.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправу 997 виконати під керівництвом учителя.

2. Диференційована самостійна робота за вправою 998.

3. Задача 1000. Розглянути розв'язання, пояснити вибір дій та обчислення п'ятої дії.

4. Задачу 1001 розв'язати під керівництвом учителя, записати коротко. Проаналізувати від запитання.

5. Додаткові диференційовані завдання

З а д а ч а 1. Якщо біля кожного будинку нового мікрорайону посадити по 9 дерев, то не вистачить 100 саджанців, а якщо посадити по 5 дерев, то будуть зайвими 20 саджанців. Скільки будинків у мікрорайоні? (30 буд.).

З а д а ч а 2. Два хлопчики одночасно ступили на ескалатор метро. Один рухався вгору, а другий – униз. Через 25 с вони порівнялися. Яка довжина ескалатора, якщо його швидкість 1 м/с?

V. Підсумок уроку

Як знайти середню швидкість автомобіля? Як знайти середню урожайність на ділянці? Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

І в а р і а н т

2. Довжина прямокутної ділянки 119 м, а ширина на 54 м менша. Знайти площу ділянки.

$$\begin{array}{lll} 3. \quad 3870 \cdot 26 & 372 \, 160 : 809 & 1200 : (200 - 140) \\ 7 \text{ КГ } 750 \text{ Г} \cdot 56 & 12 \text{ Ц} : 60 \text{ КГ} & 67 \, 380 + 40 \cdot 700 - 4071 \end{array}$$

II в а р і а н т

1. Один велосипедист був у дорозі 7 год, а другий – 5 год. Другий велосипедист проїхав на 26 км менше, ніж перший. Скільки кілометрів проїхав кожний велосипедист, якщо швидкість їх руху була однаковою?

2. Ширина прямокутної ділянки 56 м, а довжина на 49 м більша. Знайти площу ділянки.

$$\begin{array}{lll} 3. 4750 \cdot 34 & 280\,020 : 60 & 3600 : (40 + 50) \\ 8 \text{ т } 250 \text{ кг} \cdot 42 & 16 \text{ м} : 40 \text{ см} & 1270 + 3200 : 80 - 784 \end{array}$$

Додаткові завдання

1. (Скласти і розв'язати рівняння). Невідоме число збільшили у 5 разів, а коли до добутку додали 170, то одержали 520. Знайти невідоме число.

2. Маса двох пакунків 18 кг. Якби маса першого пакунка була на 3 кг більша, а маса другого – на 1 кг менша, то маси пакунків були б однакові. Яка маса кожного пакунка?

Додатковий матеріал до уроку

52/2. ТЕМА: АНАЛІЗ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ. ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ (1004–1012)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПРОАНАЛІЗУВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ; ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ ДВОМА СПОСОБАМИ

Дата _____

Клас _____

I. Аналіз контрольної роботи

1. Загальна характеристика результатів контрольної роботи, аналіз типових помилок і виконання відповідних завдань.

2. Усні обчислення.

Гра «Знайди відповідь». Грає весь клас.

На дошці записано вирази: $60 \cdot 25$; $24 \cdot 50$; $15 \cdot (5 \cdot 6)$; $43 \cdot 80$; $31 \cdot 40$; $18 \cdot 15$; $17 \cdot (12 \cdot 10)$.

У якому виразі значення 1500? 1200? 270? 450? 1240?

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа на двоцифрові, розв'язуватимуть задачі.

III. Вивчення нового матеріалу

1. Прочитати пояснення до вправи 1004, запам'ятати основні етапи ділення. Користуючись поясненням, виконати вправу 1005.

2. Вправа 1006 – під керівництвом учителя та самостійно.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Розв'язати задачу 1007 двома способами (за планом). Порівняти розв'язання. Що в них спільного, чим вони відрізняються?

2. Задача 1008. Сильнішим учням додатково – задача 1010.

3. Вправу 1009 розв'язати під керівництвом учителя, перейшовши від нерівності до рівняння.

4. Додаткові диференційовані завдання.

1) **З а д а ч а.** З товарного вагона вивантажили 512 дубових і соснових шпал. Загальна маса дубових шпал на 3 т 264 кг більша, ніж соснових. Маса соснової шпали 28 кг, а дубової – 45 кг. Скільки окремо вивантажили дубових і соснових шпал?

2) Довести, що значення виразу $8600 - (3200 + 1840)$ менше від значення виразу $8600 - 3200 + 1840$.

V. Підсумок уроку

Ділили багатоцифрові числа на двоцифрові. Оцінювання учнями результатів своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

Колесняк
учителя

Дата _____

Клас _____

53/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ. ПЕРЕВІРКА ДІЛЕННЯ МНОЖЕННЯМ (1013–1019)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ ДІЛИТИ БАГАТОЦИФРОВІ ЧИСЛА НА ДВОЦИФРОВІ, ПЕРЕВІРЯТИ ДІЛЕННЯ МНОЖЕННЯМ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально перевірити задачу 1011, у вправі 1012 вибірково пояснити виконання арифметичних дій.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

Усні обчислення.

1) Вправи 1013, 1014.

2) Обчислити ланцюжки.

$30 \cdot 2$	$40 \cdot 4$	$30 \cdot 8$	$15 \cdot 60$	$125 - 200$
$\cdot 7$	$: 2$	$: 6$	$: 100$	$+ 5000$
$+ 20$	$\cdot 6$	$- 7$	$\cdot 50$	$: 1000$
$: 4$	$+ 190$	$+ 120$	$- 190$	$+ 4500$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа на двоцифрові, перевірятимуть результат множення та розв'язуватимуть задачі.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Обчислити під керівництвом учителя вираз $31\ 872 : 83$.
Перевірити множенням.

2. Обчислити: $4503 : 57$; $7081 : 73$; $23\ 832 : 36$; $11\ 475 : 27$.
Перевірити множенням.

3. Задачі 415, 416 розв'язати під керівництвом учителя. Додатково сильнішим учням – вправа 1017.

4. Порівняти вирази: $986 \cdot 14$ і $986 \cdot 10 \cdot 4$; $1320 : 40$ і $1320 : 10 : 4$.

5. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. За 4 дні туристи подолали 148 км. Кожного дня вони проходили на 4 км менше від попереднього. Скільки кілометрів подолали туристи за четвертий день?

2) Поставити дужки, щоб значення виразу було найбільшим:
 $350 + 280 : 7 - 30 \cdot 9$.

V. Підсумок уроку

Пояснити ділення $1254 : 38$. Оцінювання своєї роботи учнями. Аналіз роботи учнів учителем.

Додатковий матеріал до уроку

54/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ЧИСЛА ДРУГОГО ДЕСЯТКА (1020–1027)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УЧИТИ ДІЛИТИ БАГАТОЦИФРОВІ ЧИСЛА НА ЧИСЛА ДРУГОГО ДЕСЯТКА; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ АНАЛІЗУВАТИ ЗАДАЧІ РІЗНИМИ СПОСОБАМИ ТА ЗНАХОДИТИ ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗІВ

I. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $14\,944 : 42 - 238 - 3854 : 82$.

2) З а д а ч а. За першу годину велосипедист проїхав 15 км, за другу – 12 км, а за третю – 18 км. Яка середня швидкість велосипедиста?

3) Як знайти середню кількість опадів за місяць?

2. Усні обчислення.

1) $70 \cdot 90 - 3000$ $240 : 30$ $420 \cdot 3$
 $340 \cdot 5$ $240 \cdot 100 - 1800$ $6403 - 220$

2) Обчислити: $8 \cdot 145 \cdot 125 \cdot 2$; $33 \cdot 3 \cdot 8 \cdot 125$.

3) Вправа 1020.

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа на числа другого десятка, розв'язуватимуть задачі.

III. Вивчення нового матеріалу

1. Самостійно розглянути зразок ділення у вправі 1022. Пояснити, як визначили неповні ділені, добір і перевірку цифр частки.

2. Вправа 1023. Два вирази обчислити фронтально, решту – самостійно.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 1024. Проаналізувати задачу від запитання, розв'язання і вибір дій пояснити фронтально.

2. Задача 1021 – самостійно.

3. Задача 1025 – під керівництвом учителя.

4. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. За дві зміни на соляній шахті завантажили і відправили в однакових вагонах 4410 т солі. Перша зміна завантажила 29 вагонів, друга – 34 таких вагони. Скільки тонн солі відправила кожна зміна?

2) Спростити вираз, щоб він мав лише дві дії:

$$540 : 6 + (38 - 29) \cdot 50 : 9.$$

3) Ускладнити вираз, щоб він мав не менше п'яти дій, а значення його не змінилося: $360 : 4 + 480 \cdot ((45 + 15) \cdot 6 : 4 + 240 \cdot 2)$.

V. Підсумок уроку

Ділили багатоцифрові числа на числа другого десятка, використовуючи спосіб добору для визначення цифр частки. Який настрій, на думку учнів, переважав на уроці? Чи справедливі їхні очікування від уроку? Продовжити речення: «Я оцінюю свою роботу...».

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

55/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ, КОЛИ ЧАСТКА МІСТИТЬ НУЛІ (1028–1035)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ ЧИСЛА, КОЛИ ЧАСТКА МІСТИТЬ НУЛІ; УЧИТИ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ПРОПОРЦІЙНИЙ ПОДІЛ, З БУКВЕНИМИ ДАНИМИ

I. Перевірка домашнього завдання

Задача 1027. Пояснити вибір дій у розв'язанні. Вправа 1036. Вибірково пояснити обчислення виразів

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Як перевірити ділення множенням? Назвати, скільки всього десятків у числах: 831, 18 464, 664 070, 480 039.

2) З а д а ч а. Автомобіль перевозив щєбінь. 4 рейси він зробив, перевозючи по 560 ц, а три рейси – по 630 ц. Скільки в середньому щєбеню перевозив автомобіль за кожний рейс?

2. Усні обчислення.

$170 \cdot 11$	$144 : 12$	$840 : 70$
$- 370$	$\cdot 11$	$\cdot 9$
$: 50$	$+ 268$	$+ 92$
$\cdot 100$	$: 40$	$\cdot 11$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні будуть ділити багатоцифрові числа на одноцифрові та розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Розглянути під керівництвом учителя вправи 1028, 1029.

2. Ознайомлення з новим випадком ділення розглянути самостійно за вправою 1030.

3. Вправа 1031. Обчислити перший вираз з коментуванням, решту – самостійно. Перевірити їх результати множенням.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 1032. Під керівництвом учителя проаналізувати і записати розв'язання.

2. Задача 1033. Скласти вираз під керівництвом учителя. Самостійно дібрати значення букв та обчислити.

3. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. На будівництво треба перевезти 120 т піску. Одна машина може перевезти весь пісок за 40 рейсів, а друга – за 24 рейси. За скільки рейсів перевезуть цей пісок обидві машини, працюючи разом?

З а д а ч а 2. Навколо дачної ділянки поставили паркан завдовжки 30 м. Для цього через кожні 3 м від початку до кінця потрібно було поставити стовпи. Скільки знадобилося стовпів?

VI. Підсумок уроку

Пояснити ділення $7368 : 24$. Що було легко на уроці, а що – важко? Розповіді учнів про свої успіхи.

56/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ У ВИПАДКУ, КОЛИ ЧАСТКА МІСТИТЬ НУЛІ В КІНЦІ (1036–1042)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ У ВИПАДКУ, КОЛИ ЧАСТКА МІСТИТЬ НУЛІ; ФОРМУВАТИ ВМІННЯ СКЛАДАТИ Й ПОРІВНЮВАТИ ЗАДАЧІ ТА ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Дата _____

Клас _____

I. Перевірка домашнього завдання

Задача 1034 – пояснити, як знайшли середню урожайність пшениці з двох ділянок. Прочитати значення виразів вправи 1035 у порядку зростання.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити вираз $44918 : 76$.

2) Чому дорівнює частка, якщо ділене дорівнює дільнику? якщо ділене у 3 рази більше за дільник? якщо дільник дорівнює 1?

3) З а д а ч а. Довжина прямокутника 6 м, а ширина 4 м. Знайти ширину другого прямокутника з такою самою площею, довжина якого 8 м.

2. Усні обчислення.

1) М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т.

Добуток чисел 25 і 43 збільшити в 4 рази; суму чисел 35 і 65 зменшити в 5 разів; добуток чисел 42 і 36 зменшити в 6 разів.

2) Записати суму чисел, одне з яких дорівнює a , а друге – у 3 рази менше; записати різницю числа a і числа, що в 4 рази більше, ніж перше; записати частку від ділення числа a на різницю a і b .

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа на двоцифрові, коли в частці будуть нулі, та розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Вправу 1036 виконати під керівництвом учителя.

2. Вправу 1037 виконати самостійно з перевіркою ділення множенням.

3. Пояснення нового матеріалу провести за вправою 1038 під керівництвом учителя.

4. Вправу 1039 виконати під керівництвом учителя і самостійно.

V. Повторення та закріплення вивченого матеріалу

1. Задачу 1040 розв'язати під керівництвом учителя.

2. Скласти та порівняти задачі за короткими записами.

1)	Ціна	Кількість	Вартість
	Однакова	8	576 грн
		2	?
2)	Довжина	Ширина	Площа
	Однакова	8 м	320 м ²
		16 м	?

VI. Підсумок уроку

Пояснити обчислення виразу $31\ 050 : 45$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

57/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ З ОСТАЧЕЮ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ У ВИПАДКУ, КОЛИ ЧАСТКА МІСТИТЬ НУЛІ (1043–1050)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ З ОСТАЧЕЮ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ У ВИПАДКУ, КОЛИ ЧАСТКА МІСТИТЬ НУЛІ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА СПІЛЬНУ РОБОТУ

I. Перевірка домашнього завдання

Задача 1042. Через скільки годин зустрілися поїзди? Яку відстань проїхав перший поїзд? Яка відстань між вокзалами? Вправа 1041 – прочитати вирази, у яких значенням є чотирицифрове число.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити вираз $32\ 363 : 8$.

2) Як знайти дріб від числа? Як знайти число за значенням його дробу?

3) З а д а ч а. Треба перевезти 540 т піску на трьох машинах. За скільки днів це можна зробити, якщо на кожну машину навантажувати по 3 т і робити по 5 поїздок на день?

2. Усні обчислення.

М а т е м а т и ч н и й д и к т а н т.

888 зменшити в 40 разів і збільшити частку на 90; суму чисел 300 і 500 зменшити у 15 разів; добуток чисел 150 і 6 збільшити в 6 разів; частку від ділення 120 на 8 збільшити у 100 разів; суму добутків $16 \cdot 6$ та $16 \cdot 4$ збільшити у 25 разів.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа на двоцифрові з остачею, розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Вправа 1044. Виконати ділення з поясненням.

2. Вправа 1045 – фронтально, самостійно.

3. Вправа 1046 – фронтально.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задача 1043. Проаналізувати від числових даних, скласти план, розв'язання записати колективно.

2. Задача 1047 – самостійно.

3. Задачу 1048 розв'язати під керівництвом учителя.

4. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Першого дня машина проїхала 360 км, а другого – $\frac{2}{3}$ цієї відстані. На кожні 100 км шляху вона витрачала 12 л бензину. Скільки літрів бензину витратила машина за два дні?

З а д а ч а 2. Водій автомобіля на спідометрі побачив число, яке читається однаково в обох напрямках. З якою швидкістю їхав автомобіль?

VI. Підсумок уроку

Обчислити вираз $24\ 486 : 24$. Чого навчилися на уроці? Чи справилися очікування учнів від уроку? Що далось важко?

58/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ (1051–1058)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ СКЛАДЕНИХ ІМЕНОВАНИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ; ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ, ЩО МІСТЯТЬ ДІЛЕННЯ СКЛАДЕНОГО ІМЕНОВАНОГО ЧИСЛА НА ІМЕНОВАНІ ЧИСЛА; ПОВТОРИТИ ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ДІЙ У ВИРАЗАХ

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка виконання завдань учнями в парах.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити вираз $45\ 302 : 52$.

2) Розповісти таблицю мір маси, мір довжини.

3) (Скласти та розв'язати рівняння). Невідоме число збільшили у 5 разів і одержали 850. Знайти невідоме число.

2. Усні обчислення.

1) Знайти $\frac{3}{4}$ від чисел: 2 км; 16 ц; 2 т 4 ц; 2 м 4 см.

2) Знайти число, $\frac{1}{5}$ якого дорівнює 2 кг 100г; $\frac{1}{3}$ якого дорівнює 240 м.

3) З а д а ч а. Потяг за $\frac{1}{3}$ год проходить відстань у 18 км. Яка швидкість потяга за годину?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть складені іменовані числа на двоцифрові та розв'язуватимуть задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Самостійна робота за вправою 1051. Висновок: при діленні складені іменовані числа замінюють простими іменованими числами і виконують ділення так само, як і абстрактних.

2. Вправа 1052 – під керівництвом учителя та самостійно.

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задачу 1054 розв'язати під керівництвом учителя.

2. Вправу 1056 виконати фронтально. Сильніші учні виконують вправу 1055 і пояснюють усьому класу.

3. Вправу 1053 (2) виконати самостійно. Практично перевірити вдома.

4. Додаткові диференційовані завдання.

З а д а ч а 1. Відстань між двома містами, що дорівнює 360 км, автобус проходить за 6 год, а скутер – за 12 год. Через скільки годин зустрінуться автобус і скутер, якщо вони одночасно виїдуть з цих міст назустріч один одному?

З а д а ч а 2. Старший брат іде з дому до школи 30 хв, а молодший – 40 хв. Через скільки хвилин старший брат наздожене молодшого, якщо той вийшов на 5 хв раніше?

VI. Підсумок уроку

Обчислити: $23\text{ т }220\text{ кг} : 54\text{ кг}$; $23\text{ т }220\text{ кг} : 54$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

59/2. ТЕМА: ЗНАХОДЖЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ НА СУМІСНІ ДІЇ (1059–1066)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ФОРМУВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ, ЗАКРІПЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА СПІЛЬНУ РОБОТУ ТА РІВНЯННЯ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально перевірити план та пояснити вибір дій у задачі 1058. У вправі 1057 вибірково пояснити виконання дій.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $2 \text{ т } 60 \text{ кг} \cdot 51$; $(16 \text{ ц} - 4 \text{ ц } 16 \text{ кг}) : 4$.

2) З а д а ч а. На будівництво завезли 2380 ц цементу. Це в 7 разів менше, ніж піску. $\frac{2}{5}$ завезених матеріалів витратили. Скільки піску й цементу разом витратили?

3) Скільки хвилин складають $\frac{3}{4}$ години? Скільки годин складають $\frac{2}{3}$ доби?

2. Усні обчислення.

1) Вправа 1059.

2) Обчислити: $640 : 32 : 10 + 480 : 60$; $360 + 240 : 8 + 30 \cdot 6$.

3) З а д а ч а. Дівчинка прочитала 80 сторінок, що становить $\frac{2}{3}$ сторінок книжки. Скільки сторінок їй залишилося прочитати?

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть обчислювати значення виразів та розв'язувати задачі й рівняння.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправа 1060 – фронтально та самостійно.

2. Задачу 1061 розв'язати під керівництвом учителя.

3. Задачу 1062 проаналізувати від числових даних, скласти план розв'язання, записати самостійно.

4. Задачу 1063 розв'язати під керівництвом учителя. Пояснити, що таке діагональ прямокутника. Звернути увагу, що одержані трикутники – рівні.

5. Виконання вправи 1064 під керівництвом учителя.

6. Додаткові диференційовані завдання.

1) Обчислити: $50 \text{ т } 86 + 162 \cdot 84 : 72 - 121 : 11$; $5 \text{ км } 696 \text{ м} : 32 + 11 \text{ км } 564 \text{ м} : 49$.

2) З а д а ч а. Коли брата запитали, скільки йому років, він відповів, що їм із сестрою зараз 19 років, а 5 років тому він був у 2 рази старший за неї. Скільки років братові тепер?

V. Підсумок уроку

Обчислити вираз $1000 - 810 : 27 + (100 - 84 + 614) : 7$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

60/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВІ. УСКЛАДНЕНІ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ЧЕТВЕРТОГО ПРОПОРЦІЙНОГО (1067–1075)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УДОСКОНАЛЮВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ ТА ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ЧЕТВЕРТОГО ПРОПОРЦІЙНОГО Й НЕРІВНОСТІ

I. Перевірка домашнього завдання

Фронтально пояснити порядок дій у виразі вправи 1065, повідомити його значення, розказати план та вибір дій у розв'язанні задачі 1066.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

- 1) Обчислити: $25 \text{ ц } 6 \text{ кг} \cdot 400$; $43 \text{ т } 260 \text{ кг} : 60$.
- 2) Порівняти: $3 \text{ ц } 2 \text{ кг}$ і 320 кг ; $40 \text{ м } 30 \text{ см}$ і 403 дм .
- 3) З а д а ч а. Автомобіль їхав 2 год зі швидкістю 85 км/год і 3 год – зі швидкістю 75 км/год. З якою середньою швидкістю рухався автомобіль?

2. Усні обчислення.

- 1) З а д а ч а. Периметр прямокутника 80 м, а одна з його сторін дорівнює 20 м. Знайти площу цього прямокутника.
- 2) Вправа 1070.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа на двоцифрові, складатимуть задачі та нерівності.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправи 1067, 1068 – фронтально, самостійно.
2. Вправа 1069. Уточнити порядок виконання дій, а обчислення провести самостійно.
3. Задача 1071. Проаналізувати від запитання, скласти план, розв'язання записати самостійно.
4. Задача 1072. Заслухати задачі, складені учнями, попередньо проаналізувавши короткий запис задачі.
5. Вправа 1073. Розв'язати під керівництвом учителя.
6. Додаткові диференційовані вправи.

З а д а ч а 1. В одній бочці міститься 50 л рідкого дьогтю, а в іншій – 50 л рідкого меду. Ложку дьогтю переливають у бочку меду, а потім ложку отриманої суміші переливають у бочку дьогтю. Чого стало більше: меду в дьогті, чи дьогтю в меду?

З а д а ч а 2. На аркуші паперу побудували прямокутник зі сторонами 4 см і 9 см. Поділили його на квадратні сантиметри і склали з них один квадрат. Порівняти периметр даного прямокутника і утвореного квадрата.

V. Підсумок уроку

Обчислити вираз $10\,403 - 1472 : 42 + (9 \cdot 398 - 2753) \cdot 30$.
Аналіз роботи учнів на уроці. Які труднощі виникли під час виконання завдань? Що сподобалося на уроці, а що – ні? Який висновок кожний зробив для себе після уроку?

Дата _____

Клас _____

Дата _____

Клас _____

61/2. ТЕМА: ОБЧИСЛЕННЯ ВИРАЗІВ НА СУМІСНІ ДІЇ З БАГАТОЦИФРОВИМИ ЧИСЛАМИ. РІВНЯННЯ (1076–1084)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: УДОСКОНАЛЮВАТИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ НАВИЧКИ, УМІННЯ СКЛАДАТИ ТА РОЗВ'ЯЗУВАТИ РІВНЯННЯ І ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ПЛОЩІ ПРЯМОКУТНИКА ТА ОБЕРНЕНІ ДО НИХ

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка виконаних удома завдань.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) Обчислити: $(15\ 504 : 38 + 29\ 108) \cdot 34$.

2) Скільки годин пройшло від початку доби, якщо до кінця залишилася третина її?

3) З а д а ч а. Майстер 3 год виготовляє по 74 деталі і 2 год – по 94 деталі. Скільки деталей у середньому за годину він виготовляє?

2. Усні обчислення.

1) Вправа 1076.

2) Обчислити: $36\ \text{т}\ 60\ \text{кг} : 60$; $2\ \text{т} : 25\ \text{кг}$; $43\ \text{м}\ 24\ \text{см} : 4$.

3) Порівняти вирази: $76\ \text{км} : 4 : 2$ і $76\ \text{км} : (4 \cdot 2)$.

4) Скласти задачі за виразом $36 \cdot 4 : 8$.

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці діти будуть обчислювати вирази на сумісні дії з багатоцифровими числами, розв'язуватимуть задачі, складатимуть рівняння.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправа 1077. Визначити порядок дій у виразах фронтально. Виконання ділення на двоцифрові числа пояснити, коментуючи з місця.

2. Вправа 1078. Обчислити перший рядок виразів під керівництвом учителя, а решту – самостійно.

3. Складання і розв'язування рівнянь за вправою 1079. Скласти рівняння під керівництвом учителя, акцентуючи увагу на алгоритмі розв'язання.

4. Задачу 1080 проаналізувати від числових даних, скласти план розв'язування, а розв'язання виконати біля дошки. Замінити число $\frac{5}{6}$ числом $\frac{3}{4}$ і усно розв'язати задачу. Що змінилось у розв'язанні? Чи змінився план і вибір дій?

5. Вправу 1081 розв'язати під керівництвом учителя, складаючи усно задачі за кожним стовпчиком таблиці. Учні з високим і достатнім рівнями досягнень працюють над задачею 1082*. Перед перевіркою бажано записати коротко задачу на дошці схематично відрізками.

6. Додаткові диференційовані завдання.

1) З а д а ч а. З одного пункту одночасно у протилежних напрямках виїхали велосипедист і мотоцикліст. Швидкість мотоцикліста $48\ \text{км/год}$, а швидкість велосипедиста становить $\frac{3}{8}$ швидкості мотоцикліста. Яка відстань буде між ними через 3 год?

2) Розв'язати рівняння: $84\ 678 : x = 6$; $75\ 436 - x = 4898$.

V. Підсумок уроку

Обчислювали вирази, складали і розв'язували задачі та рівняння. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Коментар
учителя

Дата _____

Клас _____

63/2. ТЕМА: АНАЛІЗ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ. ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ТРИЦИФРОВІ (1085–1092)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПРОАНАЛІЗУВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ; ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ТРИЦИФРОВІ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ СКЛАДАТИ ТА РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ НА ЗУСТРІЧНИЙ РУХ

I. Аналіз контрольної роботи

1. Загальна характеристика результатів контрольної роботи, аналіз типових помилок і виконання відповідних завдань.

2. Усні обчислення.

1) Обчислити «кругові вирази».

$80 \cdot 25$	$960 : 12$	$2000 + 5 \cdot 200$	$7200 : 9$
$200 + 4 \cdot 900$	$8100 : 9$	$800 \cdot 4$	$900 + 60$

2) Вправа 1085.

II. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що на уроці учні ділитимуть багатоцифрові числа на трицифрові, складатимуть та розв'язуватимуть задачі.

III. Вивчення нового матеріалу

1. Вправа 1086 – самостійно. Перевіряючи, з'ясувати, як ділили на розрядні числа.

2. Пояснити спосіб ділення на трицифрове число за вправою 1087.

3. Вправу 1088 виконати під керівництвом учителя.

IV. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Задачу 1090 записати коротко схематично. Усно скласти план, розв'язання записати самостійно.

2. Задача 1089. Проаналізувати вираз, повторити прості задачі на ділення. Скласти задачу за виразом.

3. Додаткові диференційовані завдання.

1) Обчислити: $596 \cdot 702 - (1537 + 4895) : 32$.

2) З а д а ч а. Довжина прямокутної ділянки 720 м, а ширина становить $\frac{5}{6}$ довжини. Знайти площу ділянки. Знайти кількість метрів сітки для огорожі цієї ділянки.

V. Підсумок уроку

Обчислити вираз $585 \cdot 040 : 284$. Оцінювання учнями своєї роботи на уроці.

Додатковий матеріал до уроку

64/2. ТЕМА: ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ТРИЦИФРОВІ, КОЛИ В ЧАСТЦІ Є НУЛІ (1093–1100)

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ОЗНАЙОМИТИ З ДІЛЕННЯМ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ТРИЦИФРОВІ, КОЛИ В ЧАСТЦІ Є НУЛІ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ СКЛАДАТИ ТА РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ

I. Перевірка домашнього завдання

Взаємоперевірка виконаних удома завдань.

II. Актуалізація та корекція опорних знань учнів

1. Завдання для опитування.

1) **З а д а ч а.** Довжина городу прямокутної форми 720 м, а ширина – у 2 рази менша. Картоплею зайнято $\frac{3}{4}$ площі городу, а решту – овочами. Яку площу зайнято овочами?

2) Побудувати два трикутники, щоб спільною частиною їх був п'ятикутник.

3) Обчисли вираз $3564 : 36$.

2. Усні обчислення.

$73 \cdot 0$	$1200 \cdot 0 + 32$	$5368 \cdot 1 - 5$
$0 : 3000$	$380 - 87 \cdot 0$	$1080 \cdot 0 + 472 : 1$
$368 \cdot 0$	$400 \cdot 0 + 0 : 5000$	$0 : 5368 \cdot 1000$

III. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель повідомляє, що учні ділитимуть на трицифрові числа, будуть складати та розв'язувати задачі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Бесіда за вправою 1093. Яке перше ділене в першому виразі? Скільки цифр буде в частці? Як знайти першу цифру частки? Як перевірити цифру частки? Яке друге неповне ділене? Чому в частці на місці десятків треба записати нуль? (Продовжити ділення самостійно). Як перевірити ділення?

2. Обчислити $902\ 700 : 295$ (самостійно).

V. Повторення та узагальнення вивченого матеріалу

1. Вправу 1094 виконати з коментуванням та самостійно. Сильніші учні виконують вправу 1095.

2. Задача 1096. Дібрати числові дані, заслухати дві-три складені учнями задачі, розв'язання записати самостійно.

3. Задачу 1097* розв'язати під керівництвом учителя.

4. Задачу 1098 розв'язати самостійно.

5. Задачу 1099 проаналізувати, скласти план, розв'язання записати, коментуючи з місця виконання дій.

VI. Підсумок уроку

$246\ 688 : 486$. Чим подобаються уроки математики? Що не подобається? Розповіді учнів про успіхи й труднощі.

Дата _____

Клас _____

Додатковий матеріал до уроку

Клас _____

ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА МЕТА: ПОВТОРИТИ ВИВЧЕНИЙ МАТЕРІАЛ; УДОСКОНАЛЮВАТИ ВМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЗАДАЧІ РІЗНИХ ВИДІВ ТА ЗАВДАННЯ З ЛОГІЧНИМ НАВАНТАЖЕННЯМ

Додатковий матеріал до уроку

